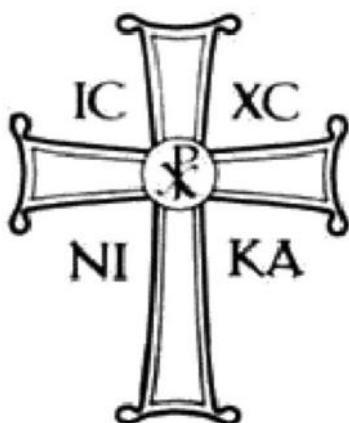

Παναγιώτης Τσάλλος

Ιστορικός

ΠΗΓΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΙΧΙΣΙΝ

...Ποιά η κοινωνία μεταξύ φωτός και σκότους; (β' κορινθ. 6.14)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το ζήτημα της αποτειχίσεως (δηλαδή της διακοπής του μνημοσύνου των αιρετικών επισκόπων) σε περίοδο αιρέσεως ήταν και είναι σημαντικό, ζωτικής σημασίας θα λέγαμε, διότι υπήρξε ανέκαθεν η ασφαλιστική δικλίδα που διαχώριζε τους καθαρούς στην πίστη (Ορθοδόξους) από τους καινοτόμους αιρετικούς, ακόμα και αν οι τελευταίοι είχαν την πολιτική εξουσία με το μέρος τους και κατείχαν την πλειάδα των επισκοπικών εδρών. Ήταν ανέκαθεν η πρώτη υγιής αντίδραση των Ορθοδόξων που αποσκοπούσε, σε βάθος χρόνου, στη σύγκληση Οικουμενικής Συνόδου προς καταδίκη της αιρέσεως.

Ο σκοπός της εργασίας αυτής δεν είναι απολογητικός ή επεξηγηματικός, όσον αφορά την –ορθότητα- της αποτείχισης, ούτε σκοπό έχει να αποδείξει (το ούτως η άλλως αδιαμφισβήτητο γεγονός) ότι όλοι οι μεγάλοι Άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας είχαν προβεί στην διακοπή του μνημόσυνου των εκάστοτε αιρετικών επισκόπων ή πατριαρχών.

Ο στόχος της παρούσης εργασίας, ήταν να δημιουργήσω ένα εγχειρίδιο(corpus) με όσο το δυνατόν περισσότερες ιστορικές πηγές διαθέτουμε, και που αφορούν αυτό το ζήτημα, ούτως ώστε κάθε ερευνητής, θεολόγος, ιερέας και γενικότερα συγγραφέας, να τα έχει “πρόχειρα σε ένα μέρος” και να μπορεί εύκολα να ανατρέχει για να γίνει έτσι πιο εύκολη (και πιο συχνή) η συγγραφή αντί-αιρετικών και απολογητικών βιβλίων. Παράλληλα, όπου εκρίθη αναγκαίο, σχολίασα ορισμένες πηγές που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως οδοδείκτες για τη σημερινή εποχή. Ο σχολιασμός γίνεται μετά την παράθεση της πηγής, ούτως ώστε να μην καθίσταται δυσλειτουργική η ανάγνωσή της.

Όσον αφορά τη δομή της εργασίας, η ταξινόμηση των πηγών γίνεται πρώτα χρονολογικά (και συγκεκριμένα ανά αιώνες) και ύστερα ονομαστικά (κατά αλφαβητική σειρά). Αυτό έγινε από μεθοδολογική ανάγκη, διότι, ήθελα με αυτό το τρόπο να αναφανεί η “διαχρονικότητα” της στάσης των Πατέρων πάνω στο ζήτημα της αποτείχισης. Επίσης, τα βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν είναι όλα Ορθόδοξα (εκδόσεις Ορθόδοξος Κυψέλη, Πατρολογία Migne, εκδόσεις Αγίου Όρους κτλ). Το εγχειρίδιο αυτό δεν έχει πνευματικά δικαιώματα. Μπορείτε να το αναπαράγετε ελεύθερα προς δόξαν Θεού. Προτείνεται η αναπαραγωγή του σε οποιαδήποτε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.

18/11/09

(μνήμη Γαλακτίωνος και Επιστήμης μαρτύρων)

ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ-ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

- Οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω· ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.

(Ψαλμός ΚΕ', στχ. 4-5)

- Ἀλλοτρίω δὲ (σ.σ. ποιμένα) οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπὸ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

(Ιωάν. ι' , 5)

- Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικὰ τινὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπῶν τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ πνεύματι, ἥδη κέκρικα ὡς παρῶν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου.

(Κορινθ. ε', 1-5)

(σ.σ. Η νουθεσία του Αγίου Αποστόλου Παύλου προς τους Κορινθίους αφορά και εμάς, τους αντιμετωπίζοντες την παναίρεση του Οικουμενισμού, και τούτο διότι η αίρεση, κατά τους Αγίους Πατέρας, αποτελεί πνευματική μοιχεία του χειρίστου είδους.)

- Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἅρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νῦν δὲ

ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν . Τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει. **ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.**

(Κορινθ. ε', 9-13)

- Ἀλλὰ καὶ ἐάν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.
(γαλ'. κεφ. α. στιχ. 8)
- ...ὥς προειρήκαμεν , καὶ ἄρτι πάλιν λέγω: εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
(γαλ'. κεφ. α. στιχ. 9)
- Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
(Β' ἐπιστολὴ Ἰωαν. στιχ. 10)
- ...στέλλεσθε ὑμᾶς ἀπὸ παντός ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβετε παρ' ἡμῶν.
(Β' Θεσ. γ', 6)
- Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις, τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίας, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. **Ἀφίστασο ἀπὸ τοιούτων!**
(Τιμόθ Α', στ', στιχ. 3-5)

- Ὡ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς β εβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν.
(Τιμόθ Α', στ', στιχ. 20-21)
- αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν **παραιτοῦ**, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει, ὥν αὐτοκατάκριτος.
(Τίτ. γ', στιχ. 10)

ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

- Εἴ τις ἀκοινωνήτω, κὰν ἐν οἴκῳ συνεύξηται, οὕτως ἀφοριζέσθω.
(Κανὼν Γ' Αποστόλων, Πηδάλιον, Αθήνα 1886, σ. 13)
- Εἴ τις Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γένοιτο καθαιρεῖσθω, καὶ ἀφοριζέσθω. **Καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες.**
(Κανὼν Δ', Αποστόλων, Πηδάλιον, ὁ.π., σ. 32)
- Εἴ τις Πρεσβύτερος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου χωρὶς συναγάγει, καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πῆξει, **μηδὲν κατεγνωκῶς τοῦ Ἐπισκόπου ἐν εὐσεβείᾳ, καὶ δικαιοσύνῃ,** καθαιρεῖσθω, ὡς φίλαρχος. Τύραννος γὰρ ἐστίν. Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ, καὶ ὅσοι ἂν αὐτῷ προσθῶνται, οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν. Ταῦτα δὲ μετὰ μίαν, καὶ δευτέραν, καὶ τρίτην παράκλησιν τοῦ Ἐπισκόπου, γινέσθω.
(Κανὼν ΛΑ' Αποστόλων, Πηδάλιον, ὁ.π., σ. 32)
- Ὅσοι δε χωρίζονται ἀπὸ τον ἐπίσκοπό τους **προ συνοδικῆς εξετάσεως,** διατί αὐτός κηρύττει δημοσίᾳ καμμίαν **κακοδοξίαν και αίρεσιν,** οι τοιούτοι, ὅχι μόνο εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐπιτίμια δὲν ὑπόκεινται, ἀλλὰ καὶ τὴν

πρέπουσαν εις τους ορθοδόξους τιμήν αξιόνονται, κατά τον ιε' κανόνα της ΑΒ συνόδου.

(Ερμηνεία του Κανόνα ΛΑ' Αποστόλων, Πηδάλιον, ό.π., σ. 40)

- Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος αίρετικοῖς συνευξάμενος, μόνον, ἀφοριζέσθω, εἰ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς, ὡς Κληρικοῖς ἐνεργῆσαί τι, καθαιρεῖσθω.

(Κανὼν ΜΕ', Αποστόλων, Πηδάλιον, ό.π., σ. 50)

- ...ἵνα μήποτε εἴπῃ ὁ λαϊκός· ἐγὼ πρόβατόν εἰμι καὶ οὐ ποιμήν. Ὡσπερ δὲ τῷ καλῷ ποιμένι τὸ μὴ ἀκολουθοῦν πρόβατον λύκοις ἔκκειται εἰς διαφθοράν, οὕτως τῷ πονηρῷ ποιμένι τὸ ἀκολουθοῦν πρόδηλον ἔχει τὸν θάνατον, ὅτι κατατρώζεται αὐτό. **Διὸ φευκτέον ἀπὸ τῶν φθοροποιῶν ποιμένων.**

(Διαταγ. Αποστ. 2, 19)

- Εἰ δε τινες τῶν ἐν ἐκάστη πόλει, ἢ χώρα κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων, τῆς Ἱερωσύνης ἐκωλύθησαν διὰ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν, ἐδικαιώσαμεν καὶ τούτους τὸν ἴδιον ἀπολαβεῖν βαθμόν. Κοινῶς δὲ τοὺς τῇ ὀρθοδόξῳ, καὶ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ συμφρονοῦντας κληρικοὺς κελεύομεν **τοῖς ἀποστήσασιν ἢ ἀφισταμένοις Ἐπισκόποις μηδ' ὅλως ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδένα τρόπον .**

(Κανὼν Γ', Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, Πηδάλιον, Εκδόσεις Παπαδημητρίου, σ. 172)

- Εἴ τις χριστιανοκατηγορικῆς αίρέσεως ὄντα τινα ἢ ἐν αὐτῇ τὸν βίον ἀπορρήξαντα **διεκδικεῖ** (σ.σ. αν προσπαθεῖ να δικαιώσει), ἀνάθεμα.

(Πρακτικῶν Ζ' Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Mansi, 13, 400)

- Εἰ δὲ φανείη τις τῶν Ἐπισκόπων, ἢ Πρεσβυτέρων, ἢ Διακόνων, ἢ τις τοῦ **Κανόνος τοῖς ἀκοινωνήτοις κοινωνῶν, καὶ τοῦτον ἀκοινωνήτον εἶναι**, ὥς ἀν συγχέοντα τὸν Κανόνα τῆς Ἐκκλησίας.
(Κανὼν Β΄, Ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος, Πηδάλιον, ὁ.π., σ. 407)
- Ὡς τοὺς ἀξίως τῶν οἰκείων ἐγκλημάτων ἀπὸ Ἐκκλησίας διωχθέντας, ἐάν τις Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος δέξηται εἰς κοινωνίαν, καὶ αὐτὸς ἔτι μὴ τῷ ἴσῳ ἐκλήματι ὑπεύθυνος φανῇ, ἅμα τοῖς τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου τὴν κανονικὴν ψῆφον ἀποφεύγουσιν.
(Κανὼν Θ΄, Ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδος, Πηδάλιον, ὁ.π., σ. 468)
- Ἐάν τις Πρεσβύτερος ἐν τῇ διαγωγῇ αὐτοῦ καταγνωσθῇ, ὀφείλει ὁ τοιοῦτος τοῖς γειτνιῶσιν Ἐπισκόποις προσαγγεῖλαι, ἵνα αὐτοὶ τοῦ πράγματος ἀκροάσωνται, καὶ δι’ αὐτῶν τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ καταλλαγῇ. Τοῦτο δὲ ἐάν μὴ ποιήσῃ, **ἀλλ’ ὅπερ ἀπείη, ὑπεροψία φυσιοῦμενος, ἐκ τῆς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου κοινωνίας ἑαυτὸν χωρίσῃ**, καὶ παρὰ μίαν μετὰ τινων σχίσμα ποιῶν, ἀγίασμα τῷ Θεῷ προσενέγκῃ, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα λογισθήτω καὶ τὸν ἴδιον τρόπον ἀπολεσάτω, σκοπούμενου, **μήποτε κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου μέμψιν ἔχῃ δικαίαν.**

Ερμηνεία Κανόνος ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Νικόδημο

Ἡνωμένος εἶναι ὁ παρὼν Κανὼν μετὰ τὸν προ αὐτοῦ ἀνωτέρω. Λέγει γὰρ ὅτι νὰ ἀναθεματίζεται καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ χωρίσας ἑαυτὸν Πρεσβύτερος, καὶ τὸν τρόπον τοῦ νὰ χάνῃ, ἥτοι νὰ καθαίρεται, ἐάν ὅμως δὲν ἀναγγεῖλῃ πρότερον τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορεῖται ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ εἰς τοὺς γείτονας καὶ πλησιοχώρους Ἐπισκόπους, ἵνα δι’ αὐτῶν φιλιωθῇ μετὰ ἐκείνων, ἀλλὰ καταφρονήσας δι’ ὑπερηφάνειαν, ἀποστατήσῃ. **Πρὸς τούτοις δε πρέπει νὰ γίνεταί ἐξέτασις, μήπως διὰ δικαίας κατηγορίας καὶ**

εγκλήματα φεύγη την κοινωνίαν του Επισκόπου του ο
Πρεσβύτερος. Ανάγνωθι και τον λα΄ και λβ΄ Αποστολικόν.
(Κανών ΙΑ΄, Εν Καρθαγένη Σύνοδος, Πηδάλιον, ό.π., σ. 469)

- Εἰ μὲν γὰρ ἐναντίαν τοῖς κανόσιν ἐπίσκοπος ἐνέγκῃ ψῆφον, τιμωρηθήσεται, ἥγουν καθαιρεθήσεται, μὴ δυνάμενος ἀμαθίαν ἢ ἀπειρίαν προβαλέσθαι· οὐ γὰρ συγγνωστός ἔσται λέγων μὴ εἰδέναι τοὺς κανόνας, οὓς ἀναγκάζεται διὰ γλώττης ἔχειν σχεδὸν αἰεὶ.
(Ερμηνεία εἰς τον ΙΕ΄(ΙΔ΄) Κανόνα της εν Καρθαγένη Συνόδου από τον Βαλσαμώνα. Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, Κακή Υπακοή Και Αγία Ανυπακοή, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 135)
- Οἱ χειροτονούμενοι ἐπίσκοποι καὶ κληρικοί, ἐὰν μὴ ἀκριβῇ κατάληψιν ἔχωσιν τῶν δογματικῶν ὅρων καὶ τῶν κανονικῶν παραγγελιῶν, καὶ ἡ διδάσκοντες ἢ ἀποφαινόμενοι ἐκτραπῶσιν ἐκ τῆς εὐθείας καὶ βασιλικῆς ὁδοῦ πρὸς διδασκαλίας ἀσεβεῖς καὶ ἀκανονίστους ἀποφάσεις, κανονικῶς καθαιρεθήσονται καὶ εἰς οὐδὲν ἀνύσιμον ἔσται αὐτοῖς ὁ μετάρμελος.
(Ερμηνεία εἰς τον ΙΗ΄(ΚΔ΄-ΚΣΤ΄) Κανόνα της εν Καρθαγένη Συνόδου από τον Βαλσαμώνα. Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ό.π., σ. 136)
- ...Οἱ γὰρ δι' αἵρεσιν τινά παρὰ τῶν ἀγίων Συνόδων ἢ Πατέρων κατεγνωσμένην τῆς πρὸς τον πρόεδρον κοινωνίας ἑαυτοὺς διαστέλλοντες, ἐκείνου δηλονότι την αἵρεσιν δημοσία κηρύττοντος, καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ' ἐκκλησίας διδάσκοντος, οἱ τοιοῦτοι οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμήσει οὐχ ὑπόκεινται πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως ἑαυτοὺς τῆς πρὸς τον καλούμενον Ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτεριχίζοντες, ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθοδόξοις ἀξιοθήσονται. Οὐ γὰρ Ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν, καὶ οὐ σχίσματι την ἔνωσιν τῆς Ἐκκλησίας κατέτεμον, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν την Ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ῥύσασθαι.
(Κανών ΙΕ', ΑΒ Σύνοδος)

(σ.σ. Ο καθηγητής θεολογίας π. Θεόδωρος Ζήσης αναφέρει περί του παρόντος κανόνος ότι: Άριστο σχολιασμό περί του ότι και τα πρόβατα, οι πιστοί δηλαδή, έχουν ευθύνη για το αν θα ακολουθήσουν τους κακούς ποιμένες, ότι η υπακοή δεν είναι αδιάκριτη, αλλά διακριτική, μας προσφέρει το κείμενο των Αποστολικών διαταγών, το οποίο λέγει ότι δεν μπορούν να πουν οι λαϊκοί ότι εμείς ήμαστε πρόβατα, δεν πρέπει να αποφασίζουμε μόνοι μας, ο ποιμήν έχει την ευθύνη και αυτός θα δώσει λόγο. Αυτό είναι λάθος, διότι, όπως, όταν το πρόβατο δεν ακολουθεί τον καλό ποιμένα, κατασπαράσσεται από τους λύκους, έτσι και όταν ακολουθεί τον κακό ποιμένα, το περιμένει αναπόφευκτα ο θάνατος. Κατακλείεται δε αυτή η ανάλυση με τη σύσταση «**Διό φευκτέον από των φθορέων ποιμένων**».

Βλ. Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ό.π., σ.23)

- Εάν δε οι ρηθέντες πρόεδροι είναι αιρετικοί, και την αίρεσιν αυτών κηρύττουσι παρρησία, και δια τούτο χωρίζονται οι εις αυτούς υποκείμενοι, και προτού να γίνει ακόμη συνοδική κρίσις περί της αιρέσεως ταύτης, οι χωριζόμενοι αυτοί, όχι μόνο δια τον χωρισμό δεν καταδικάζονται, αλλά και τιμής της πρεπούσης, ως ορθόδοξοι, είναι άξιοι, επειδή όχι σχίσμα επροξένησαν εις την Εκκλησίαν με τον χωρισμόν αυτόν, αλλά μάλλον ελευθέρωσαν την Εκκλησία από το σχίσμα και την αίρεσιν των ψευδεπισκόπων αυτών. Ορά και τον λα΄ Αποστολικόν.

(Ερμηνεία του Κανόνα ΙΕ΄ της ΑΒ΄ Συνόδου, σελ 292 πηδαλίου, τυπογραφείο Βλαστού Βαρβαρρήγου, Αθήνα 1886)

- Ει γάρ μη δι' εγκληματικήν αιτίαν, αλλά δι' αίρεσιν χωρίση τις εαυτόν από του Επισκόπου αυτού... ως επ' Εκκλησίας διδάσκοντος ανερευθριάστως διδάγματα τινά απηλλητριωμένα του ορθού δόγματος,

ο τοιούτος και προ εντελούς διαγνώσεως, πολλῶ δε πλέον και μετά διάγνωσιν, εἴαν εαυτὸν αποτειχίσῃ ἡγουν χωρίσῃ ἀπὸ τῆς κοινωνίας του πρώτου αὐτοῦ, ου μόνον ου τιμωρηθήσεται, ἀλλὰ και τιμηθήσεται ως ορθόδοξος...

(Ερμηνεία ΙΕ' κανόνα ΑΒ Συνόδου ἀπὸ Βαλσαμώνα, Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Αθωνικά Ἀνθη, τόμος 1, σελ. 123)

- Εἰ δ' ὁ πατριάρχης τυχόν, ἢ ὁ μητροπολίτης, ἢ ὁ ἐπίσκοπος αἵρετικός εἴῃ, καί τοιοῦτος, ὡς δημοσίᾳ κηρύττειν τὴν αἵρεσιν, καί γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, ἀντὶ τοῦ ἀνυποστόλως καί μετά παρησίας, διδάσκει τὰ αἵρετικά δόγματα, οἱ ἀποσχίζοντες αὐτοῦ, ὅποιοι ἂν εἴεν, οὐ μόνον κολάσεως ἄξιοι οὐκ ἔσονται διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καί τιμῆς, ὡς ὀρθόδοξοι, ἀξιωθήσονται, χωρίζοντες ἑαυτοὺς τῆς τῶν αἵρετικῶν κοινωνίας· τοῦτο γάρ δηλοῖ, τό, ἀποτειχίζοντες· (τό γάρ τεῖχος τῶν ἐντὸς αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐκτὸς χωρισμός ἐστιν)· οὐ γάρ ἐπισκόπου ἀπέστησαν, ἀλλὰ ψευδεπισκόπου καί ψευδοδιδασκάλου· οὐδὲ σχίσμα κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐποίησαν, ἀλλὰ μᾶλλον σχισμάτων τὴν ἐκκλησίαν ἀπήλλαξαν, ὅσον τό ἐπ' αὐτοῖς.

(Ερμηνεία του ΙΕ' Κανόνα της ΑΒ' Συνόδου ἀπὸ τον Ιωάννη Ζωναρά, Ράλλη-Ποτλῇ, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν Κανόνων, τόμ. Β' σελ. 694)

(σ.σ. Η παρούσα ερμηνεία του κανόνος ὑπὸ τον Ζωναρά, κονιορτοποιεῖ την θεωρία του πατρὸς Επιφανίου Θεοδωρόπουλου περὶ Στρατηγῶν του αγώνα, τους οποίους εμεῖς οφείλουμε να ακολουθήσουμε στον στίβο της ομολογίας, μόνο εἴαν και ὅποτε θελήσουν αὐτοί να κάνουν την αρχή. Φυσικά, αὐτή η θεωρία στερεῖται λογικῆς και ιστορικῆς τεκμηρίωσης. Ο Ζωναράς λέει ὅτι την ομολογία την κάνουν ὅποιοι ἂν εἴεν, ενώ ο Ἅγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης αναφέρει: «Ὡστε ὅτε περὶ πίστεως ὁ λόγος, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν: Ἐγὼ τίς εἰμι; Ἱερεὺς; ἀλλὰ οὐδαμοῦ. Ἄρχων; καὶ οὐδὲ οὕτως. Στρατιώτης; καὶ ποῦ; Γεωργός; καὶ οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο. Πένης, μόνον τὴν ἐφήμερον τροφὴν ποριζόμενος. Οὐδεὶς μοι

λόγος καὶ φροντίς περὶ τοῦ προκειμένου. Οὐά, οἱ λίθοι κράξουσι, καὶ σὺ σιωπηλὸς καὶ ἄφροντις; Βλ. Ρ.Γ. 99, 1321Α- Β)

- Ἐὰν Μητροπολίτης ἢ Πατριάρχης ἄρξηται νὰ διακυρῶνται δημοσία ἐπ' ἐκκλησίας αἰρετικὴν τινα διδαχὴν, ἀντικειμένην πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, τότε οἱ προαναφερθέντες **κέκτῃνται δικαίωμα ἅμα καὶ χρέος ν' ἀποσχοινισθῶσι πάραυτα τοῦ Ἐπισκόπου ἐκείνου**, διὸ οὐ μόνον εἰς οὐδεμίαν θέλουσιν ὑποβληθῇ κανονικὴν ποινὴν, **ἀλλὰ θέλουσι καὶ ἐπαινεθῇ εἰσέτι**, καθ' ὅσον διὰ τούτου δὲν κατέκριναν καὶ δὲν ἐπανεστάτησαν ἐναντίον τῶν νομίμων Ἐπισκόπων, ἀλλ' ἐναντίον ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων, οὔτε καὶ ἐγκατέστησαν τοιοῦτοτρόπως σχῆμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἀντιθέτως, ἀπήλλαξαν τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν ὧσ' ἠδυνήθησαν, τοῦ σχίσματος καὶ τῆς διαιρέσεως.
(Ερμηνεία ΙΕ' Κανόνα της ΑΒ Συνόδου ὑπὸ τοῦ Κανονολόγου **Ἐπισκόπου Νικοδήμου Μίλας**. Οἱ Κανόνες της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μεθ' ἐρμηνείας, II, Novi Sad, σ. 290-291, μτφρ. ἐκ τῆς Σερβικῆς ὑπὸ Ἱερομ. – νυν ἐπισκόπου-Ειρηναίου Μπούλοβιτς)
- Ἡμεῖς δὲ πᾶσα ἢ συναθροισθεῖσα ἐν τῷ τρικλίνῳ τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Ἀλεξιακῷ τῶν ἱερῶν Βλαχερνῶν θείᾳ καὶ ἱερᾷ σύνοδος χάριτι Χριστοῦ καὶ νῦν τῆς εὐσεβείας ὑπερμαχοῦντες, καὶ ἀκριβῇ καὶ προσήκουσαν τὴν περὶ τῶν προκειμένων σκέψιν καὶ ἐξέτασιν ποιησάμενοι, καὶ τοὺς πρώην ἐπὶ τούτοις συνοδικοὺς τόμους ὡς εὐσεβεστάτους ἐπικυροῦντες, μᾶλλον δὲ καὶ τούτοις ἐπόμενοι, τὸν μὲν Βαρλαάμ ἐκεῖνον καὶ τὸν Ἀκίνδυνον, ὡς εἰς αὐτὰ τὰ καίρια τῆς εὐσεβείας ἐμπαροινήσαντας καὶ μηδαμῶς μεταμεληθέντας ἔτι περιόντας τῷ βίῳ, τῷ ἀπὸ Χριστοῦ ἀναθέματι δικαίως καθυποβάλλομεν. Τοὺς δὲ νῦν ἀναφανέντας καὶ συνοδικῶς ἐξελεχθέντας ἐκείνοις ὁμόφρονas, καὶ ἀπλῶς ὅσοι τῆς συμμορίας αὐτῶν, ἀποκηρύκτους τε καὶ ἀποβλήτους ἔχομεν τῆς καθολικῆς καὶ

ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εἰ μὴ μεταμεληθεῖεν, καὶ τῷ ἀπὸ Χριστοῦ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν, καὶ τοὺς κοινωνοῦντας τούτοις ἐν γνώσει ἀκοινωνήτους ἔχομεν, καὶ πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας τοὺς ἔχοντας ἀπογυμνοῦμεν. Τοὺς δ' ὑπὸ τούτων συναρπαγέντας τε καὶ παρασυρέντας, καὶ μὴ τῶν ἐξάρχων τῆς αἱρέσεως ὄντας, ἀμεταμελήτους μὲν μένοντας, τοῖς ὁμοίοις καθυποβάλλομεν, μεταμεληθέντας δὲ γνησίως καὶ ἀναθεματίζοντας τὴν τε ταύτην κακοδοξίαν καὶ τοὺς εἰς τέλος ἐμμείναντας ταύτῃ, μὴ μόνον εἰς κοινωνίαν τὴν κατ' εὐσέβειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἱερωσύνην ἀσμενέστατα προσιέμεθα, μηδαμῶς τούτους ὑποβιβάζοντες, κατὰ τὴν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις διάγνωσιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἐβδόμης Συνόδου, διοριζομένης «ὅτι τοὺς μὲν πρωτάρχους καὶ προῖσταμένους καὶ τῆς δυσσεβείας ἐκδικητὰς οὐδὲ μεταμελουμένους ὅλως εἰς ἱερωσύνην παραδεχόμεθα, τοὺς δὲ βιασθέντας ἢ συναρπαγέντας τε καὶ παρασυρέντας, μεταμελουμένους ἀληθῶς καὶ γνησίως, εἰς ἱερωσύνην κατὰ τὸν οἰκεῖον ἕκαστον βαθμὸν προσδεχόμεθα».

(51ος Ὁρος τῆς Ἐν Κων/λει Ἀγίας Συνόδου τοῦ 1351. Βλ. Πρωτοπρ. Ἰωάννου Ρωμανίδου, Δογματική καὶ Συμβολική Θεολογία τῆς Ορθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Τόμος Β', Ἐκδ. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 270-271. Βλ. καὶ Παναγιώτη Σημάτη, Ἡ Αποτείχιση ἀπὸ τοὺς Οἰκουμενιστὲς ἐπείγουσα υπόθεση προβλεπόμενη ἀπὸ τοὺς Ἀγίους Πατέρες, Αἴγιο 2010, Ὑποσημείωση 31, ὅπου αναφέρεται ὅτι: Εφόσον ὁ κ. Βαρθολομαῖος θεωρεῖ τὸν παπισμὸν «αδελφὴν Ἐκκλησίαν» καὶ δίδει «κοινὴν μαρτυρίαν πίστεως» μετὰ τὸν πάπαν, εἰς τὰ ὅμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀκοινώνητος.)

1^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος

- Πᾶς ὁ λέγων παρὰ τὰ διατεταγμένα, κἂν ἀξιόπιστος ᾗ, κἂν νηστεύῃ, κἂν παρθενεύῃ, κἂν σημεία ποιῇ, κἂν προφητεύῃ, λύκος σοι φαινέσθω ἐν προβάτου δορᾷ, προβάτων φθορὰν κατεργαζόμενος. εἴ τις ἀρνεῖται τὸν σταυρὸν καὶ τὸ πάθος ἐπαισχύνεται, ἔστω σοι ὡς αὐτὸς ὁ ἀντικείμενος· κἂν ψωμίσῃ τὰ ὑπάρχοντα πτωχοῖς, κἂν ὄρη μεθιστᾷ, κἂν παραδῶ τὸ σῶμα εἰς καῦσιν, ἔστω σοι βδελυκτός. εἴ τις φαυλίζει τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας, οὓς ὁ Χριστὸς παρὼν ἐπλήρωσεν, ἔστω σοι ὡς ὁ ἀντίχριστος. εἴ τις ἄνθρωπον ψιλὸν λέγει τὸν κύριον, Ἰουδαῖός ἐστιν χριστοκτόνος.

(Thesaurus Linguae Graecae [TLG], Ignatius Scr. Eccl., Epistulae interpolatae et epistulae suppositiciae (recensio longior) [Sp.] Epistle 10, chapter 2, section 1, line 1)

2^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Άγιος Ειρηναίος

- Καὶ εἰσὶν οἱ ἀκηκοότες αὐτοῦ ὅτι Ἰωάννης ὁ τοῦ Κυρίου μαθητὴς ἐν τῇ Ἐφέσῳ πορευθεὶς λούσασθαι καὶ ἰδὼν ἔσω Κήρινθον ἐξήλατο τοῦ βαλανείου μὴ λουσάμενος, ἀλλ' ἐπειπὼν· »Φύγωμεν, μὴ καὶ τὸ βαλανεῖον συμπέσῃ, ἔνδον ὄντος Κηρίνθου τοῦ τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ.» Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πολύκαρπος Μαρκιωνί ποτε εἰς ὄψιν αὐτῷ ἐλθόντι καὶ φήσαντι· «Ἐπιγίνωσκε ἡμᾶς», ἀπεκρίθη· «Ἐπιγινώσκω, ἐπιγινώσκω τὸν πρωτότοκον τοῦ Σατανᾶ.» **Τοσαύτην οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτῶν ἔσχον εὐλάβειαν πρὸς τὸ μηδὲ μέχρι λόγου κοινωνεῖν τινι τῶν παραχαρασσόντων τὴν ἀλήθειαν,** ὡς καὶ Παῦλος ἔφησεν· «Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδώς

ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.»
(TLG, Irenaeus Theol., Adversus haereses (liber 3)(1447:002)“*Irénée de Lyon. Contre les hérésies, livre 333* *noo. 22pub Cerf*”, Ed. Rousseau, A., Doutreleau, L.Paris: Cerf, 1974; *Sources chrétiennes* 211. Section 5, line 19-33)

- **Μηδὲ μέχρι λόγου κοινωνεῖν** τινι τῶν παραχαρασσόντων τὴν ἀλήθειαν.
(P.G. 7, 854A)

4^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Μέγας Αθανάσιος

- Τοῖς τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι, καὶ ἐν πίστει Θεοῦ ἰδρυμένοις, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς ἐν Κυρίῳ χαίρειν. Εὐχαριστῶ μὲν τῷ Κυρίῳ, τῷ δόντι ὑμῖν εἰς αὐτὸν πιστεῦσαι, ἵνα μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ὑμεῖς ἔχητε τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον · ἐπειδὴ δέ εἰσὶ τινες οἱ τὰ Ἀρείου φρονοῦντες, περιερχόμενοι τὰ μοναστήρια, δι' οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ ἵνα, ὡς πρὸς ὑμᾶς ἐλθόντες καὶ ἀφ' ἡμῶν ὑποστρέφοντες, τοὺς ἀκεραίους ἐξαπατῶσι· τινὲς δέ εἰσιν οἱ διαβεβαιοῦντες μὲν τὰ Ἀρείου μὴ φρονεῖν, συγκαταβαίνοντες δὲ, καὶ μετ' αὐτῶν εὐχόμενοι ἐπὶ τὸ αὐτό · ἀναγκαίως, παρακελευόντων τινῶν εἰλικρινεστάτων ἀδελφῶν, πρὸς ὑμᾶς γράφειν ἐσπούδασα, ἵνα τὴν εὐσεβῆ πίστιν, ἣν ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις ἐν ὑμῖν ἐργάζεται, ἀκεραίως καὶ ἀδόλως φυλάττοντες, οὐ μὴ πρόφασιν δῶτε σκανδάλου τοῖς ἀδελφοῖς. **Ὅταν γάρ τινες ὑμᾶς τοὺς ἐν Χριστῷ πιστοὺς θεωρήσαντες μετ' αὐτῶν συνερχομένους καὶ κοινωνοῦντας, πάντως ὑπονοήσαντες ἀδιάφορον εἶναι τὸ τοιοῦτον, εἰς τὸν τῆς ἀσεβείας ἐμπεσοῦνται βόρβορον .** Ἴν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, θελήσατε, ἀγαπητοὶ, τοὺς μὲν φανερώς φρονοῦντας τὰ τῆς ἀσεβείας ἀποστρέφεσθαι, τοὺς δὲ νομίζοντας τὰ Ἀρείου μὴ φρονεῖν,

κοινωνοῦντας δὲ μετὰ τῶν ἀσεβῶν φυλάττεσθαι · καὶ μάλιστα ὧν τὸ φρόνημα ἀποστρεφόμεθα, τούτους ἀπὸ τῆς κοινωνίας προσήκει φεύγειν. Εἰ δέ τις προσποιεῖται μὲν ὁμολογεῖν ὀρθὴν πίστιν, φαίνεται δὲ κοινωνῶν ἐκείνοις, τὸν τοιοῦτον προτρέψασθε ἀπέχεσθαι τῆς τοιαύτης συνηθείας· καὶ ἐὰν μὲν ἐπαγγέλληται, ἔχετε τὸν τοιοῦτον ὡς ἀδελφόν· ἐὰν δὲ φιλονείκως ἐπιμένη, τὸν τοιοῦτον παραιτεῖσθε. Οὕτω γὰρ διατελοῦντες καθαρὰν τὴν πίστιν διατηρήσετε· κακῆνοι βλέποντες ὑμᾶς ὠφεληθήσονται, φοβηθέντες μὴ ἄρα ὡς ἀσεβεῖς καὶ τὰ ἐκείνων φρονοῦντες νομισθῶσιν .

(TLG, Athanasius Theol., Epistula ad monachos (2035: 055); MPG 26. Volume 26, page 1185, line 41 – page 1188, line 30)

- Αφού ο Αρτέμιος ερεύνησε και δεν βρήκε τον Άγιο, είπε στη σύναξη των αδελφών: *Ἐλάτε να προσευχηθείτε για μένα*”. Εκείνοι τότε του είπαν: *Ἐνδε μπορούμε, επειδή έχουμε εντολή από τον πατέρα μας να μη προσευχόμαστε με κανένα που είναι μαζί με τους Αρειανούς*” – διότι έβλεπαν ένα αρειανό επίσκοπο μαζί του.

(Β.Ε.Π.Ε.Σ. τόμος 40,σελ. 185)

- Βαδίζοντες τὴν ἀπλανῇ και ζωηφόρον ὁδόν, ὀφθαλμὸν μὲν ἐκκόψωμεν σκανδαλίζοντα, μὴ τὸν αἰσθητὸν ἀλλὰ τὸν νοητὸν. Οἷον ἐὰν ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ πρεσβύτερος οἱ ὄντες ὀφθαλμοὶ τῆς Ἐκκλησίας κακῶς ἀναστρέφονται καὶ σκανδαλίζωσι τὸν λαόν, χρή αὐτοὺς ἐκβάλλεσθαι. Συμφέρον γὰρ ἐστὶν ἄνευ αὐτῶν συναθροίζεσθαι εἰς εὐκτήριον οἶκον, ἢ μετ' αὐτοὺς ἐμβληθῆναι ὡς μετὰ Ἄννα καὶ Καϊάφα εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

(P.G. 35, 33)

- Ἐρώτ. 4θ'. Τί λέγει· «Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ»
Ἀπόκ. Τοῦτο λέγει διὰ τοὺς πονηροὺς καὶ σκολιοὺς ἀνθρώπους. Ὅτι, ὥσπερ ἡ παλαιὰ ζύμη μικρὰ μὲν ἔστι, πολὺ δὲ ἄλευρον ποιεῖ ζυμωθῆναι· οὕτω καὶ ὁ κακοποιὸς ἄνθρωπος, τρέφων ἐν ἑαυτῷ τὴν κακίαν, μεταδίδωσι καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ γίνεται σκάνδαλον, καὶ καταβλάπτει πολλούς. Διὰ τοῦτο πάλιν λέγει· «Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέοι» τουτέστιν· **Ἐκδιώξατε τὸν πονηρὸν καὶ**

σκολιὸν ἐξ ὑμῶν, ἢ φύγετε ἀπ' αὐτοῦ · ἐπειδὴ πᾶσα κακία μολύνει τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δαβὶδ, φεύγων τοὺς πονηροὺς, ἔλεγεν · «Οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος, καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω. Ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων.» Διὰ τί δὲ ταῦτα ἐποίει; Ἐπειδὴ πάλιν λέγει ἄλλαχο ὁ· «Μετὰ ὁσίου ὁσίου ἔση, καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔση, καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψης .» **Καὶ γὰρ οἶός ἐστιν ὁ συνοικῶν μετὰ σοῦ, τοιοῦτον ἀπεργάζεται εἶναί σε .**

(TLG, Athanasius Theol., Quaestiones in scripturam sacram [Sp.] (2035: 080); MPG 28. Volume 28, page 757, line 5-24)

- Εἶπεν ὁ Κύριος: «Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς». Ἐάν οὖν τινα ἴδης, ἀδελφέ, ὅτι ἔχει σχῆμα σεμνοπρεπές, μὴ πρόσχης, ὅτι ἐνδέδυται κώδιον προβάτου, ὅτι ὄνομα ἔχει πρεσβυτέρου, ἢ ἐπισκόπου, ἢ διακόνου, ἢ ἀσκητοῦ, ἀλλὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ περιέργασαι· εἰ ἔστι σῶφρων, εἰ ἔστι φιλόξενος, ἢ ἐλεήμων, ἢ ἀγαπητικός, ἢ ἐν προσευχαῖς καρτερικός, ἢ ὑπομονητικός. Εἰ ἔχει κοιλίαν θεόν, καὶ τὸν φάρυγγα ἄδην, νοσῶν χρήματα, καὶ καπηλεύων τὴν θεοσέβειαν, ἄφες αὐτόν· οὐ γὰρ ἔστι ποιμὴν ἐπιστημονικός, ἀλλὰ λύκος ἀρπακτικός. Εἰ δὲ οἶδας τὰ δένδρα δοκιμάζειν ἀπὸ τῶν καρπῶν, ποῖά ἐστι τῇ φύσει, τῇ γεύσει, τῇ πιότητι, πολλῷ μᾶλλον ἀπὸ τῶν ἔργων ὀφείλεις δοκιμάζειν τοὺς Χριστεμπόρους, ὅτι, φοροῦντες φημᾶριον εὐλαβείας, ψυχὴν κέκτηνται διαβολικὴν. Εἰ δέ καὶ ἀπὸ ἀκανθῶν οὐ συλλέγεις σταφυλάς, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα, τί ὑπολαμβάνεις, ὅτι ἀπὸ παραβατῶν ἔχεις τι ἀγαθὸν ἀκοῦσαι, ἢ ἀπὸ προδοτῶν μαθεῖν τι χρήσιμον; Ἐκείνους τοίνυν ἀποστρέφου ὡς λύκους Ἀραβικοὺς, καὶ ἀκάνθας παρακοῆς, καὶ τριβόλους ἀδικημάτων, καὶ δένδρα πονηρά. Ἐάν ἴδης συνετόν, κατὰ τὴν συμβουλευούσαν σοφίαν, ὀρθρίζε πρὸς αὐτόν, καὶ σταθμούς θυρῶν αὐτοῦ ἐκτριβέτω ὁ ποῦς σου, ἵνα παρ' αὐτοῦ διδαχθῇς νόμου σκιαγραφήματα, καὶ χαρίτων δωρήματα. Οὔτε δέ λόγος σοφιστικός, ἢ σχῆμα ἐπιθετικόν εἰσάγουσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ πίστις τελεία καὶ ἀπερίεργος μετὰ τῆς ἐναρέτου καὶ διαλαμπούσης προνοίας.

(Μ. Αθανασίου, Περί Ψευδοπροφητῶν, ΒΕΠΕΣ 33, 197)

- (σ.σ. Ο σχολιασμός της πηγής ανήκει στον π. Θεόδωρο Ζήση.)

Εἶχαν ξεσηκωθῇ οἱ μοναχοί τῆς Καππαδοκίας ἀκόμη καί ἐναντίον τοῦ Μ. Βασιλείου ἀντιδρῶντες, διότι πρὸς καιρὸν καί γιὰ λόγους οἰκονομίας ἀπέφευγε νὰ ὀνομάσει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα «ὁμοούσιον», προκειμένου νὰ προσελκύσει τοὺς μετριοπαθεῖς Πνευματομάχους. Ὁ Καππαδόκης πρεσβύτερος Παλλάδιος ἐνημέρωσε σχετικῶς τὸν Μ. Ἀθανάσιο, ὥστε νὰ τοὺς συμβουλεύσει νὰ ὁμονοήσουν καί νὰ ὑπακούσουν στὸν ἐπίσκοπο. Ἡ ἀπάντηση τοῦ ὄντως Μεγάλου ἀγωνιστοῦ καί προμάχου τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως εἶναι τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ τίς ἀπαντήσεις πατριαρχῶν, ἀρχιεπισκόπων καί ἐπισκόπων τῆς σήμερον πρὸς μοναχοὺς, ὅταν διαμαρτύρονται γιὰ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας. Δεν τοὺς ἐπιπλήττει, γιὰτί ἐνδιαφέρονται γιὰ θέματα πίστεως, συνιστώντας τοὺς νὰ περιορισθοῦν στὰ μοναστικά τοὺς καθήκοντα, σὰν νὰ ὑπάρχει ὑπέρτατο καθῆκον ἀπὸ τὴν τήρηση τῆς πίστεως καί τὴν ὑπεράσπισή της. Τοὺς συνιστᾷ νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνη καί νὰ κάνουν ὑπακοή στὸν Βασίλειο, γιὰτί δὲν ὑπάρχει κάτι ὑποπτό στὴν στάση του. Ἄν ὑπῆρχε ὄντως κάτι ὑποπτό, τότε καλὰ κάνουν καί ἀνθίστανται, εἶναι δικαιολογημένη ἡ ἀντίσταση καί ἡ ἀνυπακοή τους. Ὑπάρχει λοιπὸν δικαιολογημένη ἀνυπακοή, ἀγία, θεία ἀνυπακοή, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος δὲν ὀρθοτομεῖ τὸν λόγο τῆς ἀληθείας. Μακάρι νὰ μπορούσαμε νὰ διαπιστώσουμε καί σήμερα ὅτι ἀπλῶς οἰκονομοῦνται τὰ πράγματα μέ τοὺς αἰρετικούς...

...Γράφει ὁ Μ. Ἀθανάσιος: «Ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ τῶν μοναζόντων τῶν ἐν Καισαρείᾳ ἐδήλωσας· ἔμαθον δὲ παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Διανίου, ὡς λυπουμενῶν καὶ ἀνθισταμένων αὐτῶν τῷ ἀγαπητῷ ἡμῶν Βασιλείῳ τῷ ἐπισκόπῳ· σὲ μὲν ἀπεδεξάμην δηλώσαντα, αὐτοῖς δὲ τὰ πρέποντα δεδήλωκα· ἵν' ὡς τέκνα ὑπακούωσι πατρὶ, καὶ μὴ ἀντιλέγωσιν, οἷς αὐτὸς δοκιμάζει. Εἰ μὲν γὰρ ὑποπτος ἦν περὶ τὴν ἀλήθειαν, καλῶς ἐμάχοντο· εἰ δὲ τεθαρρόηκας, τεθαρρόηκαμεν δὲ καὶ πάντες ἡμεῖς, ὡς καύχημα τῆς Ἐκκλησίας ἐστίν, ἀγωνιζόμενος μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ διδάσκων τοὺς δεομένους· οὐ χρὴ πρὸς τὸν τοιοῦτον μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀποδέχεσθαι τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ συνείδησιν. Ἐξ ὧν γὰρ διηγήσατο ὁ ἀγαπητὸς Διάνιος, μάτην φαίνονται

λυπούμενοι. Αὐτὸς μὲν γὰρ, ὡς τεθάρῃκα, τοῖς ἀσθενοῦσιν ἀσθενὴς γίνεται, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσῃ· οἱ δὲ ἀγαπητοὶ ἡμῶν, ἀποβλέποντες εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, καὶ τὴν οἰκονομίαν, δοξαζέτωσαν τὸν Κύριον, τὸν δεδωκότα τῇ Καππαδοκίᾳ τοιοῦτον ἐπίσκοπον, οἷον καὶ ἐκάστη χώρα ἔχειν εὐχεται. Καὶ σὺ οὖν, ἀγαπητὲ, θέλησον αὐτοῖς δηλῶσαι, ἵνα, ὡς ἔγραψα, πεισθῶσι . Τοῦτο γὰρ καὶ αὐτοὺς συνίστησιν εὐγνώμονας πρὸς πατέρα· τοῦτο καὶ τὴν εἰρήνην ταῖς Ἐκκλησίαις διαφυλάξει. Ἐρῶσθαί σε ἐν Κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητὲ υἱέ».

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητο ἐπίσης στό κείμενο αὐτό τοῦ μεγάλου προμάχου καὶ ὑπερασπιστοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας ὅτι δέν συνιστᾷ στοὺς μοναχοὺς νά ἀκολουθήσουν καί αὐτοὶ τὴν στάση καὶ τὴν γραμμὴ τοῦ Μ. Βασιλείου ἐγκαταλείποντες τὴν ἀκρίβειαν, ἀλλὰ νά δεχθοῦν τὰ ἀγαθὰ κίνητρά του, «τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ συνείδησιν».
(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ὁ.π., σ. 27-29)

Μέγας Αντώνιος

- **Προσέξτε μόνο να μη μολύνετε τους εαυτούς σας με την εκκλησιαστική κοινωνία των Αρειανών.** Διότι η διδασκαλία τους δεν είναι των Αποστόλων, αλλά των δαιμόνων και του πατρός τους διαβόλου. Ως τέτοια δε, είναι ακαρποφόρητη και παράλογη και προϊόν ανόητης διανοίας, όπως ακριβώς είναι η αλογία των ημιόνων. (Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, *Οι αγώνες των μοναχών υπέρ της Ορθοδοξίας*. β' έκδοση-Ι.Μ. Αγίας Αναστασίας Ρωμαίας, Ρέθυμνο 2008. Σελ. 36)
- Να μιμήσθε τους Αγίους και να μη πλησιάζετε τους σχισματικούς Μελιτιανούς, επειδή γνωρίσατε την πονηρή και ανόσια προαίρεσή τους. **Ούτε με τους Αρειανούς να έχετε καμία εκκλησιαστική κοινωνία,** επειδή και η δική τους ασέβεια είναι φανερή σε όλους. Να μη

ταράσσεσθε και αν ακόμη ιδήτε τους δικαστές να τους υπερασπίζονται, διότι η δύναμής τους είναι δύναμις θνητών ανθρώπων και πρόσκαιρη, και σύντομα θα παύση να υπάρχει.

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 36)

- Να μην έχετε καμμία εκκλησιαστική κοινωνία με τους σχισματικούς ούτε καθόλου με τους αιρετικούς Αρειανούς. **Άλλωστε, γνωρίζετε ότι και εγώ τους απέφευγα εξ' αιτίας της χριστομάχου και κακοδόξου αιρέσεώς τους.**

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 36)

- Στη βιογραφία του Μεγάλου Αντωνίου(που γράφτηκε από τον Μεγάλο Αθανάσιο) διαβάζουμε: Και κατά την πίστην δε, ήταν λίαν θαυμαστός και ευσεβής. Διότι, **ούτε προς τους σχισματικούς Μελετιανούς εκοινώνησεν ποτέ - γνωρίζων αυτών την απαρχής πονηρίαν και αποστασίαν των- ούτε προς τους Μανιχαίους, η άλλους αιρετικούς ωμίλησε φιλικά ... θεωρών και διδάσκων την φιλίαν και ομιλίαν με αυτούς ως βλάβη και απώλεια ψυχής.** Έτσι ακριβώς εσυχαίνετο και την αίρεσιν των Αρειανών, και προέτρεπε πάντας να μην προσεγγίζουν αυτούς, ούτε να μετέχουν της κακοδοξίας των.

(Θεοδώρητου Ιερομοναχού, Μοναχισμός και αίρεσις, Αθήνα 1977, σελ. 26-27)

Μέγας Βασίλειος

- Να απέχετε από την εκκλησιαστική κοινωνία με τους αιρετικούς, αφού γνωρίζετε ότι η αδιαφορία σε αυτά τα ζητήματα μας στερεί την παρηρσία ενώπιον του Χριστού...

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 48)

- Οἵτινες τὴν ὑγιὴ ὀρθόδοξον πίστιν προσποιοῦντες ὁμολογεῖν, κοινωνοῦσι δὲ τοῖς ἑτερόφροσιν, τοὺς τοιούτους , εἰ μετὰ παραγγελίαν μὴ ἀποστῶσιν, μὴ μόνον ἀκοινωνήτους ἔχειν, ἀλλὰ μηδὲ ἀδελφοὺς ὀνομάζειν.

(*Αρχιμανδίτου Χρυσοστόμου Σπύρου, Η Αποτείχισις μου, Σπέτσες 2008, σελ. 16*)

- Καὶ γὰρ κἀκεῖνοι (σ.σ. οἱ ἱατροί), ὅπερ ἂν εὕρωσι τῶν μελῶν ἀνιάτῳ πάθει προειλημμένον, ὥς μὴ ἐπὶ πολὺ χυθῆναι τὴν βλάβην κατὰ τὸ συνεχὲς τὰ παρακείμενα διαφθείρουσαν, τομαῖς καὶ καύσεσιν ἐξαιρεῖν εἰώθασιν . Ὅπερ καὶ ἡμῖν ἐπὶ τῶν ἐχθραινόντων ἢ ἐμποδιζόντων ταῖς ἐν τολαῖς τοῦ Κυρίου ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ ποιεῖν, κατὰ τὸ πρόσταγμα αὐτοῦ τοῦ Κυρίου εἰπόντος · Ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζῃ σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. Ἡ γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων φιλανθρωπία παραπλησία ἐστὶ τῇ ἀπαιδεύτῳ χρηστότητι τοῦ Ἥλει, ἥπερ ἐπὶ τῶν υἱῶν παρὰ τὸ ἀρέσκον τῷ Θεῷ χρησάμενος ἐλέγχεται. Προδοσία οὖν ἐστὶ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιβουλή τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐθισμὸς πρὸς ἀδιαφορίαν κακῶν, ἢ πρὸς τοὺς πονηρευομένους ἐσχηματισμένη χρηστότης, μηκέτι μὲν γινομένου τοῦ γεγραμμένου· Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἐπε νθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; συμβαίνοντος δὲ ἐξ ἀνάγκης τοῦ ἐπιφερομένου, ὅτι Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. Τοὺς δὲ ἀμαρτάνοντας, φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε· καὶ τὴν αἰτίαν εὐθὺς ἐπάγει, λέγων · Ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

(*TLG, Basilios Theol., Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae), Volume 31, page 988, line 46*)

- Οἱ οὐδ' ἂν πρὸς ὥραν (σ.σ. οὔτε καν μία ὥρα) αὐτῷ ἐπεδεξάμεθα τὴν συνάφειαν, εἰ σκάζοντας αὐτοὺς περὶ τὴν πίστιν εὕρομεν.

(*P.G. 32, 992-994*)

- ΕΡΩΤΗΣΙΣ ΡΙΔ'.

Τοῦ Κυρίου προστάσσοντος, «Ἐάν τις σε ἀγγαρεύσῃ μίλιον ἓν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο.» καὶ τοῦ Ἀποστόλου διδάσκοντος, ὑποτάσσεσθαι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ, εἰ δεῖ παντὶ καὶ ὃ τι δήποτε ἐπιτάσσοντι ὑπακούειν.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

Γῶν μὲν ἐπιτασσόντων ἡ διαφορὰ οὐδὲν ὀφείλει παραβλάπτειν τὴν ὑπακοὴν τῶν ἐπιτασσομένων· οὔτε γὰρ Μωσῆς παρήκουσε τοῦ Ἰοθὼρ ἀγαθὰ συμβουλευσαντος· τῶν δὲ ἐπιτεταγμένων διαφορὰς οὐκ ὀλίγης οὔσης (τὰ μὲν γὰρ ἐναντίως ἔχει πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ἥτοι παραφθείροντα αὐτήν, ἢ μολύνοντα πολλαχῶς ἐπιμιξία τοῦ κεκωλυμένου· τὰ δὲ συνεμπίπτει τῇ ἐντολῇ· τὰ δὲ, καὶ μὴ συνεμπίπτει κατὰ τὸ προφανές, ἀλλὰ συμβάλλεται, καὶ οἷον ἐβοήθειά τις ἐστὶ τῆς ἐντολῆς), ἀναγκαῖον μεμνησθαι τοῦ Ἀποστόλου εἰπόντος· Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· πάντα δὲ δοκιμάζοντες, τὸ καλὸν κατέχετε· ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε· καὶ πάλιν· Λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. Ὡστε ἂν μὲν τι συνεμπίπτει τῇ ἐντολῇ τοῦ Κυρίου, ἢ συμβαλλόμενον ἐπιταχθῶμεν, ὥς τοῦ Θεοῦ θέλημα σπουδαιότερον καὶ ἐπιμελέστερον καταδέχεσθαι χρή, πληροῦντας τὸ εἰρημένον· Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ· ὅταν δὲ τι ἐναντίον τῇ τοῦ Κυρίου ἐντολῇ, παραφθείρον ἢ μολύνον αὐτήν ἐπιταχθῶμεν παρὰ τίνος, καιρὸς εἰπεῖν τότε· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις· μνημονεύοντας τοῦ Κυρίου λέγοντος· Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν· καὶ τοῦ Ἀποστόλου τολμήσαντος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας καὶ αὐτῶν καθάψασθαι τῶν ἀγγέλων δι' ὧν φησι· Καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω· Ἐξ ὧν παιδεύομεθα, ὅτι, καὶ πολὺ γνήσιός τις ἦ, καὶ ὑπερβαλλόντως ἔνδοξος ὁ κωλύων τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου προστεταγμένον, ἢ προτρέπων ποιεῖν τὸ ὑπ' αὐτοῦ

κεκωλυμένον, φευκτὸς ἢ καὶ βδελυκτὸς ὀφείλει εἶναι ἑκάστῳ τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον.

(TLG, Basilius Theol., Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae), Volume 31, page 1160, line 1)

- Εἴτε οὖν βαρὺς ὁ πειρασμός, ἀδελφοί, ὑπομείνωμεν τὰ ἐπίπονα. Οὐδεὶς γὰρ μὴ πληγεὶς ἐν ἀγῶσι μηδὲ κονισάμενος στεφανοῦται. Εἴτε κοῦφα ταῦτα τοῦ διαβόλου τὰ παίγνια καὶ οἱ ἐπιπεμφθέντες ἡμῖν ὀχληροὶ μέν, διότι τοιούτου εἰσὶν ὑπηρέται, εὐκαταφρόνητοι δέ, ὅτι τῇ πονηρίᾳ αὐτῶν ὁ Θεὸς ἀδυναμίαν συνῆψε, φυλαξώμεθα τὴν κατάγνωσιν ὡς ἐπὶ μικροῖς παθήμασι μεγάλα ὀδυρόμενοι. Ἐν γὰρ ἐστὶν ὀδύνης ἄξιον, ἢ αὐτοῦ ἐκείνου ἀπώλεια τοῦ, τῆς προσκαίρου ἔνεκεν δόξης (εἶπερ οὖν δόξαν χρή λέγειν τὸ δημοσία ἀσχημονεῖν), τῆς αἰωνίας τῶν δικαίων τιμῆς ἑαυτὸν ἀποστερήσαντος. Τέκνα ὁμολογητῶν καὶ τέκνα μαρτύρων ἐστὲ τῶν μέχρις αἵματος ἀντικαταστάντων πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Τοῖς οἰκείοις ἕκαστος χρησάσθω ὑποδείγμασι πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἔνστασιν. Οὐδεὶς ὑμῶν πληγαῖς κατεξάνθη, οὐδενὸς οἶκος ἐδημεύθη· οὐ τὴν ὑπερορίαν ὠκῆσαμεν, οὐ δεσποτήριον ἐγνωρίσαμεν. Τί πεπόνθαμεν δεινόν; Εἰ μὴ τάχα τοῦτο λυπηρὸν ὅτι μηδὲν πεπόνθαμεν μηδὲ ἐνομίσθημεν ἄξιοι τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ παθημάτων.

Εἰ δὲ ὅτι ὁ δεῖνα τὸν οἶκον κατέχει τῆς προσευχῆς, ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ προσκυνεῖτε τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς Δεσπότην, τοῦτο ὑμᾶς ἀνιᾶ, ἐνθυμήθητε ὅτι οἱ μὲν ἔνδεκα μαθηταὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ ἦσαν ἀποκεκλεισμένοι, οἱ δὲ σταυρώσαντες τὸν Κύριον ἐν τῷ περιβοήτῳ ναῷ τὴν Ἰουδαϊκὴν λατρείαν ἐπλήρουν. Ἰούδας γὰρ τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον τοῦ μετ' αἰσχύνης ζῆν προτιμήσας ἔδειξε τάχα τῶν νῦν ἀπερυθριασάντων πρὸς πᾶσαν ἀνθρώπων κατάγνωσιν καὶ διὰ τοῦτο ἀναιδῶς πρὸς τὰ αἰσχρὰ διακειμένων ἑαυτὸν αἰρετώτερον.

Μόνον μὴ ἐξαπατηθῆτε ταῖς ψευδολογίαις αὐτῶν ἐπαγγελλομένων ὀρθότητα πίστεως. Χριστέμποροι γὰρ οἱ τοιοῦτοι καὶ οὐ χριστιανοί, τὸ αἰὲν αὐτοῖς κατὰ τὸν βίον τοῦτον λυσιτελοῦν τοῦ κατ' ἀλήθειαν ζῆν προτιμώντες. Ὅτε ἐνόμισαν κτᾶσθαι τὴν κενὴν ταύτην ἀρχήν, προσέθεντο τοῖς ἐχθροῖς τοῦ Χριστοῦ· ὅτε εἶδον τοὺς λαοὺς ἀγριαίνοντας, σχηματίζονται πάλιν τὴν ὀρθότητα. Οὐκ οἶδα ἐπίσκοπον μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ τὸν παρὰ τῶν βεβήλων χειρῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς προστασίαν προβεβλημένον.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ κρίσις. Ὑμεῖς δὲ εἴ τινα ἔχετε μεθ' ἡμῶν μερίδα, ταῦτα ἡμῖν φρονήσετε δηλονότι· εἰ δὲ ἐφ' ἑαυτῶν βουλευέσθε, τῆς ἰδίας γνώμης ἕκαστός ἐστι κύριος, ἡμεῖς ἁθῶοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου. Ταῦτα δὲ ἔγραψα οὐχ ὑμῖν ἀπιστῶν, ἀλλὰ τό τινων ἀμφίβολον στηρίζων ἐκ τοῦ γνωρίσαι τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην, ὥς μὴ προσληφθῆναί τινας εἰς κοινωνίαν μηδὲ τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐπιβολὴν δεξαμένους, μετὰ ταῦτα εἰρήνης γενομένης, βιάζεσθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι. Πάντα τὸν κλῆρον τὸν τε κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐπὶ τῆς παροικίας, μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ φοβουμένου τὸν Κύριον, ἀσπαζόμεθα διὰ σοῦ.
(TLG, Basilius Theol., Epistulae, Epistle 240, section 2, line 1)

(σ.σ. Ο πρωτοπρεσβύτερος και καθηγητής θεολογίας Θεόδωρος Ζήσης σχολιάζει το ανωτέρω απόσπασμα ως εξής: Ο Μ. Βασίλειος, αγωνισθείς σθεναρώς εναντίον των Αρειανών και Πνευματομάχων, και μέλλων παρ' ολίγον να εισπράξει την οργήν του αυτοκράτορος Ουάλεντος, του υποστηρίζοντος τους Αρειανούς και εξαναγκάσαντος εις υπακοήν όλους τους επισκόπους και τους πατριάρχας, εκφράζεται απαξιωτικά για τους επισκόπους που προδίδουν την πίστη τους, προκειμένου να ασκούν εξουσία και να έχουν άλλα πλεονεκτήματα. Δεν τους θεωρεί καν επισκόπους ως επισκόπους και συνιστά στους κληρικούς της Νικοπόλεως να μην έχουν καμμία κοινωνία με τον φιλαρειανό επίσκοπο Φρόντωνα· τους εξεγείρει ουσιαστικά σε ανυπακοή, στην αγία και θεία ανυπακοή. Τους εφιστά μάλιστα την προσοχή ότι δεν πρέπει να εξαπατηθούν από το ότι εμφανίζονται να έχουν ορθότητα πίστεως.

Βλέπε: Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ό.π., σ. 30)

- ---- Διάλογος Μόδεστου και Μ. Βασιλείου ----

{ Μόδεστος } Τί σοι, ὦ οὗτος, βούλεται, τούνομα προσειπών, οὐπω γὰρ ἐπίσκοπον ἡξίου καλεῖν, τὸ κατὰ τοσούτου κράτους τολμᾶν, καὶ μόνον τῶν ἄλλων ἀπαυθαδιάζεσθαι ;

{ Βασίλειος } Τοῦ χάριν, ὁ γεννάδας φησί, καὶ τίς ἢ ἀπόνοια; Οὐπω γὰρ ἔχω γινώσκειν.

{ Μόδεστος } Ὅτι μὴ τὰ βασιλέως θρησκεύεις, τῶν ἄλλων ἀπάντων ὑποκλιθέντων καὶ ἡττημένων.

{ Βασίλειος } Οὐ γὰρ ταῦτα βασιλεὺς ὁ ἐμὸς βούλεται, οὐδὲ κτίσμα τι προσκυνεῖν ἀνέχομαι, Θεοῦ τε κτίσμα τυγχάνων καὶ θεὸς εἶναι κεκελευσμένος.

{ Μόδεστος } Ἡμεῖς δέ, τί σοι δοκοῦμεν; Ἡ οὐδέν, ταῦτα προστάττοντες; Τί δαί; Οὐ μέγα σοι τὸ μεθ' ἡμῶν τετάχθαι καὶ κοινωνοὺς ἔχειν ἡμᾶς;

{ Βασίλειος } Ὑπαρχοι μὲν ὑμεῖς, καὶ τῶν ἐπιφανῶν, οὐκ ἀρνήσομαι, οὐπω δὲ Θεοῦ τιμιώτεροι. Καὶ τὸ κοινωνοὺς ἔχειν, μέγα μὲν · πῶς γὰρ οὐ; Πλάσμα Θεοῦ καὶ ὑμεῖς, ἀλλ' ὥσεί τινας ἄλλους τῶν ὑφ' ἡμῖν τεταγμένων· οὐ γὰρ προσώποις τὸν χριστιανισμόν, ἀλλὰ πίστει χαρακτηρίζεσθαι».

Τότε δὴ κινηθέντα τὸν ὑπαρχον ζέσαι τε πλέον τῷ θυμῷ καὶ τῆς καθέδρας ἐξαναστῆναι καὶ τραχυτέροις πρὸς αὐτὸν χρήσασθαι λόγοις.

{ Μόδεστος } Τί δαί; Οὐ φοβεῖ τὴν ἐξουσίαν;

{ Βασίλειος } Μὴ τί γένηται, μὴ δὲ τί πάθω;

{ Μόδεστος } Μὴ τι τῶν πολλῶν ἐν ᾧ τῆς ἐμῆς δυναστείας ἐστίν.

{ Βασίλειος } Τίνα ταῦτα; γνωρίζεσθω γὰρ ἡμῖν.

{ Μόδεστον } Δήμευσιν, ἐξορίαν, βασάνους, θάνατον.

{ Βασίλειος } Εἴ τι ἄλλο ἀπείλει· τούτων γὰρ οὐδὲν ἡμῶν ἄπτεται.»

Καὶ τὸν εἰπεῖν ·

{ Μόδεστος } Πῶς καὶ τίνα τρόπον;

{ Βασίλειος } Ὅτι τοι, δημεύσει μὲν οὐχ ἄλωτος ὁ μηδὲν ἔχων, πλὴν εἰ τούτων χρήξεις τῶν τρυχίνων μου ῥακίων καὶ βιβλίων ὀλίγων, ἐν οἷς ὁ πᾶς ἐμοὶ βίος· ἐξορίαν δὲ οὐ γινώσκω, ὁ μηδενὶ τόπῳ περιγραφτὸς καὶ μήτε ταύτην ἔχων ἐμὴν ἦν οἰκῶ νῦν, καὶ πᾶσαν ἐμὴν εἰς ἣν ἂν ῥίψῃ· μᾶλλον δὲ τοῦ Θεοῦ πᾶσαν, οὗ πάροικος ἐγὼ καὶ παρεπίδημος· αἱ βάσανοι δὲ τί ἂν λάβοιεν, οὐκ ὄντος σώματος; Πλὴν εἰ τὴν πρώτην λέγοις πληγὴν, ταύτης γὰρ σὺ μόνης κύριος· ὁ δὲ θάνατος εὐεργέτης, καὶ γὰρ θάπτον πέμπει με πρὸς Θεόν, ᾧ ζῶ καὶ πολιτεύομαι καὶ τῷ πλείστῳ τέθηκα καὶ πρὸς ὃν ἐπείγομαι πόρωθεν.

Τούτοις καταπλαγέντα τὸν ὑπαρχον·

{ Μόδεστος } Οὐδεὶς μέχρι τοῦ νῦν οὕτως ἐμοὶ διείλεκται καὶ μετὰ τοσαύτης τῆς παρηρησίας, τὸ ἑαυτοῦ προσθεὶς ὄνομα.

{ Βασίλειος } Οὐδὲ γὰρ ἐπισκόπῳ ἴσως ἐνέτυχες, ἢ πάντως ἂν τοῦτον διειλέχθη τὸν τρόπον, ὑπὲρ τοιούτων ἀγωνιζόμενος. Τᾶλλα μὲν γὰρ ἐπιεικῆς ἡμεῖς, ὑπαρχε, καὶ παντὸς ἄλλου ταπεινότεροι, τοῦτο τῆς ἐντολῆς κελευούσης, καὶ μὴ ὅτι τοσούτῳ κράτει, ἀλλὰ μηδὲ τῶν τυχόντων ἐνὶ τὴν ὀφρὺν αἶροντες· οὗ δὲ Θεὸς τὸ κινδυνεύομενον καὶ προκείμενον, τᾶλλα περιφρονοῦντες, πρὸς αὐτὸν μόνον βλέπομεν.

(TLG, *Gregorius Nazianzenus Theol., Funebris oratio in laudem Basilii Magni*

Caesareae in Cappadocia episcopi (orat. 43)

Chapter 48, section 3, line 1)

(σ.σ. Ο πρωτοπρεσβύτερος και καθηγητής θεολογίας Θεόδωρος Ζήσης σχολιάζει τον ανωτέρω διάλογο ως εξής: Αὐτήν τὴν ἀδιάλλακτη πρὸς τὴν αἵρεση στάση καὶ πρὸς τοὺς ὑποστηρικτάς της ἐκράτησε ὁ Μ. Βασίλειος καὶ ἐνώπιον τοῦ πλανητάρχου ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλεντος, ὁ ὁποῖος ἔστειλε τὸν ἑπαρχο Μόδεστο νὰ κάμψῃ σὲ ὑπακοή τὸν ἄκαμπτο καὶ ἀνυποχώρητο ἱεράρχη. **Εἶχαν καμφθῇ ὅλοι, πατριάρχες καὶ ἐπίσκοποι, καὶ ὁ μόνος ἀνυπάκουος ἦταν ὁ Μ. Βασίλειος.** Ἀσφαλῶς τὰ ἴδια θὰ ἔλεγαν καὶ τότε οἱ πρόθυμοι στίς ὑποχωρήσεις καὶ στοὺς συμβιβασμούς: Καλὰ αὐτὸς μόνον ἔχει ὀρθότητα πίστεως; Ὅλοι οἱ ἄλλοι πλανῶνται;

Βλέπε: Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ὁ.π., σ. 32)

Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος

- Το έτος 379 αποστέλλεται ο Άγιος Γρηγόριος προς στήριξη των **ελαχίστων ορθοδόξων** της Κωνσταντινουπόλεως(επί αρειανισμού). Ο ίδιος περιγράφει την απελπιστική κατάσταση: τούτο το ποίμνιο ήταν κάποτε μικρό και ατελές, όσον αφορά τα φαινόμενα. Στη πραγματικότητα δεν ήταν καν ποίμνιο, αλλά μόνο μικρό ίχνος ή λείψανο ποιμνίου, ακατάστατο, **άνευ επισκόπου**, απερίφρακτο. Δεν είχε κατάλληλο τόπο για "βοσκή" ούτε μάνδρα να το περικλείει, και γι' αυτό περιφερόταν "έν' ὄρεσι και σπηλαίοις και ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς"(Εβρ.ια',38).Τα μέλη του ήταν διεσπαρμένα και ριγμένα άλλα εδώ και άλλα εκεί και όπως εύρισκαν το καθένα στεγάζονταν, έβοσκαν και κέρδιζαν την σωτηρία τους με πολλή δυσκολία. **(Συντακτήριος, κεφ.΄ ,P.G.36,460A)** Ο ιερός Δοσίθεος συμπληρώνει: **ἐπειδὴ οὐκ εἶχον οἱ ὀρθόδοξοι κἄν μίαν Ἐκκλησίαν**(σ.σ. ήταν όλες των αρειανών), αὐτός(ο Γρηγόριος) μετέφερεν οἰκίαν τινά εἰς εὐκτήριον, ὃν ὠνόμασε Ἀναστασίαν... Ὅσους δε κόπους και ἀγῶνας ἐποίησε διὰ την εὐσέβειαν τις ἰκανός αὐτούς εἰπεῖν ἢ γράψαι; Ἀρκεῖ ὁ κοινός ἀδόμενος λόγος, **ὅτι χιλίας Ἐκκλησίας ἠύρεν Ἀρειανῶν, και μήτε μίαν Ὀρθόδοξον, και μετά την παραίτησιν αὐτοῦ(το 381) ἦσαν χίλιαι και μία των Χριστιανῶν, και οὐδεμία τῶν Ἀρειανῶν.**
(Δωδεκάβιβλος, βιβλίο γ', κεφ. β', σελ. 15)
- Ο φυσικός πατέρας του Αγ. Γρηγορίου του Θεολόγου, κατέχων τον επισκοπικό θρόνο της Ναζιανζού, υπέγραψε εν απλότητι ένα ημιαρειανικό σύμβολο, κοινωνώντας με αυτό τον τρόπο, αθελά του, με τους ομοιουσιανούς. Τότε, **«τοῦτον οἱ τῆς χώρας μονασταί μη ἀνασχόμενοι, τῆς κοινωνίας αὐτοῦ ἀποτέμνονται**, συναπέστη δε αὐτοῖς και τοῦ λαοῦ μέρος οὐ το βραχύτατον». (P.G. 35, 216 C)

- Καὶ οὐχ ὁ λαὸς μὲν οὕτως, ὁ δὲ ἱερεὺς ἑτέρως· ἀλλὰ μοι νῦν ἐκεῖνο πληροῦσθαι δοκεῖ καθαῶς, τὸ, *Γέγονεν ὁ ἱερεὺς καθὼς ὁ λαὸς, ἐν κατάρα πάλαι λεγόμενον*. Καὶ οὐχ οἱ πολλοὶ μὲν οὕτως, οἱ δὲ ἄδροὶ τοῦ λαοῦ καὶ προέχοντες ἐναντίως· ἀλλ' οὗτοί γε καὶ φανερώς πολεμοῦσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἐφόδιον ἔχοντες εἰς πειθὴν τὴν εὐσέβειαν· καὶ ὅσοι μὲν περὶ πίστεως τοῦτο πασχόντων, καὶ τῶν ἀνωτάτω ζητημάτων καὶ πρώτων οὐδ' ἐγὼ μέμφομαι, ἀλλ' εἰ δεῖ τάληθές εἰπεῖν, καὶ προσεπαινῶ, καὶ συνήδομαι. Καὶ τούτων εἷς εἶην τῶν ὑπὲρ ἀληθείας ἀγωνιζομένων καὶ τῶν ἀπεχθανομένων· μᾶλλον δὲ καὶ εἶναι καυχῆσομαι. **Κρείττων γὰρ ἐπαινετὸς πόλεμος εἰρήνης χωριζούσης Θεοῦ**· καὶ διὰ τοῦτο τὸν πραῖν μαχητὴν ὀπλίζει τὸ Πνεῦμα, ὥς καλῶς πολεμεῖν δυνάμενον.

(TLG, Gregorius Nazianzenus Theol., Apologetica (orat. 2) Volume 35, page 488, line 22-37)

Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης

- Τῆς αἰρέσεως ἀποσχιζόμενοι τῇ εὐσεβείᾳ διὰ παντὸς ἐνραπτόμεθα (σ.σ. ἐνούμεθα).
(P.G. 44, 725)

Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος

- Πῶς οὖν ὁ Παῦλός φησι «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε»; Ἀνωτέρω εἰπὼν, «ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἑκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν Πίστην», τότε εἶπε «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε». Τί οὖν, φησὶν, ὅταν πονηρὸς ᾖ, καὶ μὴ πειθώμεθα; Πονηρὸς, πῶς λέγεις; Εἰ μὲν Πίστεως ἕνεκεν, φεῦγε αὐτὸν καὶ παραίτησαι, μὴ μόνον ἂν ἄνθρωπος ᾖ, ἀλλὰ καὶ ἄγγελος

ἐξ οὐρανοῦ κατιών. Εἰ δὲ βίου ἔνεκεν, μὴ περιεργάζου κατακροτικῶς. Διότι καὶ τὸ «μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε», περὶ βίου ἐστίν, οὐ περὶ Πίστεως.

(P.G. 63, 231-232)

- Δέος γὰρ μή τις παραφθαρῇ ὑπὸ τῆς τῶν αἰρετικῶν ἀγάπης. Τοῦτο γὰρ ὅλον αἰνίττεται τῷ οὕτως εἰπεῖν. Καὶ ὅρα πῶς αὐτὸ τίθησιν· Οὐ δι' ἐμὲ, φησὶ, ταῦτα λέγω, ἀλλ' ἵνα ἦτε ὑμεῖς εἰλικρινεῖς· τουτέστιν, Ἵνα μηδὲν νόθον δόγμα τῷ τῆς ἀγάπης προσχήματι παραδέχησθε. Πῶς οὖν ἀλλαχοῦ φησιν, Εἰ δυνατόν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύετε; Εἰρηνεύετε, εἶπεν, οὐ τοῦτο δηλῶν, ὅτι Οὐχ οὕτως ἀγαπᾶτε, ὥστε ὑπὸ τῆς φιλίας βλάπτεσθαι· Εἰ γὰρ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, φησὶν, ἔκκοψον αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· ἀλλ', Ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς, τὸ κατὰ Θεὸν δηλονότι, καὶ ἀπρόσκοποι, τὸ κατὰ ἀνθρώπους. Πολλοὺς γὰρ πολλάκις αἱ φιλίαι βλάπτουσιν. Εἰ γὰρ καὶ σὲ οὐδὲν βλάπτει, φησὶν, ἀλλ' ἕτερος προσκόπτει. Εἰς ἡμέραν Χριστοῦ· τουτέστιν, Ἵνα τότε εὕρεθῆτε καθαροὶ, **μηδένα σκανδαλίσαντες**· Πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ· **τουτέστι μετὰ τῶν δογμάτων καὶ βίον ὀρθὸν ἔχοντες**.

(TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., In epistulam ad Philippenses (homiliae 1-15) Vol 62, pg 191, ln 2-21)

- ...μικρὸν παραποιηθὲν, τὸ ὅλον λυμαίνεται, εἶπε τὸ Εὐαγγέλιον ἀνατρέπεσθαι. Καθάπερ γὰρ ἐν τοῖς βασιλικοῖς νομίσμασιν ὁ μικρὸν τοῦ χαρακτῆρος περικόψας, ὅλον τὸ νόμισμα κίβδηλον εἰργάσατο· οὕτω καὶ ὁ τῆς ὑγιoῦς πίστεως καὶ τὸ βραχύτατο ν ἀνατρέψας, τῷ παντὶ λυμαίνεται, ἐπὶ τὰ χεῖρονα προῖων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. Ποῦ τοίνυν εἰσὶν οἱ φιλονεικίας ἡμᾶς κρίνοντες ἔνεκεν τῆς πρὸς τοὺς αἰρετικούς διαστάσεως; ποῦ νῦν εἰσὶν οἱ λέγοντες οὐδὲν μέσον εἶναι ἡμῶν κἀκείνων, ἀλλ' ἀπὸ φιλαρχίας τὴν διαφορὰν γίνεσθαι; Ἀκουέτωσαν τί φησιν ὁ Παῦλος, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ἀνέτρεψαν οἱ καὶ

μικρόν τι καινοτομοῦντες. Οὗτοι δὲ οὐ τι μικρόν · πῶς γὰρ, οἱ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ κτίσμα λέγοντες;

(TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., In epistulam ad Galatas commentaries, Vol 61, pg 622, ln 32)

- Καὶ ἐν πνεῦμα, καλῶς εἶπε, δεικνὺς ὅτι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς σώματος ἐν πνεῦμα ἔσται, ἢ ὅτι ἔστι μὲν σῶμα εἶναι ἐν, οὐχ ἐν δὲ πνεῦμα· ὡς ἂν εἴ τις καὶ αἰρετικῶν φίλος εἴη· ἢ ἀπὸ τούτου πρὸς ὁμόνοιαν δυσωπεῖ, τοιοῦτό τι λέγων· Οἱ ἐν πνεῦμα λαβόντες, καὶ ἐκ μιᾶς ποτισθέντες πηγῆς, οὐκ ὀφείλετε διχονοεῖν...

(TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., In epistulam ad Ephesios (homiliae 1-24), Vol 62, pg 79, ln 43-49)

- ... τῶν θείων νόμων ὑβρίζομένων ὁ σιγήσας καὶ παριδὼν τίνας οὐκ ἔσται **κολάσεως ἄξιος**;

(Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., De Babyla contra Julianum et gentiles (2062: 373) "*Critical edition of, and introduction to, St. John Chrysostom's "De sancto Babyla, contra Iulianum et gentiles"*", Ed. Schatkin, M., 1967; Diss. Fordham. Sect 51, ln 18)

(σ.σ. Όταν οι Θείοι νόμοι υβρίζονται και εμεῖς διατελούμε εν σιγή και ου κατ' επίγνωση οικονομία, στηριζόμενοι σε νεφελώδεις δυνητικές θεωρίες, τότε, μας αναμένει η κόλασις, κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Μη γένοιτο.)

- Διὸ χρὴ, κἂν πράττη τις τὸ πονηρὸν, καταγινώσκειν ἑαυτοῦ· ὁδὸς γὰρ τοῦτο ἐπὶ τὸ **ἀποστήναι τοῦ πονηροῦ**...

(TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., Expositiones in Psalmos, Vol 55, pg 252, ln 33-35)

- Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; Παρεβάθη ὁ νόμος, κατεφρονήθη σωφροσύνη, πλημμελήματα τοσαῦτα ἐτολμήθη παρὰ τίνος τῶν ἱερωμένων, τὰ ἄνω κάτω γέγονε, καὶ οὐ φρίττεις; Ἀλλ' ὁ μὲν προφήτης καὶ αὐτὰ τὰ ἀναίσθητα στοιχεῖα καλεῖ πρὸς ἑκτασιν καὶ κοινωνίαν τοῦ θρήνου τῶν κοινῇ πεπλημμελημένων κακῶν, Ἐξέστη ὁ οὐρανὸς, λέγων, καὶ ἔφριξεν ἡ γῆ ἐπὶ πλεῖον σφόδρα. Καὶ πάλιν· Πενθήσει ὁ Κάρμηλος,

πενθήσει οἶνος, πενήθει ἄμπελος. Καὶ τὰ μὲν ἄψυχα πενήθει, καὶ στένει, καὶ συναγανακτεῖ τῷ Δεσπότη· σὺ δὲ ὁ λογικὸς οὐκ ἀλγεῖς· οὐκ ἐπιτιμᾷς, οὐ γίνῃ χαλεπὸς τιμωρὸς τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖς;

(TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., Expositiones in Psalmos Vol 55, pg 252, ln 45-56)

- Καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, καθάπερ καὶ ἔμπροσθεν ἐποιήσατε, κοσμοῦντές τε ἑαυτοὺς, καὶ τὰς Ἐκκλησίας ἀσφαλιζόμενοι, οὕτω καὶ νῦν ποιήσατε, καὶ τοὺς τοσαύτας ταραχὰς ἐμβαλόντας εἰς τὴν οἰκουμένην ἄπασαν, καὶ τὰς Ἐκκλησίας διαταράξαντας ἀποστρέφεσθε μετὰ τῆς προσηκούσης ὑμῖν ἀνδρείας. Τοῦτο γὰρ ἀρχὴ τῆς λύσεως τοῦ χειμῶνος, τοῦτο ἀσφάλεια ταῖς Ἐκκλησίαις, τοῦτο τῶν κακῶν διόρθωσις, ὅταν τοὺς τὰ τοιαῦτα πονηρευσαμένους ὑμεῖς οἱ ὑγιαίνοντες ἀποστρέφησθε, καὶ μηδὲν κοινὸν ἔχητε πρὸς αὐτούς.

(TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., Epistulae 18-242, Vol 52, pg 655, ln 15-25)

- Ἐκ τοῦ ἀμετανοήτου αἰρετικοῦ «ἀπόστηθι (σ.σ. ἀποχωρίσθητι), λοιπόν, καὶ στήσον αὐτὸν κάτω μετὰ τοῦ Διαβόλου, μᾶλλον δὲ καὶ ἐκείνου κατώτερον».
- (Φωνὴ τῶν Πατέρων, Ἄρ. Φύλλου 103, Ἰανουάριος 2007, σ. 1)

Ὅσιος Μαρκιανός

- Ο Μέγας Μαρκιανός προσπάθησε αρκετές φορές χρησιμοποιώντας πολλά επιχειρήματα να επαναφέρει στην συμφωνία της Εκκλησίας τον γέροντα Αβραάμη(διότι έτσι τον ονόμαζαν οι ντόπιοι). Επειδή όμως τον έβλεπε να απειθεί, διέκοψε φανερά πλέον την εκκλησιαστική κοινωνία μαζί του.Τελικά αφού πέρασε καιρός, ο

θεσπέσιος εκείνος άνδρας απέβαλε την αξιόμεμπτη συνήθεια και ασπάσθηκε την συμφωνία της θείας εορτής.

(Φιλόθεος Ιστορία, Ρ.Γ. 82, 1336Β-Δ. βλέπε και Οι αγώνες των μοναχών... σελ. 64)

Όσιος Παχώμιος

- Να μην έχετε καμία εκκλησιαστική κοινωνία με τους οπαδούς των αιρέσεων του Ωριγένους, του Μελετίου, του Αρείου και των λοιπών χριστομάχων.

(Β.Ε.Π.Ε.Σ. τόμος 40, σελ. 281)

5^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Όσιος Αυξέντιος

- ...Αργότερα, όταν πάλι ό βασιλεύς έστειλε άνθρώπους και του έφεραν τον Όσιο, τον ρωτοϋσε άν συμφωνή με την άγία Σύνοδο και κοινωνή με την Εκκλησία. Ό δε μακάριος είπε: *«Πῶς μπορῶ να κοινωνήσω, εάν δεν όμολογῆται από την Σύνοδο, ότι ή Αειπάρθενος είναι πράγματι Θεοτόκος;»* Τότε είπε ό βασιλεύς: *«Εάν λοιπόν εξέτασης τα όσα ή Σύνοδος επικύρωσε και ενέκρινε με καλό τρόπο για να ανατρέψη τις υπόλοιπες αίρέσεις, θα συμφωνήσης και έσύ;»* Τότε απήντησε ό μακάριος: *«Εάν ή Σύνοδος δεν επιχείρησε να πράξη κάτι πού να ανατρέπη το Σύμβολο τῶν τριακοσίων δεκαοκτώ Πατέρων τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, αλλά άνεκήρυξε με τέλειο τρόπο την*

Οἰκονομία τοῦ Σωτῆρος μας Χριστοῦ και δεν ἀφαίρεσε το ὄνομα Θεοτόκος ἀπό την Παρθένο Μαρία, τότε κοινωνῶ ἀμέσως και συμφωνῶ μαζί της, εὐχαριστώντας τον Θεό και την εὐσέβειά σου».
(Ὁσίου Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ, P.G. 114, 1405D-1409B)

Αρχιμανδρίτου Βασιλείου και μοναχών

- Απόσπασμα ἐπιστολῆς προς τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β' και Ουαλεντινιανό: Ἀλλά και τώρα ὀρισμένοι εὐλαβέστατοι ἱερεῖς ἤλεγξαν πολλές φορές κατά την διάρκεια τῆς ἁγίας Συνόδου τον Νεστόριο προσωπικά για την ἀπειθείά του προς την ὀρθή πίστι. (Αὐτός κατέλαβε τον θρόνο τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως – ἂν πρέπει κἄν να λέγεται ἐπίσκοπος). Δεν λέγει δηλαδή, ὅτι ἡ ἁγία, Παρθένος Μαρία εἶναι Θεοτόκος και ὅτι ὁ Χριστός εἶναι κατά φύσι ἀληθινός Θεός. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἱερεῖς σταμάτησαν και συνεχίζουν ἕως τώρα να μη ἔχουν ἐκκλησιαστική κοινωνία με τον Νεστόριο. Για τον ἴδιο λόγο και μερικοί ἄλλοι ἀποφεύγουν κρυφά την ἐκκλησιαστική κοινωνία μαζί του... ..Ὁ Ὁρθόδοξος λαός λοιπόν ζητοῦσε την συνηθισμένη Ὁρθόδοξο διδασκαλία και φώναζε δυνατά λέγοντας: **Βασιλέα ἔχουμε, ἐπίσκοπο δεν ἔχουμε.** (P.G. 91, 1472A-1480A)
- Απόσπασμα ἐπιστολῆς προς τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β' και Ουαλεντινιανό: Τινές κατά πρόσωπον ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ λαοῦ ἤλεγξαν καὶ θλίψιν οὐ μικρὰν ὑπέμειναν· **τῶν τε ἀφελεστέρων τις μοναζόντων ἠναγκάσθη κατά ζῆλον, ἀνὰ μέσον τῆς Ἐκκλησίας, τὸν κήρυκα τῆς ἀνομίας ἐπισχεῖν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν, συνάξεως οὔσης, αἰρετικοῦ αὐτοῦ ὄντος.** Τοῦτον δὲ τυπτήσας, τοῖς

μεγαλοπρεπεστάτοις ἐπάρχοις παρέδωκεν· ἔτι δὲ τυπτηθέντα καὶ πομπευθέντα δημοσία τοῦ κήρυκος βοῶντος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, τῇ ἐξορία παρέπεμψεν.

(Θεοδώρητου Ιερομοναχού, ό.π., σ. 159)

- Απόσπασμα επιστολῆς προς τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄ και Ουαλεντινιανό: Παρακαλοῦμεν οὖν τὴν ἀθάνατον ὑμῶν εὐσεβέστατον πίστιν, ὥστε μὴ παριδεῖν ἐκ τοῦ λοιποῦ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μοιχευομένην παρὰ τῶν αἰρετικῶν ἐν τοῖς καιροῖς ὑμῶν τῶν ὀρθοδόξων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων· οὐχ ὥς διὰ τοῦτο τὰς ὑμέτερας ὕβρεις βουλόμενοι ἐκδικεῖν· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀλλὰ ὥς θέλοντες τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἀσάλευτον μένειν. Καὶ κελεύσει τὸ ὑμέτερον κράτος, τὴν ἁγίαν καὶ Οἰκουμενικὴν σύνοδον παραγενέσθαι ἐνταῦθα ἤδη, ἵνα τῆς συνόδου παραγενομένης, τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ὁ Θεὸς ἐνώση καὶ τὸν λαὸν συνάξῃ καὶ τοὺς ἱερέας ἀπολαβεῖν ἐν τῷ τῆς ἀληθινῆς πίστεως κηρύγματι ποιήσῃ, πρὸ τοῦ εἰς πλᾶτος τὴν ἄδικον διδασκαλίαν ἐλθεῖν.

(σ.σ. οι Ἅγιοι Πατέρες δεν θα ἔλεγαν ποτέ να κάνουμε υπομονή ἄχρι καιροῦ, ἢ μέχρις ὅτου υπάρξει κοινὸ ποτήριο με τους αιρετικούς.Επιπλέον ἡ επιστολὴ γράφτηκε πρὸ της Συνοδικῆς καταδίκης του Νεστορίου.)

(Θεοδώρητου Ιερομοναχού, ό.π., σ. 160)

Ἅγιος Γελάσιος

- Ἐτερος φωστήρ της Παλαιστίνης ερήμου, ὁ ὁποῖος δεν ἐδέχθη ουδεμίαν κοινωνίαν μετὰ τοῦ αιρετικοῦ Θεοδοσίου, τυγχάνει καὶ ὁ

μέγας αββάς Γελάσιος. «Ὅταν ὁ Θεοδόσιος ἐγένετο ἐγκρατὴς τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων, «φόνους αὐτὸν προαρπάσας» (σ.σ. αρπάζοντας το θρόνο του Ορθόδοξου πατριάρχῃ Ιουβενάλιου) τότε μεταστέλλεται καὶ τὸν Ἀββᾶν Γελάσιον· καὶ προτρέπεται εἰς τὸ ἱερατεῖον, δελεάζων ἅμα καὶ ἐκφοβῶν· εἰσελθόντι οὖν αὐτῷ εἰς τὸ ἱερατεῖον, ἔλεγεν ὁ Θεοδόσιος· ἀναθεμάτισον Ἰουβενάλιον· ὁ δὲ μηδὲν καταπλαγεὶς ἄλλον οὐκ οἶδα, φησὶν, ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων, εἰ μὴ Ἰουβενάλιον· εὐλαβηθεὶς δὲ ὁ Θεοδόσιος, μὴ καὶ ἄλλοι τὸν εὐσεβῆ αὐτοῦ ζῆλον μιμήσωνται, κελεύει αὐτὸν εὐφυῶς ἔξω βληθῆναι τῆς Ἐκκλησίας.
(Θεοδώρητου Ἱερομονάχου, ὁ. π. , σελ. 46-47)

Ὅσιος Ευθύμιος ὁ Μέγας

- Ἀπευθυνόμενος στην αὐτοκράτειρα Θεοδώρα: Πρόσεξε στο ἐξῆς τὸν ἑαυτό σου τέκνο μου. Τὰ δυσάρεστα καὶ πικρότατα οἰκογενειακά γεγονότα τῆς Ἰταλίας συνέβησαν, ἐπειδὴ παρασύρθηκες ἀπὸ τὴν πονηρία τοῦ Θεοδοσίου. Απόφευγε λοιπὸν τὴν παράλογη φιλονεικία καὶ νὰ δεχθῇς μαζί με τις τρεῖς ἄλλες ἅγιες Οἰκουμενικὲς Συνόδους... καὶ τὸν ὅρο πού ἐξεφώνησε ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος πὺν συγκροτήθηκε τῶρα στὴν Χαλκηδόνα. **Νὰ μὴ κοινωνῇς πλέον με τὸν Διόσκορο, ἀλλὰ με τὸν ἐπίσκοπο τῶν Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιο...**
(Ἀρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ὁ.π., σ. 100)

(σ.σ. ὅτι εἶπε ὁ Μέγας οὗτος Πατὴρ ἰσχύει καὶ γιὰ τις μέρες μας, μίας καὶ ὁ οἰκουμενισμὸς ἔχει καταδικασθεῖ ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ συγκεκριμένα τὸ ἔτος 1983, στὸ Μοντρεάλ, ὑπὸ τῆς τοπικῆς συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασποράς, με πρόεδρο τῆς συνόδου τὸν Ἅγιο Φιλάρετο. Απομένει πλέον ἡ ἐπισημότερη καταδίκη τῆς αἵρεσης καὶ τῶν φορέων αὐτῆς διὰ Πανορθόδοξου

Συνόδου, της μόνης ικανής να αφαιρέσει την ιερωσύνη των δυνάμει
αιρετικών. Παραθέτω την απόφαση της συνόδου:

Μοντρεάλ, Αύγουστος 1983

Τό ανάθεμα κατα της αίρέσεως του Οικουμενισμού

Τοῖς βάλλουσι κατα της Ἐκκλησίας του Χριστοῦ καὶ διδάσκουσιν ὅτι ἡ
του Χριστοῦ Ἐκκλησία μεμέρισται ἐν οὕτω καλουμένοις «κλάδοις», οἵτινες
διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν διδασκαλίᾳ καὶ τρόπῳ ζωῆς, ὅτι ἡ Ἐκκλησία
οὐχ υφίσταται ὁρατῶς, ἀλλὰ παρτισθήσεται ἐν τῷ μέλλοντι, ὅταν
ἅπαντες οἱ «κλάδοι» ἢ τμήματα ἢ ὁμολογίαι ἡ προσέτι καὶ θρησκείαι
ἐνωθῶσιν ἐν ἐνὶ σώματι καὶ οἵτινες οὐ διακρίνουσι τὴν ιερωσύνην καὶ τὰ
μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ιερωσύνην καὶ τὰ μυστήρια τῶν
αἱρετικῶν, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι τὸ βάπτισμα καὶ ἡ εὐχαριστία τῶν αἱρετικῶν
εἰσὶν ἱκανὰ πρὸς σωτηρίαν ὥσαύτως, τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνῶσει τοῖς
προμνημονευθεῖσιν αἱρετικοῖς ἢ συνηγοροῦσι, διαδίδουσι
ἡ υπεραιμνουμένοις τῆς καινοφανοῦς αὐτῶν αἵρέσεως τοῦ οἰκουμενισμοῦ
ἐν προσχήματι ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἢ υποτιθεμένης ἐνώσεως τῶν
διαχωρισθέντων Χριστιανῶν, **ΑΝΑΘΕΜΑ**)*

*πηγή: orthodoxlife, 1983 no.6, 1984 no.4 , καὶ Ἅγιος Ἀγαθάγγελος
τεύχος Ἰανουαρίου 1984

- Πάντων τοίνυν τότε σχεδὸν τῶν τε πολιτῶν καὶ τῶν τῆς ἐρήμου
μοναχῶν τῇ τούτου ἀποστασία ἐπακολουθησάντων, **μόνοι οἱ περὶ
τὸν Μ. Εὐθύμιον ἐκ πάσης τῆς ἐρήμου τούτῳ κοινωνῆσαι οὐκ
ἠνέσχοντο.**

(Θεοδώρητου Ἱερομονάχου, ὁ. π. , σελ. 46)

- **Ποῦ ἐστὶν ἡ χρεωστούμενη περὶ τὴν ἱερὰν ἀγέλην φροντίς τοῦ ποιμένος;** ποῦ ἡ πρόνοια τῶν δεσποτικῶν περιβόλων; ποίαν δὲ ἐλπίδα ἔξει ἡ ἀγέλη, ὅτε λύκον ἑαυτὸν ὁ ποιμὴν δείκνυσιν καὶ οὕτως τοῖς προβάτοις ἐπέρχεται, ὡς καθ' ἑκάστου λυσσᾶν; **ἐκείνῳ γὰρ τῷ στόματι διασπαράττονται, ἀφ' οὗ τὰ ἀσεβῆ προφέρεται.** τροφαὶ παραβάλλονται οὐχ αἱ πιαίνουσαι, ἀλλ' αἱ βλάπτουσαι· μακαρία δὲ ὅμως ἡ ἀγέλη ἣι παρέσχεν ὁ κύριος κρίνειν περὶ τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὡς οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ποιεῖτε, **τὴν ἀσεβῆ διάλεξιν ἀπωθεῖσθαι ὀφείλει ἡ πίστις ὑμῶν,** ἵνα παρ' ὑμῖν ἐν Χριστῷ ἐγρηγοροῦσι φανερὰ ἢ διαφορὰ τροφῆς καὶ δηλητηρίου καὶ ἐπιμείνητε τούτοις ἅπερ τοῦ λόγου τῶν προτέρων ποιμένων διδάσκοντος μεμαθήκατε, εἰδότες ὅτι ἄχρι τοῦ παρόντος ἐσχήκατε ἱερέας ἐν τε διδασκαλίᾳ καὶ ἀγιότητι προύχοντας, οἵτινες οὐδέποτε χωριζόμενοι τῶν πατρικῶν παραδόσεων τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου μετὰ μεγίστης ἐκυβέρνησαν ἡσυχίας.

(TLG, Tomevolumēpart 1,1,1, page 84, line 17-28)

Ἅγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας

- Ο Νεστόριος φρονούσε τα του Αρείου και οι πιστοὶ «δέν ἤθελαν να ἔχουν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μαζί του, ἐφόσον ἔχει τέτοια φρονήματα. Ἔτσι ἀκόμη και τώρα ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως δεν πηγαίνει στις ἐκκλησίες του, ἐκτός ἀπὸ ὀλίγους ἀνόητους και κόλακές του. Σχεδὸν ὅλα τὰ μοναστήρια και οἱ ἀρχιμανδριῖται τους και πολλοὶ συγκλητικοὶ δεν κοινωνοῦν μαζί του, ἐπειδὴ φοβοῦνται μήπως ἀδικηθοῦν ἀπὸ τὴν πίστι του»...

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ὁ.π., σ. 66. Βλέπε και... Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, επιστολή ια'. P.G. 77,81BC)

- ... ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτοὺς τηρήσατε, μήτε κοινωνοῦντες τῷ μνημονευθέντι (Νεστορίῳ), μήτε μὴν ὡς διδασκάλῳ προσέχοντες, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος... Τοῖς δε γε τῶν κληρικῶν, εἴτε λαϊκῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κεχωρισμένοις ἢ καθαιρεθεῖσι παρὰ αὐτοῦ, κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τὴν ἐκείνου κυροῦντες ἄδικον ψῆφον, ἐπαινοῦντες δὲ μᾶλλον τοὺς πεπονθότας, κάκεῖνο λέγοντες αὐτοῖς: εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν Κυρίῳ, μακάριοι, ὅτι τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα εἰς ὑμᾶς ἀναπέπαιται... (MANSI IV, 1096)

(σ.σ. Ο Ἅγιος Κύριλλος, πατριάρχης Αλεξανδρείας, επαινεί τους χριστιανούς της Κωνσταντινουπόλεως επειδή δεν κοινωνούσαν εκκλησιαστικά με τον Νεστόριο. Το απόσπασμα αυτό γράφτηκε πριν από την σύγκληση της Γ' Οικουμενικής Συνόδου (431) που καταδίκασε επίσημα τις κακοδοξίες του Νεστορίου και των ομοφρόνων του, γι αυτό και αποτελεί εξαίσιο δείγμα για την κανονικότητα της αποδείξεως, πριν την επίσημη καταδίκη της εκάστοτε αίρεσης.)

- Διττὸς ἐν ἡμῖν ὁ μολυσμὸς, ὦ Παλλάδιε, σαρκὸς τε καὶ πνεύματος. Καὶ κατασπιλοῖ μὲν τὴν σάρκα τὰ ταύτης ἑκτοπὰ τε καὶ ἀνόσια πάθη, ψυχὴν τε καὶ νοῦν· μάλιστα μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἢ ἐξ ὀρθότητος τῆς δογματικῆς ἐπὶ τὰ χεῖρω παραφορὰ, καὶ τῆς ὑγιοῦς πίστεως ἢ παραφθορὰ· καὶ προσέτι δὲ δόλοι καὶ ἀπάται, ψευδορκίαι, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἔριδες, ζῆλοι, καὶ ὅσα τούτῳις ἀγχοῦ τε καὶ ἀδελφᾶ, καὶ ἰσομοιροῦσαν ἔχει τὴν ἐπὶ φαυλότητα καταβολήν. (TLG, Cyrillus Theol., De adoratione et cultu in spiritu et veritate, Volume 68, page 989, line 37-46)

Εκκλησιαστική ιστορία Νικηφόρου Καλλίστου

- Ο Θεοδόσιος ώδήγησε έξω από την πόλι τον επίσκοπο Σεβηριανό και εκεί τον φόνευσε, επειδή **δεν ήθελε να ύποταχθῇ στην κακοδοξία του**. Έπειτα διηγείρε μεγάλο διωγμό σε όλη την αγία πόλι, εναντίον **εκείνων που δεν ήθελαν να κοινωνήσουν με αυτόν**. Άλλους λοιπόν τυράννησε με βασανιστήρια, άλλων άρπαξε την περιουσία, άλλων κατέκαυσε τα σπίτια, ώστε ή πόλις να φαίνεται ότι κυριεύεται από βαρβάρους.
(P.G. 147, 32A, τόμος ιε', κεφ. θ')

Προκήρυξις κατά του Νεστορίου (συνταχθείσα υπό του λαϊκού Ευσεβίου, μετέπειτα επισκόπου Δορυλαίου.)

- «Διαμαρτυρία προτεθεισα εν δημοσίω παρὰ τῶν κληρικῶν Κων)λεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεισα, ὥς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἑκατὸν ἐξήκοντα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων».

ΟΡΚΙΖΩ τὸν λαμβάνοντα τόδε τὸ χαρτίον κατὰ τῆς ἀγίας Τριάδος, ὥστε φανερὸν αὐτὸ ποιῆσαι ἐπισκόποις, πρεσβυτέροις, διακόνοις, ἀναγνώσταις, λαϊκοῖς οἰκοῦσι Κων)λιν, ἔτι τε καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ἐκδοῦνται (ἦτοι ν' ἀντιγράψῃ αὐτὸ) πρὸς ἔλεγχον τοῦ αἰρετικοῦ Νεστορίου, ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως πρὸ ἑκατὸν ἐξήκοντα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων...

(ΜΗΛΙΑ, Α', σ. 442)

(σ.σ. Η παρούσα περικοπή παρουσιάζει τρία αξιοσημείωτα δεδομένα, τα οποία μας βοηθούν να βγάλουμε ασφαλή και χρήσιμα συμπεράσματα δια την παναίρεση της εποχής μας. Πρώτον, συντάχθηκε πριν την συνοδική καταδίκη του Νεστορίου, δεύτερον,

κατονομάζει τον Νεστόριο ως αιρετικό και τον συνταυτίζει με τον Παύλο του Σαμοσάτεως, ο οποίος ήταν τη δεδομένη στιγμή κεκριμένος από Ορθόδοξη Σύνοδο αιρετικός. Μάλιστα, η πατριαρχική ιδιότητα του Νεστορίου δεν αναφέρεται καθόλου! Τρίτον, η προκήρυξη απευθύνεται σε όλα τα μέλη της Εκκλησίας, ακόμα και στους λαϊκούς, γεγονός που καταμαρτυρεί την ευθύνη που όλοι έχουμε εν καιρώ αιρέσεως. Μάλιστα, η διαμαρτυρία συνετάχθη υπό ενός λαϊκού. Φυσικά, πρέπει να μας προβληματίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι μετά τους αγώνες του Ευσεβίου κατά της [άκριτης ακόμα] αιρέσεως, του δόθηκε η επισκοπική ιδιότητα από την Εκκλησία...)

Όσιος Υπάτιος

- Γνούς δε ό Υπάτιος, ότι παρ' ό δεϊ έφρόνησεν ό Νεστόριος, εϋθέως περιείλεν έν τῷ αποστολείῳ το όνομα αϋτοϋ, τοϋ μη αναφέρεσθαι έν τῇ προσφορᾷ. Γνούς δε τοϋτο ό εϋλαβέστατος Εϋλάλιος, δεδοικώς την έκβασιν τοϋ πράγματος, ήν γάρ έγκρατής έν τῇ πόλει ό Νεστόριος, λέγει τῷ Υπατίῳ: Διατί περιείλες το όνομα αϋτοϋ μη γινώσκων το αποβησόμενον; Ό δε Υπάτιος έφη: Έγώ αφ οϋ έγνων ότι άδिका λέγει περί τοϋ Κυρίου μου, οϋ κοινωνῶ αϋτῷ οϋτε αναφέρω το όνομα αϋτοϋ. Έκεϊνος γάρ οϋκ έστιν έπίσκοπος. Τότε λέγει ό έπίσκοπος έν όργῃ: ὕπαγε, διόρθωσον ό έποίησας, έπει τι ποιῆσαι έχω εις σε. Ό δε Υπάτιος απεκρίθη: ό θέλεις ποιήσον, έγώ γάρ πάντα προεθέμην παθεῖν και οϋτῶ ταϋτα έποίησα...
(Acta Sanctorum, Nov./B, page 267)

(σ.σ. Τα διαδραματιζόμενα γεγονότα αποτελούν έναν ακριβή οδοδείκτη για την επίλυση δύο σημαντικών προβλημάτων που

μπερδεύουν πολύ κόσμο. α) όσους λένε ότι τα Άγια Μυστήρια είναι άκυρα άνευ της μνημονεύσεως του επισκόπου και β) ότι όταν κάποιος αποτειχιστεί από τον αιρετικό, οικείο του επίσκοπο, πρέπει να μνημονεύσει υποχρεωτικά κάποιον άλλον ορθόδοξο επίσκοπο. Εδώ, ο Άγιος, τελούσε τα μυστήρια χωρίς να μνημονεύει τον (άκριτο από Σύνοδο τη δεδομένη στιγμή) Νεστόριο, που ήταν ο οικείος του επίσκοπος, ενώ επίσης δεν γίνεται καθόλου αναφορά για το ότι επιχείρησε να εισαγάγει στα δίπτυχα του το όνομα ενός άλλου ορθόδοξου επισκόπου. Αν η πράξη αυτή ήταν απαραίτητη για την ορθόδοξη και αγιοπατερική πράξη της αποτείχισης, θα αναφερόταν στο συγκεκριμένο περιστατικό ως απαιτούμενο, ούτως ώστε να μην υπάρξουν παρανοήσεις από τους σύγχρονους και μεταγενέστερους χριστιανούς.)

6^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Αγώνες των μοναχών κατά του Αναστασίου

- Όταν ο αυτοκράτορας Αναστάσιος εξαπάτησε τον ιερό Μακεδόνιο, και έλαβε από αυτόν «ύπομνηστικόν», διά του οποίου ωμολογούσε ότι αποδέχεται τις δύο πρώτες Οικουμενικές Συνόδους, ενώ αποσιωπούσε τις δύο επόμενες, οι κληρικοί και οι μοναχοί του σκανδαλίστηκαν και «ἀγανακτήσαντα τα περί την Κωνσταντινούπολιν μοναστήρια **ἀφίστανται τοῦ ἐπισκόπου Μακεδονίου**». Όταν λοιπόν ο Μακεδόνιος πήγε να λειτουργήσει στην περιώνυμη Μονή των Δαλματών, **οι μοναχοί δεν δέχτηκαν να λειτουργήσουν μαζί του**. Τότε αναγκάστηκε να απολογηθή ἐπ'ἐκκλησίας, ότι αποδέχεται την Δ' Οικουμενική Σύνοδο και

αναθεματίζει όσους δεν την δέχονται. Μόνο έπειτα από την ομολογία του αυτή, οι μοναχοί καταδέχτηκαν να συλλειτουργήσουν μαζί του.

(Νικ. Καλλίστου Εκκλησιαστική ιστορία, P.G.147, 173C και Μ. Γεδεών, Πατριαρχικοί πίνακες, σελ. 137)

Από την χρονογραφία του Οσίου Θεοφάνους

- Όταν ο Τιμόθεος(511-518), που ήταν διάδοχος του ιερού Μακεδονίου, προσπάθησε να γράψει στα δίπτυχα το όνομα του Σεβήρου, ο λαός αντέδρασε και τον εμπόδισε. Συγκεκριμένα **«Σευήρου γάρ την κοινωνίαν πάντες οι όρθόδοξοι έφυγον, μάλιστα οί μοναχοί, ούς μετά πλήθους άγροικικοῦ (ό Σεβήρος) τιμωρών πολλούς έφόνενσε »**. (Θεοφάνους Χρονογραφία, έτος 6005, P.G. 108, 369B)

Επιστολή διαμαρτυρίας των Αγίων Πατέρων Σάββα και Θεοδοσίου

- Τούτων δέ άπάντων άρχηγός και άυτουργός καθέστηκεν ό άνωθεν και έξ άρχής Ακέφαλος και άποσχίστης Σευήρος, ό τής Αντιοχείων πρόεδρος, έπ' όλέθρω τής οίκειάς ψυχής και τής κοινής πολιτείας κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν δια τας άμαρτίας ήμῶν προβληθείς και τούς άγίους πατέρας ήμῶν αναθεματίσας τούς την άποστολικήν πίστιν την όρισθεισαν και παραδοθεισαν ήμῖν δια τῶν άγίων πατέρων τῶν έν Νικαία συνελθόντων δια πάντων βεβαιώσαντας και έν αυτή πάντας φωτίζοντας· Οὔπερ Ακεφάλου την κοινωνίαν και ένωσιν αποφεύγοντες και παντελῶς άπαρνούμενοι, δεόμεθα τής ύμετέρας ευσεβείας...

(Θεοδώρητου Ιερομονάχου, ό. π. , σελ. 165)

- ...Όταν για ζητήματα πίστεως έχουμε να διαλέξουμε την ζωή ή τον θάνατο, ο θάνατος είναι για μας προτιμότερος. **Πράγματι, δεν θα γίνουμε καθόλου και με κανένα τρόπο ή λόγο συγκοινωνοί με τους εχθρούς της Εκκλησίας του Θεού και με τα μάταια αναθέματα που εξαπολύουν, εφόσον με την βοήθεια του Θεού κατέχουμε την Αποστολικοί πίστη «έν ή έστήκαμεν και καυχώμεθα έπ' έλπίδι τής δόξης του Θεού»(Ρωμ. ε', 2).** Όλοι οι κάτοικοι της αγίας γής, με την βοήθεια του Θεού, έχουμε ένα φρόνημα και μία πίστη, και δεχτήκαμε πρόθυμα τέσσερις άγιες Συνόδους τιμημένες με την ευαγγελική σφραγίδα, ομόδοξες, με ένα πνεύμα και φρόνημα...

...Γι' αυτό κανείς δεν θα μπορέσει με οποιονδήποτε τρόπο να μας ενώσει με όσους δεν έχουν τα ίδια φρονήματα με μας και δεν πειθαρχούν στις άγιες αυτές Συνόδους, έστω και αν μας περιμένουν μύριοι θάνατοι...

...Βεβαιώνουμε την εξουσία σου ενώπιον του Θεού και των εκλεκτών αγγέλων, **ότι δεν αποδεχόμαστε με κανένα τρόπο ή λόγο την ένωση με τους Αποσχιστές που αναφέραμε, πριν κριθούν νόμιμα και κανονικά.**Ούτε βέβαια ήμαστε σύμφωνοι με καμία καινοτομία στην πίστη, που θα πραγματοποιηθεί για οποιονδήποτε λόγο, ούτε θα αποδεχτούμε ως νόμιμη την χειροτονία κάποιου από τους Ακέφαλους, σε οποιοδήποτε καιρό και διά της βίας θα χειροτονηθή αρχιεπίσκοπος.

(Κυρίλλου Σκυθοπολίτου, Βίος του όσίου Σάββα, κεφ.νζ')

Άγιος Σάββας ο Ηγιασμένος

- Τοῦτο γνούς ὁ ἐν ἁγίοις πατήρ ἡμῶν Σάββας ἀνελθὼν ἐν τῇ ἁγία πόλει μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐρήμου ἡγουμένων, τοὺς μὲν ἐλθόντας μετὰ τῶν συνοδικῶν Σευήρου τῆς ἁγίας ἀπεδίωξαν πόλεως, τὸ δὲ πλῆθος τῶν μοναχῶν πάντοθεν ἐπισυνάξαντες ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου Κρανίου μετὰ τῶν ἱεροσολυμιτῶν ἔκραζον λέγοντες: **Ἀνάθεμα Σευήρῳ καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ**, παρόντων ἔτι καὶ ἀκούοντων τῶν τε μαγιστριανῶν καὶ ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντων.
(Θεοδώρητου Ἱερομονάχου, ὁ. π. , σελ. 55)

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κολωνίας, ὁ ησυχαστής

- Λαβὼν ὁ μαθητὴς Θεόδωρος (τὸν ἀνεψιὸν τῆς διακόνου Βασιλίνας) κατῆλθεν πρὸς τὸν γέροντα καὶ τὸ θυρίδιον κρούσας κατὰ τὸ ἔθος καὶ τοῦ γέροντος μέλλοντος ἀνοίγειν ἔβαλον μετάνοιαν ἀμφοτέρω. Καὶ τοῦ μαθητοῦ εἰπόντος εὐλόγησον ἡμᾶς πάτερ, ἀνοίξας ὁ γέρων λέγει πρὸς τὸν μαθητήν. Σὲ μὲν εὐλογῶ, οὗτος δὲ ἀνευλόγητός ἐστιν. Τοῦ δὲ μαθητοῦ λέγοντος· μὴ οὕτω πάτερ, ἀπεκρίθη ὁ γέρων· ὄντως οὐκ εὐλογῶ αὐτόν, ἕως ἀποστῇ τοῦ φρονήματος τῶν Ἀποσχιστῶν (σ.σ. ἐννοεῖ τῶν οπαδῶν τοῦ Σευήρου, που ἐκείνη τὴν περίοδο, ἀν καὶ κεκριμένοι ἀπὸ Οἰκουμενικῆς Σύνοδο, κατεῖχαν πλείστες ἐκκλησιαστικὲς θέσεις) **καὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καθομολογήσῃ κοινωνῆσαι**. Ταῦτα ἀκούσας ἐκεῖνος, συνεχίζει ὁ βιογράφος, ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ τοῦ γέροντος διορατικῷ χαρίσματι καὶ τῷ θαύματι ἀλλοιωθεὶς συνέθετο μετὰ πληροφορίας κοινωνῆσαι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Τότε ὁ γέρων εὐλόγησας αὐτόν καὶ **ἀναστήσας μετέδωκεν αὐτὸς πρῶτος τῶν ἀχράντων μυστηρίων**, πᾶσαν διψυχίαν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀποσμήξαντι καρδίας.
(Schwartz, ὁ.π. , σ. 218 – 9)

(σ.σ. Οι σημερινοί Γ.Ο.Χ. φαίνεται πως έχουν μεγαλύτερο κύρος και από αυτό της Δ' Οικουμενικής Συνόδου, αφού τολμούν να μιλούν για άκυρα μυστήρια εντός της κρατούσας Εκκλησίας, κυρίως λόγω της αιρέσεως του Οικουμενισμού. Όμως στη παρούσα πηγή, βλέπουμε τον αββά Ιωάννη να μεταδίδει τα Άχραντα Μυστήρια στον νεαρό μετανοήσαντα, χωρίς προηγουμένως να του ζητήσει αναμύρωση, αναβαπτισμό κτλ, καίτοι ο Μονοφυσιτισμός είχε ήδη καταδικασθεί από Οικουμενική Σύνοδο. Συνεπώς, πας μονοφυσίτης, τη δεδομένη χρονική στιγμή, στερούνταν παντελώς της Αγιαστικής χάριτος του Παναγίου Πνεύματος.)

Πατριάρχης Ιεροσολύμων Ιωάννης

- ...(σ.σ. Ο δούκας Αναστάσιος) συνέλαβε καὶ ἐφυλάκισε τὸν Ἰωάννην, τὸν ὅποιον ἐν φυλακῇ ὄντα ἐπέεξε παντοιοτρόπως **ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν** (σ.σ. μετά του αιρετικού πατριάρχου Αντιοχείας Σευήρου).
(**Η.Θ.Ε., 6, 1200 – 1**)
- ...(σ.σ. μετά την ορθόδοξη, δημόσια ομολογία του Πατριάρχου Ιεροσολύμων Ιωάννου, ενώπιον του λαού και των κορυφαίων μοναχών, αγίων Σάββα και Θεοδοσίου) Το αποτέλεσμα υπήρξε θαυμαστόν. Πάντες οι υπεναντίοι ηλλοιώθησαν την καλήν αλλοίωσιν κατόπιν της επιδειχθείσης παρρησίας του λαού και των ηγετών του. Ο ιστορικός εις το σημείον αυτό είναι λίαν σαφής. *«Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ μὲν δούξ τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν φοβηθεὶς ἔφυγεν εἰς Καισάρειαν· ὁ δὲ Ὑπάτιος ὄρκους ἔπεισεν τοὺς πατέρας ὅτι ἤλθον ἐνταῦθα μὴ κοινωνήσας Σευήρῳ, ἀλλὰ ἔσπευσα τῆς ἡμῶν ἀξιωθῆναι κοινωνίας».*

Λίβελλος των Μοναχών προς την ενδημούσαν Σύνοδον

Ὅπως ἐκηρύχθησαν ἐν τῇ ἐκκλησίαι αἱ σύνοδοι (συνημμένο κείμενο ἐντός του λίβελλου)

- Εἰσόδου γενομένης κατὰ τὸ σῶνηθες ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἡμῶν μεγάλῃ ἐκκλησίαι ἐν ἡμέραι κυριακῇ τῇ πεντεκαϊδεκάτῃ τοῦ ἐνεστῶτος Ἰουλίου μηνὸς τῆς ἐνδεκάτης ἐπινε μήσεως παρὰ τοῦ δεσπότη ἡμῶν τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, ὡς οὐκ ἀγνοεῖ καὶ ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια, ἐν τῷ γενέσθαι αὐτὸν σὺν τῷ εὐαγεῖ κλήρῳ περὶ τὸν ἄμβωνα φωναὶ γεγόνασιν ἀπὸ τοῦ λαοῦ λέγουσαι· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἀκοινώνητοι διὰ τί μένομεν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη; διὰ τί οὐ κοινωνοῦμεν; ἐκ τῶν χειρῶν σου κοινωνῆσαι θέλομεν. ἐξ ἀνελθε εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐξ πείσον τὸν λαόν σου. διὰ πολλῶν ἐτῶν κοινωνῆσαι θέλομεν. ὀρθόδοξος εἶ, τίνα φοβῆσαι; ἄξιε τῆς τριάδος· ἡ ἀγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ἄξιε τοῦ θρόνου· ἡ ἀγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἀνασκαφῇ τὰ ὀστέα τῶν Μανιχαίων. τὴν ἀγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἄξιε τῆς τριάδος, ἡ ἀγία σύνοδος ἄρτι κηρυχθήτω. ἄξιε τῆς τριάδος, ἡ ἀγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ἄξιε τοῦ θρόνου, ἡ ἀγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν· ἡ ἀγία σύνοδος τοῦτο εἶπεν. ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι· νικᾷ ἡ πίστις τῆς τριάδος, νικᾷ ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. τὴν ἀγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον· ὀρθόδοξος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; νικᾷ ἡ πίστις τοῦ βασιλέως, νικᾷ ἡ πίστις τῆς αὐγούστας. τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἄξιε τῆς

τριάδος· Ἰουστῖνε αὐγούστε TVINCAS: τοῦ νέου Κωνσταντίνου
πολλὰ τὰ ἔτη· ἡ ἐξέρχηι ἡ κηρύσσεις. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως·
Ἰουστῖνε αὐγούστε TVINCAS: τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι
κήρυξον. Ἰουστῖνος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον
ἔξω βάλε. τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. ὁ μὴ
ἀναθεματίζων Σεβῆρον Μανιχαῖός ἐστιν. ἀνάθεμα Σεβήρῳ τῷ
Μανιχαίῳ· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. Σεβῆρον ἔξω βάλε, τὸν νέον
Ἰούδαν ἔξω βάλε, τὸν ἐπίβουλον τῇ τριάδος ἔξω βάλε. τὴν ἁγίαν
σύνοδον ἄρτι κήρυξον. ἐς μαρτύρομαι· ἡ κηρύσσεις ἡ ἐξέρχηι. πίστις
ἐστίν, οὐκ ἓν θεωρεῖν. ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ μία ψυχὴ. Ἰουστῖνε
αὐγούστε TVINCAS: εἰ φιλεῖς τὴν πίστιν, Σεβῆρον ἀναθεμάτισον. ἐς
μαρτύρομαι· ἐς σύρω σε, ἐς τὰς θύρας κλείω. ὁ μὴ λαλῶν
Μανιχαῖός ἐστιν. μαρτύρομαί σε· οὐδὲν παρ' ἐμέ. ὀρθόδοξος
βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη·
Σεβῆρον τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω
βάλε· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἐς σύναξιν τῇ συνόδῳ, ἐς ἄρτι
κήρυξον. μὰ τὸ εὐαγγέλιον, οὐδὲν παρ' ἐμέ, ἐς μαρτύρομαι. πολλὰ
τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τοῦ
ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη·
Σεβῆρον ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε, τὸν ἐπίβουλον τῆς
τριάδος ἔξω βάλε. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ
μία ψυχὴ. πίστις ἐστίν, οὐκ ἓν ἀπλῶς. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν·
ταῦτα καὶ ἡ σύνοδος εἶπε.

(Concilia Oecumenica (ACO), Synodus Constantinopolitana et Hierosolymitana
anno 536, Tome 3, page 71, line 17 κ.ε.)

- Ταῦτα αὐτῶν ἐκβοησάντων ἐδόθη αὐτοῖς ἀπόκρισις παρὰ τοῦ
ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ
πατριάρχου Ἰωάννου αὕτη· **μακροθυμήσατε, ἀδελφοί, ἵνα
πρότερον προσκυνήσωμεν τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ μετὰ
τοῦτο δίδωμι ὑμῖν ἀπόκρισιν. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον
θυσιαστήριον ἐπέμειναν κράζοντες· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως,
πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· ἐς μαρτύρομαι· οὐκ ἐξέρχηι, ἐὰν
μὴ ἀναθεματίσης Σεβῆρον. ἀνάθεμα Σεβήρῳ φανερώς εἶπέ. ἐς
ἀπόκλεισον· ἐς μαρτύρομαι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως.**

Καὶ λοιπὸν ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἁμβωνος ὁ ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης προσεφώνησε ταῦτα· Οἴδατε τοὺς ἐμοὺς ἀγῶνας, ἀγαπητοί, οὓς καὶ ἐν τῷ πρεσβυτερίῳ ὦν κατεβαλόμην, καὶ νῦν ἀντεσχόμην τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀντέχομαι ἕως θανάτου. οὐ χρειὰ τοίνυν ταραχῆς ἢ θορύβου· οὔτε γάρ τι παρεβάθη τῆς ὀρθῆς πίστεως οὔτε ἀγίαν σύνοδον τολμᾷ τις ἀναθεματίσαι, ἀλλὰ πάσας τὰς ἀγίας συνόδους τὰς βεβαιώσας τὸ ἅγιον σύμβολον τῶν <τι> πατέρων τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν Νικαέων ὀρθόδοξους γινώσκουμεν καὶ μάλιστα τὰς ἀγίας τρεῖς συνόδους ταύτας, τουτέστι τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ καὶ τὴν μεγάλην τὴν ἐν Χαλκηδόνι. ἰδικῶς γὰρ τὸ σύμβολον τῶν <τι> ἀγίων πατέρων, εἰς ὃ βαπτίζομεθα, αὗται αἱ ἅγιοι τρεῖς σύνοδοι ὁμοφρόνως ἐβεβαίωσαν. Καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν ἐπιμενόντων αὐτῶν ἐπὶ πλείστας ὥρας ταῖς αὐταῖς φωναῖς καὶ προσθέντων· Οὐ κατέρχηι, ἐὰν μὴ ἀναθεματίσης· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου. ἄξιε τῆς τριάδος, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· τὴν σύναξιν τῆς συνόδου Χαλκηδόνης ἄρτι κήρυξον. οὐκ ἀναχωρῶ, ἐὰν μὴ κηρύξης. ἕως ὅψὲ ὧδε ἐσμέν. τὴν σύναξιν εἰς τὴν αὖριον κήρυξον. τὴν μνήμην τῶν πατέρων αὖριον κήρυξον. τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων τὴν σύναξιν αὖριον κήρυξον. σήμερον ἐὰν κηρύξης, αὖριον ἐπιτελεῖται. **οὐκ ἀναχωρῶ, ἐὰν μὴ κηρύξης.** τοὺς ἀναθεματίσαντας Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα εἰς τὴν αὖριον κήρυξον. ἐὰν μὴ λάβω ἀπόκρισιν, ἕως ὅψὲ ὧδε εἰμί, [καὶ] προσεφώνησεν ὁ ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης οὕτως· Ἐπειδὴ σύναξιν ἠιτήσατε τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἐπιτελεσθῆναι, γινώσκοντες γνώσεσθε ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν γνώμη τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως. Ἐπιμενόντων δὲ αὐτῶν καὶ τὰς αὐτὰς φωνὰς ἐκβοώντων καὶ προσθέντων· Οὐκ ἀναχωρῶ μὰ τὸ εὐαγγέλιον· τὴν σύναξιν τῶν πατέρων ἄρτι κήρυξον· τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων τὴν σύναξιν αὖριον ποιήσον, ἐκηρύχθη ἡ σύναξις διὰ Σαμουὴλ διακόνου οὕτως· Γνωρίζομεν τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ ὅτιπερ τῇ αὖριον μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῶν ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων γενομένων τῶν κατὰ τὴν Χαλκηδονέων μητρόπολιν συναχθέντων καὶ βεβαιωσάντων ἅμα τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἐφέσῳ

συναχθεῖσιν ἁγίοις πατράσιν τὸ σύμβολον τῶν <τιη> ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων. συναγόμεθα δὲ καὶ ἐνταῦθα. Καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν τῆς συνάξεως πάλιν ἐπέμεινεν ὁ λαὸς καὶ μιᾷ φωνῇ ἐπὶ πολὺ ἔκραζον· Σεβῆρος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ ἐπίβουλος τῆς τριάδος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ κατὰ τῶν πατέρων ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ ἀναθεματίσας τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. οὐκ ἐξέρχομαι, ἐὰν μὴ ἄρτι ἀναθεματισθῆι καὶ ἀπόκρισιν λάβω. μαρτύρομαι· **ὀρθόδοξος εἶ, ἄρτι ἀναθεμάτισον. ἢ ἀναθεμάτισον ἢ οὐδὲν παρ' ἐμέ.** Καὶ ἐπὶ πολὺ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμενόντων αὐτῶν, παρόντων Θεοφίλου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἡρακλεωτῶν καὶ Θεοδότου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Γαγγρηνῶν καὶ Ὑπατίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κλαυδιουπολιτῶν καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Βοσπόρου καὶ Πυθαγόρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Σινωπέων καὶ Ἰσαακίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Πενταπόλεως τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σεννέων τῆς Παμφύλων χώρας καὶ Ἀμαντίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νικοπολιτῶν καὶ Ἀμμωνίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀβυδηνῶν, Πλάτωνος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κρατιανῶν, Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Φιλαδελφείων καὶ Πελαγίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Αἰζανιτῶν καὶ ἐτέρων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν καὶ συναινούντων τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Ἰωάννῃ προσεφωνήθη ταῦτα· Ὅτι Σεβῆρος χωρίσας ἑαυτὸν τῆς ἁγίας ταύτης ἐκκλησίας ἑαυτῷ κρίματι ὑπέβαλε, πρόδηλον πᾶσιν. ἐπόμενοι τοίνυν καὶ ἡμεῖς τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀλλότριον τοῦτον ἡγούμεθα καὶ ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ἤδη διὰ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ κατακριθέντα ἀναθεματίζομεν καὶ ἡμεῖς.

Τούτων παρακολουθησάντων τῇ κυριακῇ, τῇ ἐξῆς, ἣτις ἐστὶν ἐξκαιδεκάτη τοῦ Ἰουλίου μηνός, ἡμέραι δευτέραι, ἐπιτελουμένης τῆς μνήμης τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων, πάλιν τῆς εἰσόδου γενομένης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, εὐθέως ἅμα τῷ γενέσθαι αὐτὸν πλησίον τοῦ ἁμβωνος φωναὶ ἤλθοσαν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ οὕτως· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως,

πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης, τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· τὸ λείψανον Μακεδονίου τῇ ἐκκλησίαι. Ἰουστῖνε αὐγουστε TVINCAS, Εὐφημία αὐγούστα TVINCAS: τοὺς ἐν ἐξορίαι διὰ τὴν πίστιν τῇ ἐκκλησίαι. ἀνασκαφῇ τὰ ὀστέα τῶν Νεστοριανῶν, ἀνασκαφῇ τὰ ὀστέα τῶν Εὐτυχιανιστῶν. τίς ἐνι Νεστόριος, ἐγὼ οὐκ οἶδα· ἀνάθεμα αὐτῷ ἀπὸ τῆς τριάδος. τίς ἐνι Νεστόριος, ἐγὼ οὐκ οἶδα· ἀνάθεμα αὐτῷ μετ' Εὐτυχείος. ἀνασκαφῇ τὰ ὀστέα τῶν Νεστοριανῶν, ἀνασκαφῇ τὰ ὀστέα τῶν Εὐτυχιανιστῶν. τοὺς Μανιχαίους ἔξω βάλε. Ἰουστῖνε αὐγουστε TVINCAS: Σεβῆρον τὸν Ἰούδαν ἔξω βάλε. τοὺς Μανιχαίους τῆς ἐκκλησίας ἔξω βάλε. τοὺς δύο Στεφάνους ἔξω βάλε. τὸ λείψανον Μακεδονίου ἄρτι φέρε. τὸ ὄνομα Μακεδονίου ἄρτι ταγῇ. δεόμεθα, τὰς ὅλας φωνὰς τῷ βασιλεῖ. τὸν νέον Τζουμᾶν ἔξω βάλε. ὁ νέος Τζουμᾶς Ἀμάντις ἐστί. τὸν λῆρον τοῦ παλατίου ἔξω βάλε. Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον τῇ ἐκκλησίαι. τὰ συνοδικὰ εἰς Ῥώμην ἄρτι ἀπέλθωσιν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· τοῦ νέου Ἰωάννου πολλὰ τὰ ἔτη· ἄξιε τῆς τριάδος. Ἰουστῖνε αὐγουστε TVINCAS, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· τὸ λείψανον Μακεδονίου τῇ ἐκκλησίαι ἐν τούτοις αἰὶ νικήσεις. Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου τὰ ὀνόματα ἄρτι ταγῇ. τελείαν ἑορτὴν τῇ ἐκκλησίαι. τοὺς ψευδομάρτυρας Μακεδονίου ἔξω βάλε. τὰς τέσσαρας συνόδους τοῖς διπτύχοις. Λέοντα τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης τοῖς διπτύχοις. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστί· τοῦτο ἡ σύνοδος εἶπε. τὰ δίπτυχα τῷ ἄμβωνι· ὁ μῆλαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. τὰ δίπτυχα τῷ ἄμβωνι ἄρτι, τὸν θεόν σοι. Ἰουστῖνε αὐγουστε, TVINCAS: κουράτωρα οὐκ ἔχεις, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. Ἰουστῖνος βασιλεύει, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη, τοῦ νέου Ἰωάννου πολλὰ τὰ ἔτη· οὕτως ἔχεις τὸν δεσπότην, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οὕτως ἔχεις τὴν αὐγούσταν, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οὕτως ἔχεις τὴν τριάδα, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οἱ κανόνες τούτους οὐκ ἐξέβαλαν· ἐξ ἐξέβαλαν, ἐξ ἐξέβαλαν, ἐξ ἐξέβαλαν.

Καὶ προσεφωνήθη ταῦτα· Καὶ κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀρκούντως ἐπληροφορήσαμεν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, καὶ νῦν δὲ τὸν ζῆλον ὑμῶν σαφῶς ἐπιστάμενοι ἐκεῖνα ἐσπεύσαμεν καὶ σπεύδομεν ποιῆσαι ὅσα καὶ τὸν θεὸν θεραπεύει καὶ ὑμᾶς διὰ πάντων ἐν πᾶσι πληροφορεῖ. ὅτι δὲ μέλει ἡμῖν τοῦ μηδὲν παρασαλευθῆναι τῆς ὀρθῆς πίστεως, οἶμαι κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ τρόπους πείραι παρεληφέναι τὴν

ὑμετέραν ἀγάπην. δι' ὃ καὶ τὸν θεμέλιον τῆς πίστεως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν ἀρραγῇ διαμένειν τῇ χάριτι τοῦ δεσπότη ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐσπουδάσαμεν, ἐλπίσαντες δι' αὐτῆς καὶ τὰς διεστώσας ἐκκλησίας ἐνωσαί, πανταχοῦ τὴν τάξιν τῶν θείων κανόνων ἐνθέσμως κρατοῦντες. οὐδὲ γὰρ ἐγχωρεῖ τι παρασαλεῦσαι καὶ περὶ κενοφωνίας καὶ λεπτολογίας ἀπασχολεῖσθαι τοὺς πιστοὺς, ἀλλὰ προσέχειν τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ, ἐν ᾧ πάντες ἐβαπτίσθημεν, ὅπερ ἐξεφώνησεν ἡ ἐν Νικαίᾳ ἐν ἁγίῳ πνεύματι σύνοδος καὶ ἐκύρωσεν ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἁγίων πατέρων συνέλευσις καὶ ἐβεβαίωσεν ἡ ἐν Ἐφέσῳ ὁσία σύνοδος καὶ ἐπεσφράγισεν ὁμοίως ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία μεγάλη σύνοδος, ἣν κατ' οὐδένα λόγον ἢ τρόπον παρασαλεῦσαί τις δυνήσεται πᾶσαν ἀναιροῦσαν τοῖς κακοδόξοις πρόφασιν. **ταύτην τοίνυν τὴν πίστιν ἀσάλευτον κρατοῦντες πρὸς ἀλλήλους μὴ ἀμφιβάλητε, ἀλλὰ πᾶσαν κενοφωνίαν καὶ πᾶσαν καινοτομίαν καὶ πᾶσαν λεπτολογίαν ἀπωθούμενοι ἐνὶ στόματι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα δοξάσωμεν, ἣτις φυλάττει ἐν εἰρήνῃ τὴν ζωὴν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ πάντων ἡμῶν.** τῷ γὰρ πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι πρέπει ἡ δόξα νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ταύτης τῆς προσφωνήσεως γενομένης ἐπέμειναν κράζοντες· Ἐὰν μὴ ἄρτι, οὐδεὶς ἐκβαίνει· μαρτύρομαί σε, τὰς θύρας κλείω. ἀδελφοὶ ὀρθόδοξοι μία ψυχὴ· ἀδελφοὶ διὰ πίστιν μία ψυχὴ· Ἰουστίνε αὐγουστε TVINCAS: ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἅγιος ἅγιος ἅγιος· ἡ τριάς ἐνίκησεν. ἀπάρτι οὐ φοβῆσαι Ἀμάντιν τὸν Μανιχαῖον. Ἰουστίνος βασιλεύει, Ἀμάντιν τί φοβῆσαι; ἄξιε τῆς τριάδος, καὶ τοῦτο τὸ καλόν σοι ἐτηρεῖτο· ὁ φιλῶν τὴν σύνοδον οὕτως τιμᾶται. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· νικᾷ ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων.

Καὶ πάλιν ἐπιμενόντων αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ταῖς αὐταῖς φωναῖς προσεφωνήθη αὐτοῖς ταῦτα· Ὅτι διὰ πάντων σπουδὴν ἐθέμεθα θεραπεῦσαι ὑμᾶς καὶ ἀσκανδαλίστους φυλάξαι, σαφῶς ἐπίστασθε· ἐπειδὴ δὲ δεῖ πάντα κανονικῶς καὶ μετὰ εὐταξίας γενέσθαι, συγχωρήσατε ἡμῖν συναγαγεῖν τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ἐφ' ᾧ τε κατὰ τοὺς θείους κανόνας πάντα προβῆναι γνώμῃ καὶ κελεύσει τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως. τὰς γὰρ ἐκβοήσεις ὑμῶν

πάσας ἀνοίσομεν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ γαληνότητα. Καὶ κλεισάντων αὐτῶν τὰς θύρας καὶ ἐπιμενόντων ταῖς αὐταῖς ἐκβοήσεσι λαβὼν τὰ δίπτυχα ὁ ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης ἐκέλευσε ταγῆναι τὰς ἀγίας τέσσαρας συνόδους τῶν τε ἐν Νικαΐαι συνελθόντων ἀγίων πατέρων καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡσαύτως συναχθέντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ Νεστορίου καὶ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ Εὐτυχοῦς καὶ τοῦ αὐτοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τελευτησάντων ἐν ὁσίαι τῇ μνήμῃ γενομένων ἀρχιεπισκόπων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ μέντοι καὶ Λέοντος τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης. τότε φωνῇ μεγάλῃ πάντες οἱ τοῦ λαοῦ ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἐβόησαν <εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,> καὶ πάλιν δεύτερον ἔκραξαν εὐλογητὸς κύριος Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. ἐπὶ πολλὴν δὲ ὥραν ἀντιφωνούντων ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ ψαλλόντων τὴν ψαλμωιδίαν ταύτην, οἱ ψάλται ἐπετράπησαν ἀνελθόντες εἰπεῖν τὸ τρισάγιον καὶ αὐτῶν ἀρξαμένων πᾶς ὁ λαὸς ἐπαύσατο καὶ ὑπήκουσε τοῦ τρισαγίου. καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου ἐξ ἔθους τῆς θείας λειτουργίας ἐπιτελουμένης καὶ τῶν θυρῶν κλεισθεισῶν καὶ τοῦ ἀγίου μαθήματος κατὰ τὸ σύνηθες λεχθέντος τῷ καιρῷ τῶν διπτύχων μετὰ πολλῆς ἡσυχίας συνέδραμον ἅπαν τὸ πλῆθος κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἠκροῶντο καὶ μόνον ἐλέχθησαν αἱ προσηγορίαι τῶν εἰρημένων ἀγίων τεσσάρων συνόδων παρὰ τοῦ διακόνου καὶ τῶν ἐν ὁσίαι τῇ μνήμῃ ἀρχιεπισκόπων Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ Λέοντος, φωνῇ μεγάλῃ ἔκραξαν ἅπαντες· δόξα σοι κύριε. καὶ μετὰ τοῦτο μετὰ πάσης εὐταξίας ἐπληρώθη σὺν θεῷ ἡ θεία λειτουργία.

(TLG, Concilia Oecumenica [ACO], Synodus Constantinopolitana et Hierosolymitana anno 536, Tome 3, page 71, line 17 κ.ε.)

7^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Διαμαρτυρία Ιωάννου πρεσβυτέρου και ηγουμένου της Λαύρας του Αγίου Σάββα και ετέρων ηγουμένων, κατά Σεργίου, Κύρου, Παύλου και Πύρρου

- Ἀλλὰ κανονικῶς τε καὶ συνοδικῶς τὴν ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν πολεμηθεῖσαν ἀγιωτάτην πίστιν διεκδικῆσαι καὶ πᾶσι μετὰ Θεὸν τὴν αὐτὴν περισώσασθαι, σώαν, εἰλικρινῇ καὶ ἀκαινοτόμητον, τῷ εὐσεβεῖ καθὼς καὶ τὸ πρότερον περιλαμβομένην λόγῳ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξοις ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς καὶ μονάζουσιν· ἐπειδὴ πάντων εἰς ὑμᾶς ἤρτηνται μετὰ Θεὸν αἱ καρδίαι κορυφαίων ὑμᾶς ἀπὸ Χριστοῦ τεθειμένους ἐπισταμένων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν κεφαλὴν, ὥστε αὐτούς, Σέργιον φαμέν, καὶ Κύρον, καὶ Πύρρον καὶ Παῦλον καὶ τὰ τοῦτων ὑπὲρ τῆς ἀσεβοῦς αὐτῶν καινοτομίας ρήματά τε καὶ δόγματα, καὶ πάντας τοὺς αὐτοῖς καθ' οἷον οὖν τινὰ τρόπον ἢ λόγον ἢ καιρὸν, ἢ τόπον συναπενεχθέντας τε καὶ συμφωνήσαντας καὶ τοῦτο ποιεῖν μέλλοντας ἐπὶ τῇ παραβάσει τῶν πατρικῶν ὅρων τε καὶ δογμάτων, ἀναθέματι προσωπικῶς καθυποβαλεῖν, ἀλλὰ ἀπροσώπως ἐπαγαγεῖν κατ' αὐτῶν τὴν ἀπόφασιν.

(Σπυρίδωνος Μήλια, Των αγίων συνόδων της Καθολικής Εκκλησίας... νέα και δαψιλεστάτη συνάθροισις..., Τόμ. Β', σ. 442 κ.ε.)

Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής

- Τότε λέει ο έπαρχος στον Άγιο: "Κοινωνείς με την εδώ εκκλησία ή όχι;" Και ο Άγιος απάντησε: "**Δεν κοινωνώ!**". Του λέει εκείνος: "Γιατί;". Και απάντησε: "Επειδή απέρριψε τις Συνόδους (λόγω της αποδοχής του Τύπου)". Και είπε (ο έπαρχος): "Εάν τις απέρριψε, πώς αναφέρονται στα δίπτυχα;". Και λέει ο Άγιος: "**Και ποία η ωφέλεια από τα ονόματα, όταν τα δόγματα έχουν εκβληθεί;**".

(Μάξιμου του Ομολογητού, Έξήγησις τῆς κινήσεως, κεφ. ιγ', P.G. 90, 128 A-C)

- Έπειτα έρχονται και άλλοι απεσταλμένοι από τον Πατριάρχη και με ρωτούν: Σε ποια Εκκλησία ανήκεις; Στην Εκκλησία του Βυζαντίου; Της Ρώμης; Της Αντιοχείας; Της Αλεξανδρείας; Των Ιεροσολύμων; Γνώριζε ότι όλες ενώθηκαν μεταξύ τους, μαζί με τις επαρχίες τους. Εάν λοιπόν ανήκεις και εσύ στην Καθολική Εκκλησία, ενώσου μαζί μας, για να μην πάθεις τίποτε απροσδόκητο εισάγοντας νέο και ξένο τρόπο ζωής. Εγώ τότε απάντησα: Ο των όλων Θεός, όταν εμακάρισε τον Πέτρο για τα λόγια με τα οποία Τον ομολόγησε ορθά, **διεκήρυξε ότι Καθολική Εκκλησία είναι η ορθή και σωτήριος ομολογία της προς Αυτόν πίστεως**. Ας μάθω όμως την ομολογία με την οποία έγινε η ένωση των Εκκλησιών και αν πράγματι έγινε με καλό τρόπο, δεν σκοπεύω να απέχω από αυτή...

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 152-3)

- Με προστάσσετε επίσης, ενώ έχω αυτά γραμμένα στο βιβλίο της καρδιάς μου, να έλθω και να κοινωνήσω με την Εκκλησία στην οποία κηρύττονται τέτοιου είδους δόγματα. Επίσης να γίνω κοινωνός με αυτούς που νομίζουν ότι στρέφονται εναντίον του διαβόλου με την βοήθεια του Θεού, ενώ στην πραγματικότητα στρέφονται εναντίον του Θεού; Να μη δώσει ο Θεός, που γεννήθηκε για μένα χωρίς αμαρτία! (Έπειτα τους έβαλε μετάνοια και είπε) Οτιδήποτε έχετε διαταγή να κάνετε στον δούλο σας, σας λέγω κάντε το. Εγώ όμως δεν θα γίνω ποτέ συγκοινωνός με αυτούς που δέχονται αυτές τις καινοτομίες.

(Μάξιμου του Ομολογητού, Περί των πραχθέντων...P.G. 90, 144B-145C)

- - Θεοδόσιος (επίσκοπος Καισαρείας): Επειδή όλη η Δύση και όσοι διαστρέφουν τα πράγματα στην Ανατολή αποβλέπουν σε σένα(Μάξιμε), και όλοι επαναστατούν εξαιτίας σου και δεν θέλουν να συμφωνήσουν μαζί μας για την πίστη, είθε να **σε κατανύξει ο Θεός να κοινωνήσεις μαζί μας** βάση του Τύπου που εκθέσαμε.
(P.G. 90, 161D-165C)

- - Επιφάνιος: Είπε μας λοιπόν κάκιστε λαίμαργε γέρο, μας είπες αυτά τα λόγια θεωρώντας αιρετικούς εμάς, την πόλη μας και τον βασιλέα; Πράγματι ήμαστε περισσότερο χριστιανοί και ορθόδοξοι από εσένα.
- Άγιος Μάξιμος: Εάν πιστεύετε έτσι, όπως πιστεύουν οι νοερές φύσεις και η Εκκλησία του Θεού, πως με αναγκάζετε να κοινωνήσω με τον Τύπο (με όσους δηλαδή τον αποδέχονται), που μόνο την αναίρεση αυτών περιέχει;
Επιφάνιος: Αυτό έγινε για Οικονομία για να μην ζημιωθούν οι λαοί μας με τέτοιες λεπτολογίες.
-Άγιος Μάξιμος: Το αντίθετο συμβαίνει. Κάθε άνθρωπος αγιάζεται με την ακριβή ομολογία πίστεως και όχι με την αναίρεση της, που βρίσκεται στον Τύπο.
(P.G. 90, 161D-165C)

- **Εἰ δὲ οἰκονομίας χάριν συναναιρεῖται τῇ κακοπιστίᾳ ἢ σωτήριος πίστις, χωρισμὸς Θεοῦ παντελής, ἀλλ’ οὐχ ἕνωσις Θεοῦ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς λεγομένης οἰκονομίας.** Καὶ γὰρ αὖριον οἱ δυσώνυμοι Ἰουδαῖοι λέγουσιν· Οἰκονομήσωμεν τὴν πρὸς ἀλλήλους εἰρήνην, καὶ ἐνωθῶμεν, καὶ περιέλωμεν ἡμεῖς μὲν τὴν περιτομὴν, καὶ ὑμεῖς τὸ βάπτισμα, καὶ μηκέτι ἀλλήλους πολεμήσωμεν. Τοῦτο Ἀρειανοὶ ποτε προέτειναν ἐγγράφως ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, λέγοντες· Περιέλωμεν τὸ Ὁμοούσιον καὶ τὸ

ἐτεροοούσιον, καὶ ἐνωθῶσιν αἱ Ἐκκλησίαι. Καὶ οὐ κατεδέξαντο οἱ θεοφόροι Πατέρες ἡμῶν· ἀλλ' εἵλκοντο μᾶλλον διώκεσθαι καὶ ἀποθανεῖν, ἢ σιωπῆσαι φωνὴν παραστατικὴν τῆς μιᾶς τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπερουσίου θεότητος. Καὶ ταῦτα συνεπιτιθεμένου τοῖς τὰ τοιαῦτα προτείνουνσι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καθὼς πολλοῖς ἱστόρηται τοῖς φιλοπόνως τὰ τότε γενόμενα γράψασι. Καὶ οὐδεὶς τῶν βασιλέων ἠδυνήθη μέσαις φωναῖς πείσαι τοὺς θεηγόρους πατέρας συμβιβασθῆναι τοῖς ἐπὶ αὐτῶν αἰρετίζουσιν.

(Μαξίμου Ομολογητοῦ, Εξήγησις τῆς Κινήσεως, P.G. 90, κεφ. Δ')

- Ψευδοδιδασκάλων το τοιοῦτον καὶ ἀπατεώνων, οἷς οὐδὲ πείθεσθαι χρή, ἀλλ' ἐκκλίνειν, ὡς ἐγχωροῦν, καὶ ἀποδιῴστασθαι, ἵνα μὴ καὶ δόξωμεν κακόν τι τῆς τούτων συνουσίας παραπολαύειν.

(Βίος 29, PG 90, 101)

Αγ. Σωφρόνιος Ιεροσολύμων

- Εἰ δε τινές αποστάτειεν τινός, ου δια πρόφασιν ἐγκλήματος, ἀλλὰ δι' αἵρεσιν ὑπὸ Συνόδου ἢ Ἀγίων Πατέρων κατεγνωσμένην, τιμῆς καὶ αποδοχῆς ἄξιοι, ὡς οἱ Ορθόδοξοι.

(P.G. 137, 1069B)

- Εἰ μὴ δυνατὸν ἐν ἐκκλησίᾳ προῖέναι διὰ τοὺς ἀπίστους, κατ' οἶκον συνάξεις, ὧ ἐπίσκοπε, ἵνα μὴ εἰσέρχεται εὐσεβῆς εἰς ἐκκλησίαν ἀσεβῶν· οὐχ ὁ τόπος γὰρ τὸν ἄνθρωπον ἀγιάζει, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος τὸν τόπον. Ἐὰν δὲ ἀσεβεῖς κατέχωσιν τὸν τόπον, φευκτέος ἔστω σοι διὰ τὸ βεβηλῶσθαι ὑπ' αὐτῶν· ὡς γὰρ οἱ ὅσιοι ἱερεῖς ἀγιάζουσιν, οὕτως οἱ ἐναγεῖς μιαίνουσιν. Εἰ δὲ μήτε ἐν οἴκῳ ἅμα μήτε ἐν ἐκκλησίᾳ συναθροισθῆναι δυνατόν, ἕκαστος παρ' ἑαυτῷ ψαλλέτω,

ἀναγινωσκέτω, προσευχέσθω, ἢ καὶ ἅμα δύο ἢ τρεῖς · «Ὅπου γὰρ ἂν ὦσι, φησὶν ὁ Κύριος, δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.»

(TLG, *Constitutiones Apostolorum, Constitutiones apostolorum* (fort. compilatore Juliano Ariano) Book 8, chapter 34, line 12-23)

8^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Αγία Θεοδοσία

- Όταν ο πατριάρχης Αναστάσιος υπέγραψε το διάταγμα κατά των εικόνων, τότε «αἱ σεμναὶ καὶ τίμιαι γυναῖκες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὧν προεξῆρχεν ἡ ἁγία Θεοδοσία (σ.σ. μία εικονόφιλη μοναχή)... ὥρμησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως (σ.σ. αναφέρεται στον πατριάρχη), καὶ τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ξύλοις ὑβρίζουσαι, καὶ μισθωτὸν ἀποκαλοῦσαι, καὶ Λύκον, καὶ προδότην Ἰούδαν ἐδίωξαν».

(Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, Δωδεκάβιβλος, βιβλίον στ', κεφ. ιθ', σελ. 440)

(σ.σ. Ἐκρὶνα χρήσιμο νὰ ἀναφέρω αὐτὴ τὴν πηγὴ, διότι, ἐνῶ δὲν μιλάει ξεκάθαρα γιὰ τὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου, μας δίνει ἓνα γλαφυρὸ πλαίσιο τῆς μὴ ἀποδοχῆς κανενὸς αἰρετικοῦ ψευδοποιμένου, οὔτε καν τοῦ πατριάρχη. Βλέπουμε τοὺς πρωταγωνιστὲς νὰ κρατᾶνε πέτρες καὶ ξύλα καὶ φωνάζοντας νὰ διώχνουν “κακὴν κακῶς” τὸν πατριάρχη ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν. **Οἱ πρωταγωνιστὲς μάλιστα εἶναι ἀπλὲς λαϊκὲς γυναῖκες.** Τέλος, ἄξιος ἀναφορᾶς εἶναι καὶ ὁ τρόπος πὺν ὁ Δοσίθεος ἀποκαλεῖ τὸν τότε πατριάρχη, δηλαδὴ ὡς βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, Ἰούδα καὶ προδότη!)

Όσιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός

- Ας προφυλασσόμαστε λοιπόν με όλη μας τη δύναμη, να μην λαμβάνουμε μετάληψη από τους αιρετικούς, αλλά ούτε και να τους δίνουμε την δική μας... για να μην γίνουμε συμμετοχοί της κακοδοξίας και της κατακρίσεώς τους.

(Έκδοσις ακριβής..., βιβλίο δ', P.G. 94, 1153B)

- «Ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πλεονέκτης, ἢ πόρνος, ἢ εἰδωολάτρης, ἢ λοῖδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.»

»Παραγγέλλομεν ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, **στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν παρέλαβον ἐξ ἡμῶν.**» Βλαβεραὶ αἱ πρὸς τοὺς κακοὺς συνουσίαι, ἐπειδὴ νόμος αὐτὸς φιλίας, δι' ὁμοιότητος πεφυκέναι τοῖς συναπτομένοις ἐγγίνεσθαι. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς νοσοποιοῖς χωρίοις, ὁ κατὰ μέρος ἀναπεμπόμενος ἀῆρ, λανθάνουσιν νόσον τοῖς ἐνδιαιτωμένοις ἐναποτίθεται, οὕτως ἡ πρὸς τοὺς φαύλους συνήθεια μεγάλα κακὰ ταῖς ψυχαῖς ἐναφίησιν, κἂν τὴν παραυτίκα αἴσθησιν τὸ βλαβερὸν διαφεύγη.

Φασὶ τὸν λοιμὸν οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ, ἐπειδὴν ἑνὸς ἀνθρώπου, ἢ κτήνους ἄψηται, κατανέμεσθαι ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγγίζοντας. **Φύσιν γὰρ εἶναι τῆς νόσου ταύτης, τὸ ἐξ ἀλλήλων πάντας ἀναπιμπλάναι τῆς ἀρρωστίας.** Τοιοῦτοι δὴ τινὲς εἰσι καὶ οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἄλλος γὰρ ἄλλῳ τῆς νόσου μεταδιδόντες, **συννοσοῦσιν ἀλλήλοις καὶ συναπόλλυνται.** Φεῦγε τὰς μιμήσεις τῶν κατεγνωσμένων. Ῥᾶον κακίας μεταλαβεῖν, ἢ ἀρετῆς μεταδοῦναι· ἐπεὶ καὶ νόσου μετασχεῖν μᾶλλον ἢ ὑγίαν χαρίσασθαι.

Κηρῷ τὰ ὦτα φράσσε πρὸς φαύλους λόγῳ υς,

Ὡιδῶν τε τερπνῶν. ἐκμέλη λυγίσματα,

Τοῖς δ' αὖ καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς ἀεὶ δίδου.

Εἰπεῖν, ἀκοῦσαι, καὶ δρᾶσαι μικρὸν μέσον.

Αἰεὶ προτίμα τοὺς καλοὺς τῶν μὴ καλῶν ·

Κακοῖς δ' ὁμιλῶν, καὶ κακὸς πάντως ἔση.

Δεῖ μὴ μόνον ἀπέχεσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττοντας ἀποστρέφεσθαι. Τὸ συνεῖναι τοῖς φαύλοις ἀπηγόρευτο τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, νόμου τοῦ διὰ Μωσέως καὶ τοῦτο θεσπίζοντος. Προσέταπτεν γὰρ ἐναργῶς τῶν ἐν φαυλότητι καὶ ἀκαθαρσίᾳ ζωῆς ἀποφοιτᾶν ἐπείγεσθαι τοὺς ἡγιασμένους. Ἡ τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴ σωτηρία ἐστὶ ψυχῆς· **Τρία προέβαλεν ἡμῖν τὰ φυλακῆς ἄξια, μὴ πορευθῆναι ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, μὴ στήναι ἐν βουλῇ ἀμαρτωλῶν, καὶ μὴ καθεσθῆναι ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν .**

(TLG, Joannes Damascenus Scr. Eccl., Theol., Sacra parallela (recensiones secundum alphabeti litteras dispositae, quae tres libros conflant) (fragmenta e cod. Volume 96, page 353, line 34)

Ἅγιος Νικηφόρος Κωνσταντινουπόλεως

- Ταῦτα ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων Νικηφόρος θεώμενος πᾶσαν ἱκετηρίας ἰδέαν πρὸς θεὸν ἐπενόει, ἀντιβολῶν καὶ πρὸς συμμαχίαν καλῶν τῇ μὲν ἐκκλησίᾳ διασώσασθαι τὸ ἀμώμητον, καὶ τὸ τοῦ ποιμνίου ἀκίβδηλον μὴ χρανθῆναι τοῖς τῆς ἑτεροδοξίας μιχροῖς ἀλισγήμασι. **διὰ τοῦτο πρὸς ἑαυτὸν πάντας εἵλκεν ἐνουθέτει παρεκάλει τῇ ζύμῃ μὴ συμφύρεσθαι τῶν αἵρετιζόντων ἀπέτρεπεν ὡς ἰὸν καὶ ὡς κύημα ἐχιδνῶν τὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν ἀλλόφυλα προφεύγειν ἀμβλώματα.** “οὐ γάρ”, ἔλεγε, “σωματικὸν ἐπάγουσι μώλωπα φαρμάκοις ἱατρικῆς ὑπείκειν δυνάμενον· τοῖς τῆς ψυχῆς δὲ μυχοῖς ἐνιῆσι τὸν κίνδυνον, τὴν ἐξ ἐπιπολῆς ἀναινόμενα μότωσιν. μὴ τοίνυν ἐνδῶμεν τῇ τοῦ καιροῦ ῥοπῇ μηδὲ τῇ τοῦ κράτους φορᾷ· εἰ γὰρ καὶ βασιλέα καὶ πολὺ σμῆνος σὺν αὐτῷ κακοφρόνων ἢ αἵρεσις ἐπισύρεται, ἀλλ' εἰς οὐδὲν αὐτοῖς ἡ ἰσχὺς ἀποβήσεται, οὐδὲ εἰς ἐκκλησίαν θεοῦ λογισθήσεται. οὐ γὰρ ἐπὶ πλήθει θεὸς εὐδοκεῖ, ἀλλ' ἐφ' ἐνὶ φοβουμένῳ καὶ τρέμοντι τοὺς λόγους αὐτοῦ

ἐπισκοπεῖ, καὶ ὅλην ἐκκλησίαν τὸν ἕνα σαφῶς ἀποδείκνυσι. τούτου διὰ προσευχῆς ἰλεωσώμεθα τὴν εὐμένειαν· τοῦτον παννύχῳ στάσει δυσωπήσαντες ἐκμειλιζώμεθα· τοῦτον αἰτήσωμεν μὴ παθεῖν ἡμᾶς ὅσα σπεύδουσι καθ' ἡμῶν οἱ διώκοντες.” ταῦτα ἔλεγε, καὶ πάντας εἶχε τὸ ἱερόν τὴν πάννυχον ἐπιτελέσοντας σύναξιν.

(TLG, Ignatius Biogr., Poeta, Vita Nicephori (9012: 002) “*Nicephori archiepiscopi Constantinopolitani opuscula historica*”, Ed. de Boor, C. Leipzig: Teubner, 1880, Repr. 1975. Page 166, line 27)

(σ.σ. Η παρούσα πηγή φανερώνει κάτι που σε εμάς σήμερα φαντάζει εξωφρενικό, δηλαδή ότι ο Θεός δεν ευδοκεί στο πλήθος, αλλά σε όσους έχουν ορθή πίστη... Ακόμα και ένας να μείνει, ο Θεός θα τον αναδείξει σε ολόκληρη την Εκκλησία! Σαν σκόνη διαλύουν οι άγιοι τις σύγχρονες αιρετικές διδασκαλίες περί επισκοποκεντρικής Εκκλησίας.)

9^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης

- Και γε ἡ ἀλήθεια οὕτως ἔχει, τοῦ θείου νόμου ἐμφανῶς ἀπαγορεύοντος, οὐ διὰ τοῦ θείου Παύλου μόνον, ἀλλὰ καὶ δι’ ἄλλων θεολόγων Πατέρων, αὐτὸ τοῦτο διευκρινούντων καὶ ἀπολευκαινόντων καὶ συναποφαινομένων τῇ ἀποστολικῇ ἐγκελεύσει. Καὶ πῶς λοιπὸν ἀλόγως ἀδιαφορήσω καὶ μὴ μᾶλλον διασταλθῶ (=ξεχωρίσω) καὶ ὑπεξαγάγω (=απομακρύνω) ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν βλαπτόντων τὴν ἐλεεινὴν μου ψυχὴν; καὶ οἷος ἂν

κίνδυνος παρῇ, τοῦ τῶν Πατέρων κορυφαιοτάτου βοῶντος καὶ λέγοντος ὅτι Ἐάν τι παρ' ἐντολήν ἐστιν ἢ τὴν ἐντολήν παραβλάπτη, οὐδαμῶς ἀνέχεσθαι χρή· κἂν ζωῆς ἐπαγγελίαν ἔχη, κἂν θανάτου ἀπειλήν; Ἐὼ λέγειν ὅσαι παρυφίστανται καὶ ἄλλαι χρήσεις, μὴ ἐῷσαι ἡμᾶς ἐξυπάγεσθαι, κἂν τὸ σμικρότατον γοῦν ἔξω τῆς ἐντολῆς· ἄλλως τε καὶ πάλιν παραγγελίαν ἔχοντες τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ὅτι δεῖ πάντα ἀπαρалаίπτως φυλάττειν τὰ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Ἀποστόλων ὑπὸ τοῦ Κυρίου παραδεδομένα. (Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, Βιβλίον Α', Ἐπιστολὴ Δ', Πατερικαὶ ἐκδόσεις Ἁγίου Γρηγόριος ὁ Παλαμάς, σ. 32-35)

- Αὕτη ἡ εὐαγγελικὴ ἡμῶν πίστις τῶν ἁμαρτωλῶν, αὕτη ἡ ἀποστολικὴ ἡμῶν ὁμολογία τῶν εὐτελῶν, εἰ δ' οὖν, ἡ πατροπαράδοτος ἡμῶν θρησκεία τῶν ἐλαχίστων. παρὰ ταύτην οὐχ ὅτι ὁ τίσδε καὶ τίσδε τῶν νῦν ἢ τῶν πάλαι, ἀλλ' οὐδ' εἰ Πέτρος καὶ Παῦλος (εἵπωμεν γὰρ τὰ ἀνένδεκτα ὡς ἐνδεχόμενα) οὐδ' ἂν ἐξ αὐτῶν ἦκη τῶν οὐρανῶν δογματίζων καὶ εὐαγγελιζόμενος, δυνάμεθα αὐτὸν κοινωνὸν προσήκασθαι, ὡς μὴ στοιχοῦντα τῇ ὑγιαίνουσῃ τῆς πίστεως διδασκαλίᾳ. καὶ πρὸς ταῦτα, ὅ τι ἂν δοκῇ τῇ ἐξουσίᾳ ὑμῶν, ἐτοίμη ἡ ταπείνωσις ἡμῶν μέχρι θανάτου ὑποστῆναι ἢ ἐξάρνους ἡμᾶς γενέσθαι τῆς τοιαύτης ἡμῶν εἰλικρινοῦς ὁμολογίας. (Τῇ εἰκονοματικῇ συνόδῳ, ὡς ἐκ προσώπου πάντων τῶν ἡγουμένων 2, 1, P.G. 99, 1120A)

(σ.σ. Εξαιτίας τῆς ιστορικής, ἀλλὰ καὶ θεολογικῆς σπουδαιότητος τοῦ αποσπάσματος παρατίθεται καὶ ἡ μετάφρασί: Αὕτη εἶναι ἡ εὐαγγελικὴ πίστις ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν. Αὕτη εἶναι ἡ ἀποστολικὴ ὁμολογία ἡμῶν τῶν ταπεινῶν, ἢ με ἄλλους λόγους, ἡ πατροπαράδοτη θρησκεία ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων. Ἐκτός ἀπὸ αὐτῆς δεν ἀποδεχόμεσθε, ὅχι μόνο τι λέει ὁ τάδε ἢ ὁ δεινὰ ἀπὸ τοὺς σημερινούς ἢ τοὺς παλαιούς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἂν αὐτός εἶναι ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἔρθῃ κάποιος ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς καὶ διδάσκει καὶ κηρύττει (Γαλ. Α', 8.9), δεν μπορούμε νὰ τον δεχθούμε σὲ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, εφόσον δεν ἀκολουθεῖ τὴν

υγιή διδασκαλία της πίστεως (Τίτ, β', 1). Επιπλέον δε, η ταπεινώτης μας είναι έτοιμη μέχρι θανάτου να υποστεί, παρά να γίνουμε αρνητές αυτής της ειλικρινούς ομολογίας μας.)

- ὁ καὶ νῦν ἐπιδιδούντες ἐρωτῶμεν, τίνι λόγῳ ἐπιζητεῖς σου ἢ τι μιότης φάναι με περὶ τῆς θείας κοινωνίας καὶ τίνος χάριν τοσαῦτα ἔτη σπανίως μετέχεις; τοῦτο γὰρ λόγον ὀφείλει τινὰ ἔχειν. οὐ γὰρ τὸ σπανίως ἢ τὸ καθ' ἑκάστην ἀπλῶς, ἀλλὰ τὸ μετὰ καθαρᾶς συνειδήσεως μεταλαμβάνειν δέον· ὁ γὰρ ἀναξίως, φησὶν, ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. εἰ οὖν τοιούτῳ τρόπῳ σκοποῦσα τὰ ἑαυτῆς καὶ εὐλαβουμένη ἀναμένεις τὸν καιρὸν, εὖ ἂν ἔχοι, εἴτε συντομώτερον εἴτε χρονιώτερον, καὶ ὅρος ἐν τούτῳ ἄλλος οὐκ ἔστιν ἢ ἡ ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καθόσον δυνατόν τῷ ἀνθρώπῳ προσέλευσις· ἂν δὲ διὰ πταῖσμά τις ἔχη τὸ ἀκοινώνητον, δῆλον ὅτι τότε ἐκεῖνος κοινωνήσῃ, ὅπῳτ' ἂν πληρωθῇ αὐτῷ τὸ ἐπιτίμιον. εἰ δὲ διακρίνεται αὐτὸς πάλιν δι' αἵρεσιν, τοῦτο ἀναγκαῖον· τὸ γὰρ κοινωνεῖν παρὰ αἵρετικοῦ ἢ προφανοῦς διαβεβλημένου κατὰ τὸν βίον ἄλλοτριοῦ θεοῦ καὶ προσοικειοῦ τῷ διαβόλῳ.

Σκέψαι οὖν, ὦ μακαρία, ὥτινι τρόπῳ τῶν εἰρημένων εἶς σου ὁ σκοπὸς καὶ κατ' αὐτὸ πρόσιθι τοῖς μυστηρίοις. γνωστὸν δὲ πᾶσιν ὅτι νῦν αἵρεσις ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίᾳ κατακρατοῦσα τῶν μοιχειανῶν ἐστι· φείσαιο τοίνυν τῆς τιμίας σου ψυχῆς μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς κεφαλῆς. ἔφης δέ μοι ὅτι δέδοικας εἰπεῖν τῷ πρεσβυτέρῳ σου μὴ ἀναφέρειν τὸν αἵρεσιάρχην. καὶ τί περὶ τούτου εἰπεῖν σοι τὸ παρὸν οὐ καθορῶ, πλὴν ὅτι μολυσμὸν ἔχει ἡ κοινωνία ἐκ μόνου τοῦ ἀναφέρειν, καὶ ὁρθόδοξος εἶς ὁ ἀναφέρων.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 553, line 15-37)

(σ.σ. Εδώ ο Άγιος Θεόδωρος αποστομώνει τους σημερινούς Χριστιανούς, που λένε ότι δεν μπορούν να αποτειχιστούν επειδή η πράξη αυτή θα τους στερούσε την Θεία Κοινωνία. Αποστομώνονται διότι, εδώ επαινείται η σπαθαρέα Μαχαρά που έμεινε πολύ καιρό Ακοινώνητη, εξαιτίας της αποτειχισής της. Μάλιστα δε, ο Άγιος

αναφέρει ότι το να μην κοινωνεί από χέρια αιρετικού ή ανήθικου ιερέως (αφού έχει κατηγορηθεί δημόσια για τις πράξεις του), αποτελεί αναγκαία πράξη για την σωτηρία της ψυχής της! Επιπλέον, ο Άγιος Θεόδωρος μας ενημερώνει πως όταν μνημονεύεται ο αιρετικός επίσκοπος, η κοινωνία μολύνεται, ακόμα και αν ο ιερέυς είναι ορθόδοξος. Σημειώστε δε, ότι όταν γράφτηκαν οι θέσεις αυτές, η μοιχειανική αίρεση ήταν άκριτη συνοδικά.)

- καὶ πῶς τοῦτο οὐ μάχεται τῇ ἀληθείᾳ, τοῦ ἁγίου Δαυὶδ **ψάλλοντος ἔλαιον ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου** τοῦ τε Ἁγίου Ἀθανασίου **προστάσσοντος μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν ἡμᾶς πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ μὴν μηδὲ πρὸς τοὺς κοινωνοῦντας μετὰ τῶν ἀσεβῶν;** πῶς δὲ οὐ κοινωνία, εἴπερ δεῖ καθεύζεσθαι ἐν τόπῳ τοιούτῳ καὶ τῶν τοιούτων σιτίζεσθαι; οὐκ ἔχει φύσιν · καὶ μὴ ἐκεῖσε κάθηται τις, ἐκεῖθεν δὲ τρέφοιτο, αὐτὴ ἡ δόσις καὶ λῆψις κοινωνίαν ἐργάζοιτο· φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος · οἴδατε καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησε χάριν δόσεώς τε καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνον, ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. εἰ οὖν τὸ ἅπαξ καὶ δις λαβεῖν κοινωνίαν ἀπέφηνε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τὸ ἀεὶ λαμβάνειν τίς δ' ἂν, τίς εὖ φρονῶν οὐ φεύξειτο ὡς ἀντίθετον φωτός; (TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 466, line 15-28)
- Ταῦτα οὖν σὺν τῇ προσηγορίᾳ ἀναγκαῖον ἐνόμισα ὑπομνήσαι τὴν πατρωσύνην σου, ὅπως, εἰδυῖα ὅτι αἵρεσις, φεύγη τὴν αἵρεσιν, ἡγουν τοὺς αἰρετικούς, τοῦ μήτε κοινωνεῖν αὐτοῖς μήτε ἀναφέρειν ἐν τῇ εὐαγεστάτῃ αὐτῆς μονῇ ἐπὶ τῆς θείας λειτουργίας· ὅτι μέγιστα ἀπειλαὶ κεῖνται παρὰ τῶν ἁγίων ἐκφωνηθεῖσαι τοῖς συγκαταβαίνουσιν αὐτοῖς μέχρι καὶ ἐστιάσεως.
Εἰ δὲ λέγοι ἡ ὁσιότης σου, πῶς αὐτῆς πρὸς τῆς λεηλασίας τοῦτο οὐκ εἴπομεν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐμνημονεύομεν τῶν ἐν τῇ Βυζαντίδι, ἐκεῖνο γινωσκέτω, ὅτι οὐπω σύνοδος ἦν οὐδὲ ἐκφωνηθὲν ὑπῆρχε τὸ πονηρὸν δόγμα καὶ ἀνάθεμα· καὶ πρὸ τούτων οὐκ ἦν ἀσφαλὲς ἀποστῆναι τῶν παρανομούντων τελείως ἢ τὸ φεύγειν μόνον τὴν

προφανῇ κοινωνίαν αὐτῶν, οἰκονομία δὲ πρεπούση ἀναφέρειν ἕως καιροῦ.

Ἐπεὶ δὲ ἐξηλθεν εἰς προὔπτον ἡ αἵρετικὴ ἀσέβεια διὰ συνόδου εἰς τοῦμφανές, δεῖ ἄρτι καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν σὺν πᾶσιν ὀρθοδόξοις **παρρησιάζεσθαι διὰ τοῦ μὴ κοινωνεῖν τοῖς κακοδόξοις μηδὲ ἀναφέρειν τινὰ τῶν ἐν τῇ μοιχοσυνόδῳ εὐρεθέντων ἢ ὁμοφρονούντων αὐτῇ.** καὶ γε δίκαιον, ὅσιε πάτερ, κατὰ πάντα σε ὄντα φερωνύμως θεόφιλον, φιλεῖν καὶ ἐν τούτῳ τὸν θεόν· **ἐχθροὺς γὰρ θεοῦ ὁ Χρυσόστομος οὐ μόνον τοὺς αἵρετικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῖς τοιούτοις κοινωνοῦντας μεγάλη καὶ πολλῇ τῇ φωνῇ ἀπεφήνατο.** καὶ ἐὰν ἡ σὴ στερρότης οὐκ ἀσφαλισθῇ, τίς λοιπὸν σωθήσεται; καὶ ἐὰν ὁ παρρησιασάμενος δυνάμει θεοῦ ὡς ἅγιος πλήν τελείας αἰρέσεως ἄρτι μετὰ τὴν αἵρεσιν ὑποστείληται, πῶς ἕτερος τολμήσει γρύξαι; καὶ ἐὰν τὸ μοναδικὸν τάγμα οὐχ ἡγήσῃται πάντα σκύβαλα, μοναστήρια λέγω καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτά, **πῶς λαϊκὸς καταφρονήσῃ γυναικός, τέκνων καὶ τῶν ἄλλων;** Διὸ ὑπομιμνήσκω ὡς ἐλάχιστος ἀδελφὸς καὶ τέκνον μὴ σιγήσωμεν, ἵνα μὴ κραυγὴ Σοδόμων γενώμεθα, μὴ φεισώμεθα τῶν κάτω, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν τὰ ἄνω, **μὴ θῶμεν σκάνδαλον τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ἣτις ἐστὶ καὶ ἐν τρισὶν ὀρθοδόξοις ὀριζομένη κατὰ τοὺς ἁγίους,** ἵνα μὴ τῇ ἀποφάσει τοῦ Κυρίου καταδικασθῶμεν.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae Epistle 39, line 51-80)

(σ.σ. Ἡ θαυμάσια αὐτὴ περικοπὴ μας δείχνει, ἐκτὸς των ἄλλων, τὰ εξῆς σημαντικά: α) ὅτι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὄχι μόνο οἱ αἱρετικοί, ἀλλὰ καὶ οἱ κοινωνοῦντες με τοὺς αἱρετικούς, καὶ β) ὅτι στὸν ομολογιακὸ ἀγῶνα τῆς ἀποτείχισης οφείλουν νὰ εἰσέρχονται ἀκόμα καὶ οἱ ἀπλοὶ λαϊκοί. Τέλος, παρατηροῦμε ὅτι ὁ Ἅγιος ὀρίζει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τριῶν, μόνο, ἐναπομεινάντων Ὁρθοδόξων ποὺ διαφύλαξαν εαυτοὺς ἀπὸ τὴν κοινωνία τῆς αἰρέσεως.)

- Τάδε λέγει Κύριος: «Ἄνοιξον τὸ στόμα σου, καὶ πληρώσω αὐτὸ. Ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας φωνῆς μου. **Ἐντολὴ γὰρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης πίστεως.**» Λάλει γὰρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα. Καὶ «Ἐὰν

ὑποστέλλεται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ». Καὶ «Ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται». Ὡστε ὅτε περὶ πίστεως ὁ λόγος, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν: Ἐγὼ τίς εἰμι; Ἰερεὺς; ἀλλὰ οὐδαμοῦ. Ἄρχων; καὶ οὐδὲ οὕτως. Στρατιώτης; καὶ ποῦ; Γεωργός; καὶ οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο. Πένης, μόνον τὴν ἐφήμερον τροφὴν ποριζόμενος. Οὐδεὶς μοι λόγος καὶ φροντὶς περὶ τοῦ προκειμένου. Οὐά, οἱ λίθοι κρᾶξουσιν, καὶ σὺ σιωπηλὸς καὶ ἄφροντις;

(P.G. 99, 1321A- B)

- Οὐ μόνον εἰ βαθμῷ τις καὶ γνῶσει προέχων ἐστίν, ὀφείλει διαγωνίζεσθαι λαλῶν καὶ διδάσκων τὸν τῆς Ὁρθοδοξίας λόγον. Ἀλλὰ γὰρ εἰ καὶ μαθητοῦ τάξιν ἐπέχων εἴη, χρεωστὲῖ παρρησιάζεσθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐλευθεροστομεῖν.

(P.G. 99, 1120)

- Ἄλλοι μὲν ναυάγησαν εντελῶς πρὸς τὴν πίστη. Ἄλλοι δὲ, ἀν καὶ δὲν καταποντίσθησαν ἀπὸ τῶν αἰρετικῶν σκέψεων, ἐξαιτίας ὅμως τῆς ἐκκλησιαστικῆς τοῦ κοινωνίας μετὰ τὴν αἵρεση χάθηκαν καὶ αὐτοὶ μαζί τους. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔχουν Ὁρθόδοξα φρονήματα συγχύζονται ὡς πρὸς τὴν ἀλήθεια λόγῳ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ διωγμοῦ, ὅπως ἀκριβῶς ἐκεῖνοι ποὺ ζαλίζονται ἀπὸ τῶν τρικυμῶν τῆς θαλάσσης ἐξαιτίας τῆς ἀπειρίας τοῦ ναυαγίου αὐτῆς. (Επιστολὴ ἰε', βιβλίον β', P.G.99, 1161B-1164C)

- Σὲ ἄλλῃ τοῦ ἐπιστολῆς ποὺ ἀπευθύνονταν σὲ ὁμόφρονες μοναχὲς ἔγραφε: «Χαίρομαι πάρα πολὺ καὶ δοξάζω τὸν Θεό, ἐπειδὴ μαθαίνω ὅτι μέχρι τώρα ἔχετε μείνει πεντακάθαρες ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετὰ τοὺς αἰρετικούς. Βέβαια αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὰ σώματα ἀνέπαφα, ὀφείλουν νὰ εἶναι παρθένοι καὶ κατὰ τὴν πίστη. Διότι εἶναι μοιχεύει, ὡς πανσύνετες, ἀκόμη καὶ τὸ νὰ κοινωνεῖ κανεὶς μετὰ τοὺς

αιρετικούς. Από την κοινωνία αυτή εύχομαι ο Κύριος να σας διαφυλάξει μέχρι τέλους ανέπαφες, ο οποίος σας νυμφεύθηκε εξαιτίας της υποσχέσεώς σας να φυλάξετε την παρθενία».

(Επιστολή ιθ', βιβλίο β', P.G.99, 1176B)

- **Όταν κάποιος έχει εκκλησιαστική κοινωνία με την αίρεση, δεν μπορεί να γίνει φίλος του Θεού, αλλά παραμένει εχθρός και αν ακόμη προσφέρει όλα τα χρήματα του κόσμου. Αλλά γιατί ομιλώ περί κοινωνίας; Ακόμη και αν συντρώγει ή πίνει ή συνδέεται φιλικά με τους αιρετικούς είναι υπεύθυνος.**

(Επιστολή λβ', βιβλίο β', P.G. 99, 1205AB)

- ... κείμενος (σ.σ. ο μαθητής του Αγίου Θεοδώρου) ήδη βραχύ ἄπνους, και ἄφωνος, και ἐρωτηθεὶς παρὰ τῶν κολαστῶν μνημονεύειν τον τύραννον, φημί, ἀλλὰ οὐκ ἀρχιεπίσκοπον. Ου, φησὶν, ὁ μακάριος. Οὕτω μέχρι θανάτου σχεδόν οὐ παρατρέψας τον νοῦν, οὐ παρεκκλίνας τι τῶν ὀρθοδόξως ἐγνωσμένων αὐτῷ.

(P.G. 99, 1097BC)

- **Και μη δικαιολογείσαι ότι διατηρεῖς ασφαλείς τας Εκκλησίας και τας αγιογραφίας των ναών, καθώς και το μνημόσυνον του πατριάρχου. Τα παρόμοια και άλλοι πεπτωκότες φλυαροῦσι. Τα ανωτέρω δεν δύνανται να διατηρηθούν, εκτός εάν εγένετο προδοσία της ορθοδόξου ομολογίας.**

(Θεοδώρητου Ιερομονάχου, ό. π. , σελ. 84)

- **Μέγισται ἀπειλαί κείνται παρὰ τῶν Ἁγίων ἐκφωνηθεῖσαι τοῖς συγκαταβαίνουσιν αὐτῇ (σ.σ. τῇ αἵρέσει) μέχρι και συνεστιάσεως. Κἂν ἐν βρώματι, και πόματι, και φιλία συγκάτεισι (ὁ ὀρθόδοξεῖν δοκῶν) τοῖς αἵρετικοῖς, ὑπεύθυνος. Τοῦ Χρυσοστόμου ἡ ἀπόφασις. Ἐπί και παντός Ἁγίου.**

(P.G. 99, 1048 C-D)

(σ.σ. Ο Άγιος Θεόδωρος ομιλεί εδώ για την διαχρονικότητα των Αγίων εις το ζήτημα της εκκλησιαστικής κοινωνίας με τους αιρετικούς. Επιπλέον, κονιορτοποιεί οποιοδήποτε επιχείρημα περί δυνητικής στάσης απέναντι στην αίρεση, και μάλιστα, πριν καν συγγραφεί ο 15^{ος} Κανών της ΑΒ' Συνόδου.)

- Έργο δε του μοναχού είναι το να μη ανέχεται να γίνεται η παραμικρή καινοτομία στο Ευαγγέλιο, για να μη δώσουν στους κοσμικούς κακό παράδειγμα αιρέσεως και εκκλησιαστικής συγκοινωνίας με αιρετικούς και έτσι λογοδοτήσουν για την ψυχική τους απώλεια.
(Επιστολή λθ', βιβλίο α, P.G.99, 1049CD)

(σ.σ. Η θαυμάσια αυτή περικοπή μας δείχνει ότι όλο το πλήρωμα της Εκκλησίας μπορεί να αποτειχισθεί από τους αιρετικούς ποιμένες. Μάλιστα ο Άγιος Θεόδωρος δεν μιλάει περί δυνητικής ή μη πράξεως, αλλά περί υποχρεωτικής(για την σωτηρία της ψυχής) και μάλιστα, πριν καν συνταχθεί ο 15^{ος} Κανών. Έτσι, καταισχύνονται οι σημερινοί «θεολόγοι» που ομιλούν περί δυνητικής εφαρμογής του 15^{ου} κανόνα της ΑΒ' Συνόδου, αλλά και όσοι ομιλούν περί στρατηγών που δήθεν πρέπει πρώτα αυτοί να αποτειχισθούν και μετά όλο το υπόλοιπο πλήρωμα της Εκκλησίας. Οι βολικές “ερμηνείες” τους, αντιτίθεται στην Αγιοπατερική παράδοση της Εκκλησίας.)

- Όσοι κοινωνούν μαζί με τους αιρετικούς, αυτοί ως αληθώς αποσχίζονται της Εκκλησίας.
(P.G. 99, 1065CD)

- Ὁρθόδοξοί ἐσμεν, κἂν ἄλλως ἁμαρτωλοί, ὧ μακαριώτατε, μηδ' ὅτιοῦν ὕφεισιν ἔχοντες ἐν τούτῳ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, πᾶσαν σύνοδον οἰκουμενικήν τε καὶ τοπικὴν ἐγκεκερμένην τῇ ἀληθείᾳ μετὰ τῶν ἐκτεθέντων αὐταῖς ἀγίων κανόνων ἀσπαζόμενοι καὶ πᾶσαν αἵρεσιν καὶ αἰρετικὸν μυσαπτόμενοι καὶ ἀναθεματίζοντες. καὶ ἀνάθεμα Βαρσανουφίῳ, Ἡσαΐᾳ, Δωροθέῳ τε καὶ Δοσιθέῳ, τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Σωφρονίου ἀναθεματισθεῖσιν. ἀλλὰ καὶ ἄλλος εἴ τις εἴη τούτοις ὁμώνυμος, ὅμως αἰρετικὸς κατὰ τὴν ἐκείνων αἵρεσιν ἢ ἑτέραν, **κἂν ἐπίσκοπος, κἂν ἀσκητής, κἂν ὁστισοῦν, ἀνάθεμα ἔστω.** Ἀλλὰ καὶ εἴ τις μὴ ἀναθεματίζοι εὐκαίρως κατὰ τὸ ἀναγκαῖον πάντα αἰρετικόν, εἴη τῆς αὐτῶν μερίδος. ἡμεῖς γὰρ καθαροί ἐσμεν παντὸς αἰρετικοῦ φρονήματος εὐχαῖς σου ἱερωτάταις, παναγέστατε.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 34, line 131-143)

- Ἀκοὴ ἀγαθὴ τῆς τιμιότητός σου ἐλθοῦσα ἐν ὧσί μου ἐπεισέν με ἐπιστεῖλαί σοι, ἄνερ ἀγαθέ. τίς δὲ αὕτη; ὅτι μετὰ τῆς ἄλλης σου ἀρετῆς, ἧς ἔσχες ἀπὸ χάριτος Θεοῦ, ἐτι ἔχεσαι ἀκακίας, **φυλάττων τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ὡς θησαυρὸν ἐν τῷ ταμείῳ τῆς τιμίας σου ψυχῆς καὶ ἀφιστάμενος τῆς κοινωνίας τῶν αἰρετικῶν.** χάριν πολλὴν ἔσχον ἐν τούτῳ τῷ Θεῷ μου, ὅτι **λαϊκοὶ ἴσα μονάζουσιν ἀγωνίζονται εὐαρεστεῖν Κυρίῳ, φεύγοντες τὸν βόθρον τῆς αἰρέσεως·** βόθρος γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς, ἀδελφέ, καὶ παγὶς διαβόλου, καὶ ἡ κοινωνία αὐτῶν διίστησι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἁλῶντα καὶ μακρὰν τῆς ποιμένης Κυρίου ἀποφέρει. ὡς γὰρ τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ σκότους κεχώριται, οὕτως καὶ ἡ ὀρθόδοξος μετάληψις τῆς αἰρετικῆς κοινωνίας· ἡ μὲν γὰρ φωτίζει, ἡ δὲ σκοτίζει, καὶ ἡ μὲν ἐνοῖ τῷ Χριστῷ, ἡ δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ ἡ μὲν ζωοποιεῖ τὴν ψυχὴν, ἡ δὲ θανατοῖ.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae (2714:002) "*Theodori Studitae Epistulae*, vol. 1-2", Ed. Fatouros, G. Berlin: De Gruyter, 1992; *Corpus Fontium Historiae Byzantinae, Series Berolinensis* 31. Epistle 233, line 2)

(σ.σ. Στα ανωτέρω λόγια του Αγίου βρίσκεται η απάντηση σε όσους ιερωμένους ή θεολόγους, μας λένε ότι οι λαϊκοί δεν μπορούν να αποτειχίζονται, καθώς αυτοί δεν φέρουν καμία ευθύνη για την κοινωνία τους με την αίρεση. Ο Άγιος Θεόδωρος μας λέγει το ακριβώς αντίθετο...)

- **Διὸ παρακαλῶ σου τὴν θεοφιλίαν φυλάττεσθαι τῆς ἀθέου κοινωνίας τῶν αἵρετιζόντων** χειρὰς τε ὀρέγειν, καθ' ὅσον οἶόν τε, τοῖς ἀπολλομένοις, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῖς εὐσεβέσιν, ὅπερ σοι καὶ σύνηθες ποιεῖν πάντοτε, ἔργῳ, λόγῳ, ὅτι περὶ ψυχῆς τῆς ἀθανάτου τὸ κινδυνευόμενον. ἂν οὕτω ποιῇς, οἶδ' ὅτι καὶ θεός σοι εἰς ἀσφάλειαν κινδύνου ἔσται ἐπίκουρος, ἀποδιδούς μοι τὴν εὐχὴν σου· χρήζω γάρ, ἀμαρτωλὸς τυγχάνων. εἰ δὲ σῶζοιεν μυστήριον αἱ ἀδελφαί, περὶ ἡμῶν αὐτὰς προσαγόρευσον.
(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 94, line 20-37)

- Φίλοι γὰρ τραπεζῶν ἐκεῖνοι, σὺ φίλοι Χριστοῦ, ἐπειδὴ καὶ αἵρετίζοντες ἢ καὶ αἵρετικοῖς συνεπόμενοι φιλικῶς. σὺ δέ, ἄνθρωπε, τοῦ θεοῦ φίλος καὶ τῶν διὰ Χριστὸν διωκομένων. διὰ τοῦτο, ὡς **μανθάνω, καὶ φυλάττεις ἑαυτὸν ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν ἀνόμων,** καὶ φυλαχθείης ἔτι ὑπὸ Κυρίου σὺν τῇ καλλίστῃ σου ὁμοζύγῳ καὶ τέκνοις εὐγενεστάτοις· τῶν γὰρ εὐγενῶν σύ, Χριστὸν φιλῶν καὶ ὑπὸ Χριστοῦ καταγόμενος. Πολλὰ σοι χρεωστῶ, ἀλλ' ἔχεις τὸν Κύριον ὑπὲρ ἐμοῦ σοι ἀμειβόμενον τὴν ἀντιχάριτα. σωθείης πανοικί, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ καὶ φίλε καλέ.
(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 95, line 2)

(σ.σ. Στα ανωτέρω λόγια του Αγίου βρίσκεται η απάντηση σε όσους ιερωμένους ή θεολόγους, μας λένε ότι οι λαϊκοί δεν μπορούν να αποτειχίζονται, καθώς αυτοί δεν φέρουν καμία ευθύνη για την κοινωνία τους με την αίρεση. Ο Άγιος Θεόδωρος μας λέγει το ακριβώς αντίθετο...)

- **Γεωργίῳ ξενοδόχῳ**

Καταγώγιόν σου μανθάνω εἶναι τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τὸ εὐλογημένον οἶκημα· καὶ μεγάλη ἡ χάρις πάντοτε μέν, ἄρτι δὲ μάλιστα, ὅτε ἀποκέκλεισται ἡμῖν σχεδὸν πᾶς οἶκος φίλων φόβῳ ἀνθρωπίνῳ. ἀλλ' ὁ τοῦ θεοῦ φόβος τὴν σὴν θύραν ἀνεωγμένην ἡμῖν

παρίστησιν, ἐφ' ἣν εἰσερχόμενοι ὡς ἁμαρτωλοὶ τὴν παρὰ Κυρίου εἰρήνην σοι προς-φωνοῦμεν, εὐλογοῦντες καὶ εὐφημοῦντές σε ὡς οἰκίαν Θεοῦ ὑπάρχοντα. εἴη τὸ μέρος σου μετὰ Ἀβραάμ τοῦ ξενοδοχοῦντος ἀγγέλους, πληθυνθείη σοι πᾶν ἀγαθὸν νοούμενον καὶ ὀρώμενον, εὐφρανθείης καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. **ἀλλ' οὖν μετὰ ταύτης σου τῆς ἀρετῆς ἔστω φυλάττουσά σε καὶ ἡ ἀποχή τῆς κοινωνίας τῶν αἰρετιζόντων κατὰ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ παντὸς ἁγίου.**

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 102, line 1f)

- **Διὸ καὶ ἀγωνιῶμεν ἐφ' ὑμῖν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην τῆς χριστομάχου αἰρέσεως· φευκτέον γὰρ ταύτην, ᾧ μῆτερ, ἐκ παντὸς τρόπου· ἡ γὰρ κοινωνία αὐτῆς διῴστησιν ἡμᾶς ἀπὸ Χριστοῦ.** Πέπεισμαι οὖν τὸ καθ' ὑμᾶς καὶ χαίρω ὅτι Χριστοῦ ἔστε θεραπέυτραι καὶ ὑπηρέτραι· δέομαι δὲ ἐνεργέστερον τὰς ὑπὲρ τῆς ταπεινώσεώς μου ποιεῖσθαι ὑμᾶς ἐντεύξεις πρὸς θεόν, ὅπως ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ κατὰ πάντα.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 141, line 15)

- **Ἀπολαύομεν πάντοθεν τῶν ἀγαθῶν σου, ἔχομεν δὲ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν μνήμης ἐμπύρευμα καὶ τὸ προσκεφάλαιον, ἐν ᾧ ἀναπαυόμενοι χρεωστικῶς ὑπερευχόμεθά σοι. τί τὸ ἐξῆς; ὅτι καὶ τὴν πίστιν, ὡς μανθάνω, φυλάττεεις ὡς κεφαλίδα σου, τὸ φρόνιμον τοῦ ὄψεως ἔχουσα κατὰ τὴν Γραφὴν καὶ τὸ τῆς περισσεῶς ἀκέραιον. ᾧ τῆς ἐπαινετῆς σου θεοσεβείας· οἶδας ὅτι οὐδὲν Θεοῦ προτιμότερον, ὄντως πεπαίδευσαι τὰ θεῖα, ἀληθῶς γινώσκεις τὰ ἀνθρώπινα παρερχόμενα. καὶ γε διαφυλάξειέν σε Κύριος ἕως τέλους ἀκατάγνωστον, ἀμέτοχον τῆς τῶν αἰρετιζόντων θεοχωρίστου κοινωνίας, τὴν ἐν ἅπασιν πανεύφημον καὶ πανσύνετον.**

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 207, line 13)

- **Ἀπήλαυσά σου τῶν ἀγαθῶν διαπορευόμενος τὴν ἐξορίαν ἐκ τοῦ εὐλογημένου σου προαστείου τῆς Προύσης· ἰδοὺ καὶ πόρρωθεν ὦν δεξιοῦσαι ἡμᾶς. Πληθυνθείη σοι πάντα τὰ καλὰ πνευματικῶς τε καὶ**

σωματικῶς, φυλαχθείης μοι ἀσινῆς κατὰ σώματος ὑγίειαν καί γε κατὰ ψυχὴν ἐξ ἀκοινωνησίας τῶν χριστομάχων αἰρετικῶν.
(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 88, line 15-20)

- Μὴ οὖν ἀθυμήσης, μᾶλλον μὲν οὖν εὐχαρίστως οἶσον, φέρε· οἶδεν γὰρ ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς θεὸς καὶ διὰ τῶν ἐναντίων καὶ θλιπτικῶν οἰκονομεῖν τὰ συμφέροντα, μετὰ δὲ πάντα ἔργον τὸ φυγεῖν τὴν κοινωνίαν τῆς χριστομάχου αἰρέσεως, ἧς ἡ μέθεξις μελαίνει τὴν ψυχὴν καὶ ἀπόλλυσιν. ὅσον οὖν δύνῃ, φρόντιζε σαυτοῦ, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα, καὶν ἀφηγήμεθα, οὐδὲν μέγα (καὶν μὴ βουλώμεθα γάρ, πάντες πάντα καταλείψοιμεν, γυμνοὶ πρὸς τὸν κριτὴν μεταχωροῦντες ὡς ἐγεννήθημεν), τὴν δὲ πίστιν ζημιούμενοι τὸ μέγιστον καὶ μόνον τῶν κινδύνων· μετὰ ταύτης γὰρ ἐξελευσόμεθα καὶ αὐτὴ ἡμῖν παρασταίῃ μόνη μετὰ τῶν ἔργων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως αἰωνίως.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 144, line 16-25)

- Εἰ τοίνυν ἐπὶ τούτων τῶν ψιλῶν καὶ τοῖς πολλοῖς οὐδὲ δοκούντων τι εἶναι ἐφάμαρτον οὐκ ἀνεκδίκητα τὰ κρίματα καὶ τὰ τοῦ θεοῦ δικαιώματα, πόσω γε μᾶλλον ἐπὶ τοῦ παρόντος; οὐκ ἔστιν οὖν, οὐκ ἔστιν, ὧ δέσποτα, οὔτε τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίαν οὔτε ἑτέραν παρὰ τοὺς κειμένους νόμους καὶ κανόνας ποιεῖν τι. ἐπεὶ, εἰ τοῦτο δοθείη, κενὸν τὸ εὐαγγέλιον, εἰκὴ οἱ κανόνες, καὶ ἕκαστος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς οἰκείας ἀρχιερωσύνης, ἐπειδὴ ἔξεστιν αὐτῷ ὡς δοκεῖ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ πράσσειν, ἔστω νέος εὐαγγελιστής, ἄλλος ἀπόστολος, ἕτερος νομοθέτης. ἀλλ' οὐδαμῶς· παραγγελίαν γὰρ ἔχομεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου, παρ' ὃ παρελάβομεν, παρ' ὃ οἱ κανόνες τῶν κατὰ καιροὺς συνόδων καθολικῶν τε καὶ τοπικῶν ἐάν τις δογματίζη ἢ προστάσῃ ποιεῖν ἡμᾶς, ἀπαράδεκτον αὐτὸν ἔχειν μηδὲ λογίζεσθαι αὐτὸν ἐν κλήρῳ ἀγίων.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae (2714: 002)“*Theodori Studitae Epistulae*, vol. 1–2”, Ed. Fatouros, G. Berlin: De Gruyter, 1992; *Corpus Fontium Historiae Byzantinae, Series Berolinensis* 31. Epistle 24, line 88)

- Αἷματι μαρτύρων ἠρδεύθη καὶ νῦν ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ, ἐπεὶ καὶ ἠρδεύεται διὰ τῶν ἔτι ἀθλούντων καὶ πολυτρόπως ἐκπιεζομένων ταῖς θλίψεσιν. αἷμα κενοὶ ὁ καθειργμένος, ὁ μεμονωμένος, ὁ στενοχω-ρούμενος, ὁ ἀφηρησμένος ἐκ παντὸς προσώπου, ὁ ὑστερούμενος τῶν κατὰ χρείαν, ὁ πεινῶν, ὁ διψῶν, ὁ μὴ τὴν τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα δεχόμενος, καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκων, ὡς βοᾷ ὁ Παῦλος, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν θανατούμενος, ὡς ᾄδει Δαυίδ. ἀλλ' εἰ ἀποθάνωμεν, καὶ συζήσομεν Χριστῷ· εἰ ὑπομείνωμεν, καὶ συμβασιλεύσομεν αὐτῷ. ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξελέξατο ἡ χάρις οὗς ἐξελέξατο εἰς τὸ Χριστοῦ μαρτύριον, κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν ἀνίσχουσι μάρτυρες· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, Χριστὸς ἔφησεν, ἵνα οἱ ἐκλεκτοὶ ἐκλάμψωσιν ἡλιοειδῶς καὶ τὰ ζιζάνια φανερὰ γένηται νυκτοειδῶς.

Γενοίμεθα, ὦ ἀδελφοί, ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ σκολιᾷ καὶ διεστραμμένη ὡς φωστῆρες αὐγάζοντες τοῖς ἐν σκοτομήνῃ τῆς αἰρέσεως, καθὰ ἡμᾶς ἐξελέξατο Χριστὸς εἰς καύχημα αὐτοῦ, εἰς κλέος ὀρθοδοξίας. ὡς ἡμῖν οἱ ἀνέκαθεν, οὕτω ἡμεῖς τοῖς μετέπειτα στηριγμοῦ καὶ ὑπογραμμὸς ὑποδειχθείμεν καὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ εὐρεθείμεν χορεύοντες. καίτοι γε τῶν προσεχῶν ἡμεῖς μᾶλλον φανερώτερον τὸ μαρτύριον ἔχομεν· οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν ἐν Χριστῷ φύσεων ἢ θελημάτων καὶ ὅσα πρὸς τούτοις ἀμφισβητούμενα, ὧν ἡ διαμάρτησις, κατὰ τὰ νοήματα οὕσα, οὐδὲν αἰσθητῶς παρεῖχε τὴν ἀπόδειξιν, νῦν δὲ σὺν τοῖς νοήμασι καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τὸ ἀμφισβητούμενον ἦτοι ἀσεβούμενον.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae, Epistle 301, line 47)

(σ.σ. Η παρούσα πηγή είναι εξόχως σημαντική διότι, αποδεικνύει την άποψη του Αγίου Θεοδώρου για τους αποτειχισμένους της εποχής του, μεταξύ των οποίων φυσικά ήταν και ο ίδιος {Όπως αποδείχτηκε από τις πηγές που παραθέσαμε, ο Άγιος είχε προσχωρήσει στο μέτωπο των αποτειχισθέντων. Αυτός είναι και ο λόγος που στο ανωτέρω απόσπασμα χρησιμοποιεί την προσωπική αντωνυμία ἡμᾶς και όχι ὑμᾶς}. Λέγει λοιπόν ότι στη γενιά αυτή τη δόλια και διεστραμμένη ἡμαστέ σαν τα αστέρια του ουρανού που ακτινοβολούν προς αυτούς που βρίσκονται στο σκοτάδι της αιρέσεως. Εμάς, λέγει, διάλεξε ο Χριστός ως καύχημά του, ως δόξα

της ορθοδοξίας. Θα ήμαστε στήριγμα και υπογραμμός τον μετέπειτα Χριστιανών, ενώ η ημέρα της ενδόξου δευτέρας παρουσίας του Χριστού, θα μας βρει στον χορό των Αγίων-χορεύοντας. Όλα αυτά ο Άγιος τα είπε πριν γραφτεί ο 15ος Κανών της ΑΒ' Συνόδου, ο οποίος εκφράζει περιληπτικά την διαχρονική άποψη της Εκκλησίας για τους αποτειχισθέντες· οί τοιοῦτοι οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμῇ οὐχ ὑπόκεινται πρό συνοδικῆς διαγνώσεως ἑαυτούς τῆς προς τον καλούμενον Ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτειχίζοντες, ἀλλά καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθοδόξοις ἀξιωθῆσονται.)

- Τοῖς διὰ Κύριον πεφυγαδευμένοις πνευματικοῖς ἀγίοις μου πατράσιν Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου ἐν Κυρίῳ χαίρειν

Καὶ ἀφ' ἐνὸς ὀρθοδόξου τὸ δέξασθαι γραμματεῖον ἐν ταῖς χαλεπαῖς ἡμέραις ταύταις, μὴ ὅτι γε ἐκ πολλῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνεληλυθότων, ξένον πως τῷ καιρῷ, ὡς ἐν χειμῶνι πολύφυλλον ῥόδον, καὶ τῇ ἐμῇ ταπεινώσει χαρίεν ὅτι μάλιστα, ὥστε ἀπ' αὐτῆς τῆς προγραφῆς σκιρτῆσαί μου τὸ πνεῦμα καὶ ἀνθομολογήσασθαι Κυρίῳ τὰ εἰκότα· ὅς καὶ ἐν τῷ παρόντι Ἀχαραβικῷ διωγμῷ κατέλιπεν ἑαυτῷ τοσοῦτους μὴ κάμψαντας γόνυ τῇ Βαάλ. οἶμαι γὰρ τῶν τηνικαῦτα ἰσαρίθμους εἶναι τοὺς νῦν ἀκαμπεῖς οὐ μόνον διὰ τῶν εἰς προὔπτον κειμένων ἐξ ὁμολογίας, ἀλλὰ γὰρ καὶ διὰ τῶν ᾧδε τε κάκεισε διασεσωσμένων ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς ἀποστολικῶς εἰπεῖν, καθάπερ καὶ τὴν ὑμῶν ομάδα τὸ τρικόρυφον ὄρος ὡς τρισόλβιον κλέος φέρον ὠραῖζεται.

Χάρις οὖν τῷ θεῷ, τῷ πλουτοῦντι ὑμᾶς σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ἐπαινῶ τὴν ἱερὰν φυγαδεῖαν ὑμῶν, ὑμνῶ τὴν ὀρεινὴν συνοικίαν ὑμῶν, ὅτι, εἰ καὶ τληπαθής, ὅμως θεοποιός. Μωσῆς ἐν ὄρει τῷ Σιναίῳ θεῷ συνωμίλει, Ἡλίας ἐν ὄρει τῷ Χωρήβ θεὸν ἰδεῖν ὡς δυνατόν ἡξίωται· Ἰησοῦς αὐτὸς ὁ θαυραρχικώτατος εἰς τὸ ὄρος ἄνεισιν ἀνθρωποπρεπῶς προσεύξασθαι. τί τοῦτο; ἐμοὶ δοκεῖ σύμβολον τῆς κατὰ ψυχὴν ἀναβάσεως τὸ θεώρημα εἶναι· ὡς γὰρ τὸ ὄρος ὑπερανεστώς ἐστὶ τῆς ὑπουργείου πεδιάδος τε καὶ κοιλότητος, τοσοῦτῳ δὴ μέτρῳ ὁ νοῦς τοῦ προσευχομένου ἀνεισι πρὸς θεὸν διὰ τοῦ μετεώρου τόπου. ὁρᾶτε, ὦ

τριπόθητοι, οἷον καὶ ἡλίκον ὑμῶν τὸ ἐνδιαίτημα; μιμνήσκεσθε καὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ χαμοζῶων ἐντεῦθεν, ὡς ἂν συναναφθείημεν ὑμῖν τοῖς ὑψιπετέσιν ἀετοῖς Κυρίου. Ἀλλ' ἐχέτω μὲν ταῦτα ὧδε, εἰ καὶ ὁ πόθος ἄττει πλέον λέγειν. τί δὲ εἰς τοσοῦτον ἐληλύθατε ταπεινώσεως μέτρον, παρ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαθοῦς μαθεῖν ὧν προετείνατε πεύσεων τὰς ἀποκρίσεις; αὐτοὶ χάριτι Χριστοῦ ἀφ' ἑαυτῶν εἰδότες τὸ δέον · εἰ δὲ μή, πρὸς τῶν προεχόντων καὶ ἄξ ιώματι καὶ λόγῳ. εἰσὶ γὰρ πλεῖστοι, ὡς ὑπέδειξεν ὁ λόγος, ὀφείλοντες ἐκδιδαχθῆναι. ἴν' οὖν μὴ δόξω λυπεῖν ὑμᾶς, ἅμα τε καὶ δεδιώς τὸ ἀνήκοον, καθήμι ἐμαυτὸν πρὸς τὸ ἐπίταγμα. ἀλλὰ πρῶτον ἐκεῖνο ἔχω λέγειν, ὅτι ἡ αἵρεσις αὕτη, εἰ καὶ τοῖς προλαβοῦσιν ἐφάνη ἄλλως ἢ καὶ τισι φαίνοιτο νῦν μεσοπόνηρος οὕτωςί πως καὶ οὐ λίαν χαλεπή, ἐμοὶ γοῦν τῷ ἀμύδρωπι οὐδὲν ἄλλο δοκεῖ ἢ ἄρνησις Χριστοῦ εἶναι · εἰ γὰρ ἐν τῇ εἰκό νι τὸ ἀρχέτυπον ἐκφαίνεται, ὡς φησιν ὁ πάνσοφος Διονύσιος, καὶ εἰ ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπο ν ἀναβαίνει, ὡς φησιν ὁ Μέγας Βασίλειος, ἐξουδένωται δὲ νῦν ἡ εἰκὼν Χριστοῦ, ἡρνηται, πεπάτηται παρὰ τῶν χριστομάχων, ἄρα ἐν τῇ εἰκόνι αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς εἰκόνος ἡρνήθη Χριστός, ἡτιμάσθη, ἀπεδοκιμάσθη ἰουδαϊκῶς· καὶ ἀλλοίως οὐκ ἔστιν ὑπεξαγαγεῖν τὸ θεώρημα. διὰ τοῦτο θρήνων καὶ κοπετῶν ὁ καιρὸς, διὰ τοῦτο καὶ τοσοῦτοι οἱ ἐνιστάμενοι, οὐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες, ὡς λογικῶς τε καὶ πραγματικῶς ἀρνούμενου Χριστοῦ, ὅπερ ἐπὶ τῶν πάλαι αἰρέσεων οὐκ ὥπται· λογικῶς μὲν ἐν τῷ φαίνειν τοὺς ἀσεβεῖς μὴ οἷόν τε ἐγγεγράφθαι Χριστὸν σώματος χαρακτῆρι, πραγματικῶς δέ, ὅτι καθαιροῦσι πᾶσαν εἰκόνα ἀγίαν Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, ἀγγέλων, ἀγίου παντὸς καὶ ἀγίας ἐκ πάσης ἐκκλησίας, ἀπὸ παντὸς ἱεροῦ ἀναθήματος, πυρὶ παραδιδόντες, ἐπιτωθάζοντες, γελῶντες τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, βδέλυγμα Χριστὸν ἐγγεγραμμένον σὺν μητρὶ καὶ θεράπουσιν ἀποκαλοῦντες. ὅπερ φρονεῖν καὶ λέγειν καὶ πράττειν Ἰουδαίων ἐστὶ καὶ Ἑλλήνων · οἱ γὰρ Ἀραβες καὶ Σκύθαι αἰδοὶ χρώμενοι οὐδὲν τοιοῦτον ἐφάνησαν πεποιηκότες. πῶς οὖν οὐκ ἄρνησις τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ ταῦτα;

Ἀλλ' ἐπὶ τὰς προτάσεις ὁ λόγος. <α>. τινὲς ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ὑπέκυψαν ἄνευ τοῦ καταναγκάζοντος · <β>. ἄλλοι μετὰ πληγῶν · <γ>. ἄλλοι δὲ δι' ἀπειλῆς καὶ μόνης · <δ>. ἕτεροι ἄνευ ἀπειλῆς καὶ βασάνων, δέει καὶ μόνον · <ε>. ἄλλοι διὰ τὸ μὴ ἐκ πεσεῖν τῶν ιδίων ·

<ς>. τινές δὲ καὶ κατὰ ἄγνοιαν. τούτους ἐπιστρέφοντες πῶς δεῖ ἀποδέχεσθαι; ἐπιδεικνυμένους δὴλα δὴ ἀξίους καρποὺς τῆς μετανοίας ἅπαντας. τίνες δὲ οὗτοι; ἀποχὴ τῶν ἁγιασμάτων μετὰ προσκλαύσεως καὶ ἐπιπόνου δεήσεως, ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων τριετίζουσα, ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων διετίζουσα· ἐπὶ τῶν τρίτων καὶ τετάρτων καὶ πέμπτων ἢ τῶν πρώτων, ἐπὶ τῶν ἑκτῶν ἐνιαυσιαία. μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν πῶς δεῖ ἔχειν αὐτούς; εἰ μὲν ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ πληρώματος καὶ οὐχ ὑπέγραψεν, μηκέτι μετέχων τῆς ἀσεβοῦς κοινωνίας τις, ὥς ἐν ᾧ ἐτέτακτο κλήρῳ· εἰ δὲ καὶ ὑπογράψας εἴη, ὥς εἰργόμενος τῆς ἱερουργίας ἕως ὀρθοδόξου συνόδου, κοινωνῶν δ' οὖν ὅμως τῶν ἁγιασμάτων. τοῖς πάντῃ ἀσεβέσιν, εἰ ἕξεστιν κατὰ ἀνάγκην δέους ἕνεκα ἢ διὰ λιμὸν ἢ καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἢ καὶ διὰ βίαν ἄλλοις κοινωνοῦσιν, ὀρθοδόξους δὲ ἑαυτοὺς ὁμολογοῦσι συνεσθίειν; οὐδαμῇ οὐδαμῶς, εἰ μὴ τί γε τοῖς ἐσχάτοις, οὐκ ἀδιαφόρως, ἀλλ' ἐξ ἀναγκαίου τινὸς τρόπου ἅπαξ ἢ δίς. εἰ τῶν τούτοις ἐδωδίμων τὰ λείψανα ἐσθίειν κατὰ ἀνάγκην ἢ καὶ ἄνευ ἀνάγκης, διότι προεσχημάτισται ἐν αὐτοῖς ὁ σταυρός; εἰ μὲν παρὰ ἱερέως, οὐδαμῶς· εἰ δὲ μὴ, μεταληπτέον κατὰ βίαν. εἰ δὲ εἰς εὐκτήριον αὐτῶν εἰσερχεσθαι εὐχῆς χάριν καὶ εἰ δεῖ τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν αὐτῷ ἐπιτελεῖν μετὰ ἰδίας τραπέζης; οὐδαμῶς ἐκάτερον. εἰ δὲ χαίρειν αὐτοῖς λέγειν καὶ ἀσπάζεσθαι; οὐδαμῶς, ὥς φησιν ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Κύριος ἐκώλυσεν τὸν κοινὸν ἀσπασμόν· ὥστε τοῦτο κατὰ σύμβασιν, ὥς δὲ ἐξ ἀγάπης καὶ φιλίας φευκτέον, ἵνα πληρωθῇ ἐν τούτῳ· οὐκ ἔστι λέγειν χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν. εἰσὶ τινες τῶν μοναστηρίων, οἱ οὔτε ἔργῳ οὔτε λόγῳ συνῆλθον, φυγῇ τὴν σωτηρίαν ποριζόμενοι καὶ πάλιν μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἀσεβῶν ἀνθυποστρέφοντες. εὖ ἂν ἔχοι· εἰ δὲ καὶ ἐλειτουργήθῃ ἐκκλησία ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν, εἰ μὲν ἅπαξ, εἰσὶ τῶν, ἐπιτελοῦντες ἐν αὐτῇ τὰς προσευχὰς μόνον, εἰ δὲ πολλάκις, ὑποχωρεῖτωσαν ταύτης πόρῳ. κοσμικοὶ τινές εἰσιν ἢ καὶ μοναχοί, σφοδρῶς μυσатτομένοι ἢ καὶ ἀποδυρόμενοι τὴν ἀσέβειαν, διὰ δὲ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἀθέων προσέρχονται τῇ αὐτῶν κοινωνίᾳ, οἰόμενοι αὐτὴν δηλητήριον εἶναι, αἱ τοῦνται δὲ εὐχὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἡμᾶς ποιῆσθαι· εἰ ἕξεστιν αὐτοῖς μεταδιδόναι τῶν θείων μυστηρίων; εὐχὴν μὲν ποιῆσθαι ἑξόν, οὐ μὴν μεταδιδεῖν, καὶ ὅτι ἂν λέγωσιν ἢ πράττωσιν. σταυροὺς ἐὰν ἰστώσιν κατὰ τὰς

λεωφόρους, εἰ δεῖ προσκυνεῖν; οὐ κωλυτέον. εἰ δεῖ τῶν τοιούτων τὰς προσφορὰς προσκομίζειν; οὐδαμῶς.

Ταῦτα οὖν, ὡς ὁ Κύριος κατὰ νοῦν ἐπήγαγεν ἡμῖν, ἐφθεγξάμεθα, οὐ νομοθετικῶς (ἐπεὶ μηδὲ ἐσμέν τῶν ἱεραρχούντων · αὐτῶν γὰρ τὸ τυποῦν κανονικῶς), ἀλλὰ συμβουλευτικῶς, ἐπεὶ ἐσμέν ὑμῖν ὁμοταγεῖς καὶ ἐπειδὴ ἐξ ἀπορίας τῶν ἱεραρχικῶς ὀφειλόντων τυπῶσαι ἀναγκασθέντες ὑφ' ὑμῶν ἐληλύθαμεν εἰς τοῦτο. ὑμεῖς δέ, ἀγιώτατοι πατέρες, σύγγνωτε, εἴ τί ἐστιν ἀπαρέσκον ὑμῖν ἐν τοῖς εἰρημένοις. πλὴν ὅτι ὁ ἱατρὸς καὶ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ προσώπου ποιότητα καὶ καιροῦ ιδιότητα, ἕξιν τε καὶ πάθος, δύνάμιν τε καὶ ἀδράνειαν ἐπιτηροίη καὶ οὕτω φαρμακεύοι καὶ ἰᾶται, ἐλλείψει καὶ προσθήκαις χρώμενος· ἃ ἐν κεφαλαίῳ περιλαβεῖν οὐχ οἷόν τε κανονικῶς, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν ὠρίσαντο.

(TLG, Theodorus Studites Scr. Eccl., Theol., Epistulae Epistle 393)

Όσιοι Θεόδωρος και Θεοφάνης οι Γραπτοί

- ... Εμεῖς απορρίψαμε τις προτάσεις του με πείσμα και είπαμε, ὅτι είμαστε ἑτοιμοὶ να υπομείνουμε μυρίους θανάτους. **Είπαμε ἀκόμη, ὅτι δεν θα μολυνθούμε ποτέ με την εκκλησιαστική κοινωνία ἢ ἔστω με την απλή συμφωνία με ὅσους αθέτησαν την πίστη και την ομολογία των Χριστιανῶν, ἔστω και αν μας βγάλουν τα μάτια ἢ κάψουν στη φωτιά τα σώματά μας...**
(Οι αγῶνες των μοναχῶν υπέρ της Ορθοδοξίας, σελ. 200)
- Ο ἑπαρχος ἀρχισε πάλι να μας κολακεύει και εἶπε: «μία μόνο, μία φορά κοινωνήστε μαζί μας και δεν απαιτούμε τίποτε ἄλλο. Θα ἔλθω και εγώ μαζί σας στην εκκλησία και ἔπειτα πηγαίνετε ὅπου σας ἀρέσει ». Εγώ γέλασα και του εἶπα: «Κύριε ἑπαρχε, αυτό που λέγεις είναι ὅμοιο με το να μας ἔλεγε κανεῖς για κάποιον ἄλλο λόγο ὅτι: δεν σου ζητώ τίποτε, παρά μόνο μία φορά να σου κόψω το κεφάλι και μετά απ' αυτό πηγαινε

όπου θέλεις. Γνώριζε λοιπόν ότι σε μας είναι ντροπή ακόμη και το να τολμά κάποιος να μας προτρέπει να έλθουμε σε κοινωνία, σαν αυτή που εσύ τώρα –άγνωστο γιατί- μας προσκαλείς, και να μην είναι από πολύ νωρίτερα πεπεισμένος, ότι είναι ευκολότερο να κάνει άνω κάτω την γη και τον ουρανό, παρά να μεταβάλλει εμάς από την ευσέβεια ».
(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 201)

Μέγας Φώτιος

- Αίρετικός ἐστὶν ὁ ποιμὴν; λύκος ἐστίν. Φυγεῖν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀποπηδᾶν δεήσει, μηδὲ ἀπατηθῆναι προσελθεῖν κἄν ἡμερον περισαίνειν δοκεῖ. **Φύγε τὴν κοινωνίαν αὐτοῦ καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμιλίαν ὡς ἰὸν ὄφεως...**
(Αρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Σπύρου, ό.π., σελ. 20)

10^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος

- Ἐγὼ ὅσοις γάρ οὐκ ἔστι παράβασις Θεοῦ ἐντολῶν ἢ ἀποστολικῶν κανόνων καὶ διατάξεων ἐν πᾶσιν ἀνάγκη πᾶσα ὑπακούειν αὐτῷ ὀφείλετε καὶ ὡς τῷ Κυρίῳ πείθεσθαι ἐν ὅσοις δέ κινδυνεύει τό τοῦ Χριστοῦ Εὐαγγέλιον καὶ οἱ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, **οὐ μόνον οὐδεὶς πείθεσθαι τούτῳ παραινοῦντι ἡμῖν καὶ διατασσομένῳ, ἀλλ’**

οὐδέ ἀγγέλῳ ἄρτι ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ὑμῖν εὐαγγελιζομένῳ, παρ' ὃ οἱ αὐτόπται τοῦ Λόγου εὐηγγελίσαντο .

(Νικήτα Στηθάτου, Βίος και Πολιτεία του Αγίου Πατρός Συμεών του Νέου Θεολόγου, Φιλοκαλία των Νηπτικών και Ασκητικών, ΕΠΕ 19 Α, σελ. 144-146)

- Εὐχαῖς καὶ δάκρυσιν τὸν Θεὸν καθικέτευσον, πέμψαι σοι ὁδηγὸν ἀπαθῆ καὶ ἅγιον. Ἐρεῦνα δὲ καὶ αὐτὸς τὰς θείας Γραφὰς καὶ μάλιστα τὰς τῶν Ἀγίων Πατέρων πρακτικὰς συγγραφάς· ἵνα ταύταις ἀντιπαρατιθεῖς τὰ παρὰ τοῦ διδασκάλου καὶ προεστῶτος σοι διδασκόμενα καὶ πραττόμενα, ὥς ἐν κατόπτρῳ δύνασαι βλέπειν ταῦτα καὶ καταμανθάνειν. Καὶ τὰ μὲν συνάδοντα ταῖς Γραφαῖς, ἐγκολποῦσθαι καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν· τὰ δὲ νόθα καὶ ἀλλότρια διακρίνειν καὶ ἀποπέμπεσθαι, ἵνα μὴ πλανηθῇς. Πολλοὶ γάρ, ἴσθι, πλάνοι καὶ ψευδοδιδάσκαλοι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις γεγόνασιν.

(Κεφάλαια Πρακτικά και Θεολογικά 32, Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν, ΕΠΕ 3, σ. 242)

(σ.σ. Το ανωτέρω απόσπασμα φανερώνει ξεκάθαρα ὅτι ὁ Ἅγιος Συμεὼν δεν συνιστᾷ ἀδιάκριτη υπακοή σε ὅλους τοὺς προεστώτες, ἀλλὰ μόνο στοὺς αγίους καὶ ἀπαθείς, καὶ μάλιστα, ἀφοῦ τοὺς ἐξετάσουμε με βάση τὴν διδασκαλία τῶν Ἀγίων.)

13^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Ἅγιος Ἀθανάσιος πατριάρχης Κων/λεως

- Στην ἀρχὴ λοιπὸν προσπαθεῖ (σ.σ. ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Γάνου ὅρους) μετὰ καλὸ καὶ τὶς κολακεῖες νὰ τοὺς καταπείσει καὶ νὰ τοὺς ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν εὐσέβεια καὶ τὸ ὀρθὸ δόγμα τῶν Χριστιανῶν. Ἐπειδὴ ὁμῶς οἱ

προσβολές του αποκρούσθηκαν από τους αλύγιστους και γενναίους υπερασπιστές της ευσεβείας και έχασε κάθε ελπίδα, αποκαλύπτει τότε το σχέδιό του. Δοκιμάζει λοιπόν με τις απειλές να φοβερίσει τον λέοντα, απειλώντας τον με ψευδή φόβητρα.

Στην συνέχεια απαιτούσε από αυτούς να συμμετάσχουν μαζί τους τουλάχιστον στην προσευχή προ της τραπέζης και να φάγουν από το κοινό φαγητό. Όταν όμως ο μανιώδης εκείνος αρχιερέυς είδε, ότι ο Άγιος ήταν και σε αυτό ανένδοτος και παρουσίαζε στη συζήτηση τον (Ι') αποστολικό κανόνα που λέγει ότι: «*εάν κάποιος συμπροσευχηθεί με έναν ακοινώνητο έστω και μέσα σε σπίτι, να είναι και αυτός ακοινώνητος* ». Τότε δεν μπόρεσε πλέον να αντέξει την απτόητη και θαρραλέα ευθύτητα του μεγάλου Πατρός.

(Ιωσήφ Καλοθέτου, Βίος και πολιτεία του εν αγίοις πατρός ημών... Αθανασίου, σελ. 478-480)

(σ.σ. στη παρούσα πηγή, μπορεί κανείς να θαυμάσει την ακρίβεια και την ευαισθησία στα θέματα της πίστεως που είχαν οι Άγιοι Πατέρες. Δεν δεχόταν ούτε να συνδειπνήσουν με αιρετικούς! Τι θα έλεγαν στους σημερινούς “επισκόπους” που οργανώνουν πανάκριβες φιέστες και δεξιώσεις για να υποδεχθούν τον πάπα και κάθε είδους αιρετικό; Τι θα έλεγαν σε αυτούς που διατυμπανίζουν την οικονομία και τα άχρη καιρού(μέχρι το κοινό ποτήριον), διότι, δήθεν ακόμα δεν υπάρχει προδοσία της πίστεως; Νομίζουμε ότι η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα είναι προφανής.)

Άγιος Γερμανός

- Να φεύγετε ολοταχώς μακριά από τους ιερείς που υπέκυψαν στη λατινική υποταγή. Να μη συγκεντρώνεστε μαζί τους στην εκκλησία, ούτε να δέχεστε από τα χέρια τους οποιαδήποτε

ευλογία. Διότι είναι καλύτερο να προσεύχεστε μόνοι σας στα σπίτια σας προς τον Θεό, παρά να συνάγεστε στην εκκλησία μαζί με τους υποταχθέντας λατινόφρονas. Ει δ' άλλως θα υποστήτε την ίδια κόλασι μ' αυτούς. Εάν κάποιος από τους ιερείς που προαναφέραμε κοσμεΐται με σεμνό βίο και αποδέχεται την ευσέβεια, αλλά ημάρτησε μόνο σ' αυτό το πράγμα -δηλαδή ενέδωσε λόγω βίας ή συναρπαγής στη λατινική τυραννία, που εισχώρησε στις εκκλησίες σας και ομολόγησε ότι έχει τον πάπα ως αρχιερέα- σ' αυτόν ας μη παραχωρηθεί να εκκλησιάζεται μαζί σας. Ούτε επίσης να εκτελεί τα της ιερωσύνης, εάν προηγουμένως δεν μετανοήσει και πει ενώπιον του αρχιεπισκόπου των Λατίνων και των επισκόπων του, ότι δεν είναι έτσι τα πράγματα...

... Όσοι κληρικοί αποδέχονται την Εκκλησία μας και επιθυμούν να κρατήσουν την πατροπαράδοτη πίστη, να μην υποκύψουν στους αρχιερείς τους που υποτάχθηκαν στους Λατίνους. Ούτε να υπακούσουν έστω και για λίγο σε αυτούς, επειδή οι επίσκοποι θα τους αφορίσουν με σκοπό να τους κάνουν να πεισθούν στη λατινική εκκλησία. Επειδή ένας τέτοιος αφορισμός είναι άκυρος και επιστρέφει μάλλον σε αυτούς που τον πράττουν. Και τούτο διότι έχουν γίνει πρόξενοι σκανδάλων στον λαό του Θεού, αφού καταπάτησαν την ακρίβεια των ιερών κανόνων και δέχθηκαν τους επιβήτορας και αλλοτριοεπισκόπους και τους έδωσαν τα χέρια, το οποίο είναι σημείο ευπειθείας και υποδουλώσεως...

... Εσείς δε περιούσιε λαέ του Χριστού, στερεωθείτε στην πίστη, ανδρίζεσθε, γίνεσθε ισχυροί, σωφρονίζοντας τους ατάκτους και ελέγχοντας όσους παραποιούν την ευσέβεια. Να μην προδίδετε κανένα από τα ορθά δόγματα τα οποία έχετε λάβει από παλαιά. Να θεωρείτε χαρά και κέρδος κάθε βιοτική θλίψη και κάθε ζημία, προκειμένου να διαφυλαχθεί μέσα σας απαραβίαστος ο θησαυρός της Ορθοδόξου πίστεως.

(Γερμανού Κων/λεως, επιστολή σταλείσα εν τη νήσω Κύπρω..., παρά Κ.Ν. Σάθα, σελ. 17-19)

- Οι Λατίνοι «καταπείσαντες τους ἐν τῇ Μονῇ τῶν Ἰβήρων Μοναχοὺς, Ἰβηρας το γένος, ἵνα ὑποταχθῶσιν εἰς την ἔδραν τῆς Ρώμης, δίδοντες ἀπλὴν διὰ χειραψίας ὑπόσχεσιν εἰς τον ἐν Θεσσαλονίκη Λατῖνον ἐπίσκοπον. Τούτου ἔνεκεν ἐνεφιλοχώρησε διάστασις μεταξύ τῶν ἐν τῇ Μονῇ συμμοναζόντων Ἰβήρων Μοναχῶν και τῶν Ἑλλήνων, διότι οἱ τελευταῖοι δεν ἀπεδέχοντο την ὑποταγὴν αὐτῶν εἰς την ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν. Οὐδέν ἦττον οἱ Ἕλληνες Μοναχοί, ἵνα μη πράξωσι τι το ἀντικανονικόν, ἀπέστειλαν προς τον ἀνωτέρω Χωματιανόν (μέγα χαρτοφύλακα των Πατριαρχείων και ἀπὸ το 1220 ἀρχιεπίσκοπο Βουλγαρίας), Μοναχόν τινά ὀνόματι Οἰκοδομόπουλον και συνεβουλεύθησαν αὐτόν ἄν ἐφεξῆς δύνανται να συγκοινωνῶσι προς τους ἀποσχισθέντας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἰβηρας. Τότε ὁ Χωματιανὸς προέτρεψε τους Ἕλληνας **να παύσωσι πᾶσαν μετ' ἐκείνων κοινωνίαν** και ἐν ταύτῳ διεφώτισεν αὐτοὺς περί τε τῶν δογμάτων και τῆς διαφορᾶς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν».
- (Γεωρ. Σμυρνάκη, Το Ἅγιον Ὄρος, σελ. 71)

Γεωργίου Παχυμέρη

- Ο υἱὸς του Ἀνδρόνικος Β' δεν τόλμησε να κηδεύσει τον πατέρα του (Μιχαήλ Παλαιολόγο) με βασιλικές τιμές και επανέφερε στον πατριαρχικὸ θρόνο τον ιερό Ιωσήφ. **Ἡ πρώτη ἐνέργεια του πατριάρχου ἦταν να ορίσει επιτίμιο στους ἀρχιερεῖς, λοιποὺς κληρικοὺς και λαϊκοὺς που ἀποδέχθησαν την ἑνώση.** Καθαιρέθηκαν ἐπίσης ὅσοι κληρικοὶ ἦταν παρόντες κατὰ την τέλεση λατινικῆς λειτουργίας στη Ρώμη η την Λυών.
- (Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ὁ.π., σ. 254)

(σ.σ. σε αυτό το θαυμάσιο απόσπασμα, αντλούμε την εξής σημαντική πληροφορία: κατά πολλούς, ο 15^{ος} κανόνας της ΑΒ΄ Συνόδου έχει δυνητικό χαρακτήρα. Δηλαδή δεν είναι κάποιος υποχρεωμένος να τον εφαρμόσει σε καιρό αιρέσεως. Όμως εδώ αποδεικνύεται περίτρανα ότι είναι υποχρεωτικός, διότι ο πατριάρχης επέβαλλε επιτίμια σε όσους αποδέχθηκαν την ψευδένωση με τους παπικούς. Τα επιτίμια αυτά, αφορούσαν και απλούς λαϊκούς.)

Άγιος Ησαΐας ο Ομολογητής

- Ούτος ο Μακάριος έπαθε πολλά κακά από τον βασιλέα Μιχαήλ τον Παλαιολόγον τον λατινόφρονα, **διά τί δεν ήθελε να συγκοινωνήσει με τον τότε Πατριάρχην Ιωάννην τον Βέκκον διά την καινοτομίαν του Ορθοδόξου Δόγματος**, αλλά θείω ζήλω κινούμενος ηγωνίσθη πολλά υπέρ της Ορθοδοξίας, και με την ακούραστον διδασκαλίαν του, και παρομοίαν σπουδήν και προθυμίαν του, ήγνωσεν όλους με την Ορθόδοξον Εκκλησίαν του Χριστού πλέον τελεώτερον.
(Νέον Εκλόγιον, σελ. 337-338)

Ιώβ Ιασίτης Ομολογητής

- ... Να μην τους συναναστρεφόμαστε λοιπόν προσαρμοζόμενοι στις συνήθειές τους. Ούτε επίσης να συνυπάρξουμε σε ένα περίβολο, για να μη παραδοθούμε και εμείς μαζί τους ως περιφρονημένοι στον διάβολο για να μας καταπατήσει.

Τι λοιπόν; Θα τους σιχαθούμε ή θα τους καταραστούμε; Φυσικά όχι. Θα προσπαθήσουμε όμως με όλες μας τις δυνάμεις να μη μολυνθούμε με την εκκλησιαστική κοινωνία μαζί τους και να μη μετέχουμε στην ψώρα, ή την ολέθρια ασθένειά τους. Θα προφυλάξουμε επίσης τους εαυτούς μας με κάθε τρόπο και θα απέχουμε τελείως από την φατρία τους.

(Ανδρ. Δημητράκοπούλου, Ιστορία του σχίσματος..., σελ. 61)

- Διότι ο μνημονεύων του πάπα ως αρχιερέως, η το δικαίωμα του εκκλήτου εις αυτόν παραχωρών, η θεωρών τούτον πρώτον μεταξύ των αρχιερέων του Θεού, καθίσταται υπεύθυνος και ένοχος απέναντί του να τηρήσει όλον τον λατινισμό. Παρακαλώ φυλαχτείτε εκ του μιάσματος τούτου των Ιταλών. Μην αφήσουμε να μας αγγίξει ο μολυσμός τους, και μας αποστραφεί ούτως ο Νυμφίος των ψυχών μας προς αιώνια κατασχύνη μας.

(Θεοδώρητου Ιερομονάχου, ό. π., σελ. 101)

(σ.σ. Τι θα έλεγε ο άγιος ούτος Πατήρ δια τον σημερινόν πατριάρχη Βαρθολομαίο, όπου κατά την επίσκεψη του πάπα στην Κωνσταντινούπολη, το 2006, τον μνημόνευσαν ως κανονικό επίσκοπο, ψέλλνοντάς του παραλλήλως εμετικά τροπάρια του τύπου: ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου...; Η απάντηση για κάθε αναγνώστη, είναι νομίζω προφανής.)

- Έκ τῆς ἀπολογίας τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωσήφ πατριάρχου Κων/λεως, συνταχθείσης ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου καὶ ὁμολογητοῦ Ἰώβ τοῦ Ἰασίτου καὶ τὸν Τόμον ἀναιρούσης τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ Παλαιολόγου τοῦ ἄζυμίτου, καθ' ὃν (τόμον) πάντα τὰ τῶν Λατίνων «ἀκαταιτίάτα» εἰσιν.

«...Ἐπεὶ γὰρ ἐρώτησις προέβη ἀπαιτοῦσα ἡμᾶς εἰπεῖν, ἐν ποίᾳ τάξει ἔχομεν τοὺς Ἰταλοὺς τῶν παρὰ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ διαιρουμένων

τοῦ κοινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἐν τῇ τῶν αἵρετικῶν, ἐν τῇ τῶν σχισματικῶν, ἢ ἐν τῷ τῶν παρασυναγωγᾷ ποιούντων· ταύτας γὰρ τὰς διαφορὰς ἐν τούτοις ὁ μέγας ἐκείνος εἶναι φησί, μηδὲν δὲ ἀπὸ κοιλίας φωνεῖν προετράπημεν, ἀλλ' ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ τῶν θείων Κανόνων καὶ νόμων, τοῦτο δὴ καὶ ποιησόμεθα πάντως· καὶ ὅσα οἱ νόμοι καὶ οἱ Κανόνες καὶ οἱ θεῖοι πατέρες εἰς τὸ προκείμενον συμβαλλόμενα ἐξεφώνησαν, ταῦτα δὴ καὶ προθήσομεν καὶ δειχθήσεται. Οἶδαμεν γὰρ τοῦτο καὶ προδιαγγέλομεν, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν ἄνωθεν ἀπηριθμημένων, τῶν ἀποβάλλεσθαι δὴ παντάπασιν ἀξίων καὶ οἱ Ἱταλοὶ τάττεσθαι καθεστήκασιν ἄξιοι» (φ. 3β).

«Ἡ δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ πάπα ἀναφορά, εἴρηται μὲν ἡμῖν ἀνωτέρω πολλάκις, καὶ ἀποφευκτέα καὶ ἀποτρόπαιος ἀποδέδεικται...

Πλὴν τί κοινὸν τῷ ὑπερεύχεσθαί τινος καὶ τῷ συντάττειν τοῦτον ἐθέλειν τοῖς ἀρχιερεῦσι Θεοῦ; πάντων γὰρ ὑπερεύχεσθαι καὶ τῶν ἀπίστων ὁμολογῶ, οὐ μὴν πάντας ἀδιαφόρως τοῖς ἱερουργοῖς συντάττειν Θεοῦ, καὶ μὴ διακρίνειν ἀναμέσον βεβήλου καὶ καθαροῦ· τοῦτο γὰρ οὐχ ὅπως ἐπὶ τῶν ἀπίστων, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τῶν πιστῶν καὶ ὀρθοδόξων ἀπαρτηρήτως δοθήσεται. Οὐ τοίνυν παραιτούμεθα τὴν ὑπὲρ τῶν ἀσεβούντων εὐχήν, μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὸ συνάπτειν τούτοις τοῖς εὐσεβέσιν, μὴ εὐσεβοῦντας, καὶ διὰ τῆς αὐτῶν ζύμης καταχραίνειν τὴν ἐκκλησίαν, ἣν μηδὲν ἐπιφέρεισθαι αἰγυπτιακοῦ καὶ ἀθέου φυράματος προτρέπει· ἢ ἐντολή, ὡς ἀνοίκειόν τε καὶ καταδίκης πρόξενον ἀποφεύγομεν· οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ τοῦτο ποιοῦντες ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος καὶ τῆς τῶν ἀγίων διδασκαλίας λαμβάνοντες· ἐὰν γὰρ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζῃ σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σου· καὶ ἐὰν ἡ χεὶρ σου ἢ δεξιὰ, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζουσίν σε, ὁμοίως καὶ τούτων ποιοῦ τὴν ἀποβολήν· κρεῖττον γὰρ ἐστερημένους τούτων τῆς βασιλείας ἀπολαβεῖν ἢ μετὰ τούτων τὴν γέενναν. Ὅρᾳ πῶς ἡμᾶς εἰς γέενναν ἰέναι ἢ ἀψευδῆς φωνὴ μαρτυρεῖ συναπτοίμεθα τοῖς σκανδαλίζουσιν ἡμᾶς ὁμοπίστοις καὶ ἀδελφοῖς; τούτους γὰρ μέλη φησὶν ὁ Χρυσόστομος τὸ τοιοῦτον ἐξηγούμενον ρητόν, κατὰ τὸ «ὕμεῖς

ἐστὲ σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους». Τοὺς οὖν τοιούτους περὶ τὴν ὁμολογίαν σφαλέντας φησί, καὶ τοὺς λοιποὺς σκανδαλίζοντας, χρεῶν ἀποκόπτειν καὶ ἀπορρίπτειν μακράν, μηδὲν αὐτοῖς κοινωνοῦντας, ἵνα μὴ σὺν αὐτοῖς ἐν γεέννη κατακριθῶμεν καὶ ἐκπέσωμεν τῆς βασιλείας, ἣν ἄνευ τούτων ἐκληρονομήσαμεν ἄν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ αὐτοαλήθεια.

Μνημονεύειν δὲ χρὴ καὶ τῶν ἀνωτέρω ρηθεισῶν τοῦ μεγάλου τούτου Χρυσοστόμου παρεγγυήσεων· τὸ μὴ ὑποκύπτειν αὐτοῖς ἐν βρώσει ἢ πόσει, ἢ ἀγάπῃ, ἢ εἰρήνῃ, ἢ σχέσει τῇ οἰαδήτινι, μηδὲ χαίρειν λέγειν· ὁ γὰρ λέγων χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀλλότριος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας καθίσταται. Τί γοῦν ἐναντιοῦται ἑαυτῷ ὁ Χρυσόστομος; μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἢ ὡς ἄνωθεν ἐδηλώθη, τῷ ἀγίῳ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἔννοια· ποῖον γὰρ δώσει τις συμφωνεῖ τὸν Χρυσόστομον ἑαυτῷ, ἢ μάχεσθαι; πάντως συμφωνεῖν· τὸ γὰρ ἀπόφημον φευκτέον ὡς μηδ' ἐν ὑποθέσει κατὰ τῶν ἀγίων τίθεσθαι ἄξιον. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ μέγας Παῦλος καὶ τὸ «ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ ἐξουσία διὰ τὸν Κύριον»· ὑποτάγητε οὖν εἶπεν, οὐ συγκοινωνήσατε· ὑποτάγητε, οὐκ εἰς ἱερωμένους τοὺς ταῦτας ἐγκεχειρισμένους λογίσασθε· σωματικῶς ὑποτάγητε μὴ κατὰ πνεῦμα· μὴ τῇ τούτων προστίθεσθε πίστει· μὴ κρίσιν ἱερῶν προσώπων αὐτοῖς ἐπιτρέψητε· τολμᾷ γὰρ τις κρίνεσθαι φησιν ἀλλαχοῦ ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐκ ἐπὶ τῶν ἀγίων· ὑποτάγητε διὰ τὸν Κύριον εἶπεν, οὐκ ἐν οἷς ἡ ὑποταγὴ τοῦ Κυρίου μου ἀποκόπτει με· οὕτω μοι ἐκλαβέσθω τις καὶ τό· «πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποταττέσθω» ἐκ τῆς ψυχῆς συνεκδοχικῶς τὸν ὅλον ἄνθρωπον τοῦ λόγου δηλοῦντος κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον· τοῖς δὲ ψευδαδέλφοις, οὔμενον οὐδὲ πρὸς βραχὺ ὑπόκυψαι ὁ Παῦλος ἑαυτὸν διατείνεται· οὐδὲ γὰρ πρὸς μικρὸν φησιν ὑπετάγημεν τῇ τῶν ψευδαδέλφων ὑποταγῇ, ψευδαδέλφους ἀποκαλῶν τοὺς μὴ κατὰ Θεὸν ἀδελφότατα πλουτοῦντας καὶ τὸ τῆς αὐτῆς ὁμολογίας ὁμονοητικὸν καὶ ὁμόγνωμον. Ἄρ' οὐδ' αὐτὸς ὑποκοκεῖψω τῷ πάπα τὸν ἐμὸν μιμεῖσθαι ὀφείλων διδάσκαλον, οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸν ἐμοί τε καὶ τοῖς λοιποῖς ἀγιωτάτοις πατριάρχαις κατὰ τὸ μνημόσυνον καταδέξομαι, οὐχ ὅτι ἀκατάδεκτος, ἵνα τι καὶ

δημοτικώτερον εἶπω, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος ἀθετητῆς καὶ ψευδάδελφος. Οὐ πρῶτον ἱερέων εἶπω, Θεοῦ, οὐχ ἡγεμόνα ψυχῶν, θεῶ νυμφευθεισῶν διὰ πίστεως· τὸ γὰρ κατάρχειν ἱερέων, πνευματικόν, οὐ σωματικόν· τὸ δὲ συντετάχθαι τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἱεραρχικὸν ἀλλ' οὐ κοσμικόν· τὸ δὲ καθαιρεῖν ἢ καὶ ἀνορθοῦν ἱερέας, τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας, οὐκ ἐξωτερικῆς ἀρχῆς γνῶρισμα.

Πῶς δὲ κατειρωνεύεσθαι δοίη τις εὐσεβῶν, τὰς πρὸς Θεὸν ἐν τῇ φρικτῇ ἀγιοστεία ἀναφερομένας φωνάς, ἐναντίας τοῖς οἷς πράγμασι προσαρμόζονται; πρῶτον γὰρ ἐκφωνοῦντος τοῦ τὴν θυσίαν τελεταρχοῦντος τὸ τοῦ οἰκείου ἀρχιερέως ὄνομα, καὶ χαρισθῆναι τοῦτον τῇ ἐκκλησίᾳ, σῶον, ἔντιμον, ὑγῆ, μακροημερεύοντα, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, **οὗτος ὁ διάκονος τὴν τῶν ἀγίων πατριαρχῶν ἀπαρίθμησιν ἐκφωνεῖ, ὡς ὀρθοτομοῦντων δηλαδὴ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ ταυτογνωμονούντων τῷ τὴν θυσίαν προσφέροντι.** Ἡ τοίνυν δεῖξον τὸν πάπαν ὀρθοτομοῦντα τὸν ὑγιαίνοντα λόγον, καὶ τοῖς ὁμοίοις συναρίθμει καὶ σύνταττε, ἢ δὸς ἀκατάκριτον τὸ μὴ τὴν ἀληθινὴν λατρείαν θεῷ προσφέρειν, ἀλλὰ κατειρωνεύεσθαι ταῖς εὐχαῖς, καὶ λήψη δήπουθεν τὸ ζητούμενον. Ἀλλ' οὔτε τὸ πρῶτον δοίη τις ἂν, οἷς ὅτι ἀντιτάσσεται ὁ κακτοῦ Υἱοῦ ἀνακεκραγὼς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι, οὔτε πρὸς τὸ δεύτερον, εὖ οἶδα, συγκατανεύσοι τὸ βλάσφημον εὐλαβούμενος. Οἴχεται τοίνυν τῷ πάπα τὸ μνημονεύεσθαι καὶ μετ' ἧχου ἐκκλησιαστικοῦ δηλαδὴ καὶ παμβοήτου κηρύγματος. Τοῦ γε μὴν Οὐάλεντος πέρι καὶ τῶν ἄλλων κακοπίστων αὐτοκρατόρων, ὧν οἱ τῆνικαῦτα ὄντες ἀρχιερεῖς ὑπερηύχοντο, ἄνωθεν ἀπελογήσατο ὁ Χρυσόστομος, εἰς ἀντίδοσιν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὴν γίνεσθαι λέγων, τοῖς ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν πρὸς τοὺς πολεμίους προκειμένων ἐκείνοις ἀγώνων καὶ τῆς φυλακῆς τούτων καὶ πρὸς εἰρηνικὴν κατάστασιν συντηρήσεως· ἄλλως τε καὶ ἐδείχθη ὡς οὐ ταῦτόν τὸ ὑπόδειγμα τῷ ζητήματι· ζητεῖται γὰρ οὐχ ἵνα εὐχόμεθα, ἀλλ' ἵνα τὸν πάπα διὰ τοῦ μνημοσύνου τοῖς εὐσεβέσι συντάττωμεν ἀρχιποίμεσιν· ὁ πῶς ἔσται οὐκ οἶδα, ἐναντίον παντάπασιν ὃν καὶ αὐτῇ τῇ φύσει μαχόμενον· οὐ δὲ

γὰρ πέφυκε πηγὴ μία, ἵν' εἴπω κατὰ τὸν Ἰάκωβον τὸν σοφόν, ὕδωρ βλυστάνειν ἀλικόν τε καὶ πότιμον· οὐκ οὐν οὐδὲ μία Ἐκκλησία, εὖ τε καὶ ὡς ἑτέρως ἔχοντα, ἐκβλύσειε δόγματα. Ὁ δὲ Παῦλος γινόμενος τοῖς πᾶσιν τὰ πάντα –λῦσαι γὰρ καὶ τοῦτο χρεών– οὐχ ἵνα ἀπολέση, ἀλλ' ἵνα σώσῃ πάντας, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ἐγένετο· οὐδ' ἐπὶ παραβάσει θείων θεσμῶν, ἀλλ' εἰς οἰκοδομὴν καὶ ὠφέλειαν· ἅπαξ γὰρ τῶν τοιούτων τι οἰκονομήσας, τοῦ λοιποῦ ἐπαύθη· μηδὲ νόμον παραβαίνων καὶ τότε· μηδὲ ἀναθέματι ὑπεύθυνον ἑαυτὸν καθιστῶν, ὅπερ τίς τῶν ἁγίων τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐκπεφώνηκεν· ἡμεῖς δὲ αἰεὶ ἐμπεδῶσαι τὰ ζητούμενα παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς ἀπαιτούμεθα ὥστε καὶ αἰεὶ λατινίζειν διὰ τῆς οἰκονομίας αὐτῶν, οὐ καθὼς ὁ Παῦλος παῦσαι τὸν λατινισμόν καὶ τὴν αἵρεσιν· ἐπεὶ καὶ περιέτεμεν ὁ Παῦλος καὶ ἐξυρίσατο καὶ ἡγνήσατο καὶ τῷ γενομένῳ, οὐ προσέχομεν, ὡς φησὶν ὁ Χρυσόστομος, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ καὶ τῇ αἰτίᾳ τοῦ γινομένου· καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον αὐτὸν θαυμάζομεν· ἡ δὲ αἰτία, οὐχ ἵνα συστήσῃ πάντως, ἀλλ' ἵνα παύσῃ ταῦτα ἦν· καθὰ δὴ καὶ ἔπαυσε· καὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ μετὰ παρηγορίας βοᾷν· «ἐὰν περιτέμνησθε Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσῃ»· ἐξ οὗ δή τα καὶ δανεισαμένα τοῦτο ἡ μετριότης ἡμῶν, ἰδοὺ βοᾷ λαμπρῶ τῷ κηρύγματι μικρὸν παραλλάξασα· ὅτι ἐὰν τὰ ζητούμενα παραχωρήσῃτε τοῖς Ἰταλοῖς Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσῃ· ἐπισυνάψει δὲ ἄρα καὶ τὸ ἐξῆς παρωδήσασα, ὅτι ὁ μνημονεύων ὡς ἀρχιερέως τοῦ πάπα, ἡ ἐκκλησιον τούτῳ διδούς, ἡ πρῶτον ἐν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἡγούμενος, ἔνοχος ἐστὶν ὅλον τὸν λατινισμόν ἐκτελεῖν· ἑορτάζειν τε Ἰουδαϊκῶς καὶ τὰ ἄζυμα δέχεσθαι καὶ μεταλαμβάνειν τούτων καὶ σαββατίζειν καὶ τὴν νηστείαν ἐξουθενεῖν· ἵνα δὲ καὶ τὸν κολοφῶνα τῶν κακῶν εἴπω καὶ βλασφημεῖν ἀθέως εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον! **Ἴδε ἐγὼ μετὰ Παύλου λέγω ὅτι ἐὰν συγκαταβῇτε Λατίνοις, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσῃ!** Καὶ ὡς ἐκεῖνος παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ μαρτύρεται, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι, καὶ ὅτι κατήργηται ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οὕτω καὶ γὰρ τῷ συγκαταβαίνοντι κατὰ τι τῶν ζητουμένων τῷ πάπα, μαρτύρομαι ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ πᾶσαν παράβασιν λατινικὴν

διαπράττεσθαι· καὶ ὅτι κατήργηται ἀπὸ Χριστοῦ ὁ τοιοῦτος καὶ ἐκπίπτει τῆς χάριτος...

...» Ἄρ' οὖν οὐκ ἤκουσαν οὐδὲ ἐδιδάχθησαν Ἴταλοί, οὐδ' ὑπόμνησιν τῶν πεπλημελλημένων εἰλήφασιν; Μενοῦν γε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος τῶν νουθετούντων αὐτοὺς δι' ὁμιλιῶν, διὰ γραμμάτων, διὰ τόμων ἐκκλησιαστικῶν καὶ συνοδικῶν, διὰ συνταγμάτων πολλῶν τε καὶ διαφόρων, ἃ καὶ συνοδικαῖς ἐπεκυρώθησαν διαγνώσεσι πατριαρχῶν, ἀρχιερέων, μοναστῶν, βασιλέων, τῶν ὧν ἡ σπουδὴ πάντων πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἀποβλέπουσα ἦν, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ διορθωθῆναι τοῦτους καὶ παλινδρομῆσαι πρὸς τὴν εὐσέβειαν· ἀλλ' οὐκ ἐδέξαντο· οὐκ ἤκουσαν· οὐκ ἐπείσθησαν· οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν· ἐν γὰρ σκότει διαπορεύονται! Ἐγὼ δὲ ἔτι τοῦτο σύντομον ἐρῶ καὶ ἀπλοῦν· εἰ μὴ πεπληροφορήμεθα ἐς τὰς τῶν πατέρων διδασκαλίας, εἰ τὰ τῆς πίστεως κατέγνωμεν, εἰ μάταιον ἡγούμεθα τῶν ἀποστόλων τὸ κήρυγμα· εἰ τὰ μυστήρια τῆς ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς πολιτείας, λόγος ἄλλως ἐστὶ τῆς ἀληθείας ὥς ἐπίπαν ἀποπλαζόμενος, δεξώμεθα τοὺς Ἴταλοὺς καὶ τὰ σφίσι φίλα διαπραξώμεθα· εἰ δὲ πρὸς τὰ ὑποτεθέντα καὶ μέχρις ἀκοῆς δυσχεραίνομεν, ἀποπηδήσωμεν ὥς ἀπὸ ὄφρων καὶ αὐτῶν, ἵνα μὴ καπνὸν φεύγοντες λάθοιμεν εἰς φλόγα πεσόντες πυρὸς ψυχὰς δαπανῶσαν, οὐ σώματα...

Διὰ ταῦτα καὶ τὴν φωνὴν ἄρας καὶ εὐ μᾶλλον ὥς οἶόν τε διανυψώσας, ὥς καὶ περιηχῆσαι τὰ σύμπαντα, ἀναγγέλω ὑμῖν πάσι τε καὶ ἅμα καὶ πάσαις, ἄρχουσι καὶ λαοῖς νέοις· πρεσβύταις· πολιτευομένω τε καὶ ὅπωςδὴποτε καὶ στρατευομένω· μονασταῖς, μιγάσι, τοῖς τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου καὶ τοῖς τῷ ποιμεναρχικῷ σεμνώματι διαπρέπουσι· σκοπὸν γὰρ ἡμᾶς ἐν Ἰσραὴλ κατὰ τὸν Ἰεζεκιὴλ κρίμασιν οἷς οἶδε τέθεικεν ὁ Θεός, φυλάξασθε ἀπὸ τῆς ἐρχομένης ρομφαίας, οὐκ εἰς σωμάτων, ἀλλ' εἰς ψυχῶν ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν... φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ μιάσματος τούτου παρακαλῶ, τοῦ τῶν Ἰταλῶν· μὴ προσάψωμεν ἑαυτοῖς τὸν ἐκ τούτων μiasμόν, καὶ ἀποστραφῇ ὑμᾶς ὁ τῶν ψυχῶν νυμφίος καὶ αἰωνίως καταισχυνόμεθα· μὴ δῶμεν τόπον τῷ διαβόλῳ·

καλὸν ἢ εἰρήνη καὶ οὐδεὶς ὁ ἀμφισβητῶν, ἀλλ' ὡς ἐρρέθη· ἀλλ' ὡς δεδήλωται· ὡς καὶ ὁ μέγας Κύριλλος διαρρήδην βοᾷ· τότε φάσκων κρατύνεσθαι τὸ τῆς εἰρήνης ὄνομα καὶ πρᾶγμα, ὅταν μὴ ταῖς τῶν ἀγίων γνώμαις ἀντιπαττώμεθα, μηδὲ τοῖς ἐκείνων ἀντιπράττωμεν ὅροις· ἡμῖν δὲ οἱ ἅγιοι τὴν ἄχρισ αἵματος παραγγέλλουσιν ἔνστασιν, ἐπὶ τῷ μὴ χραίνεσθαι διὰ τῆς τῶν βλασφημίων κοινωνίας...

Τί γοῦν βδελυζώμεθα τούτους, ἢ αὐτῶν κατευξόμεθα; οὐδαμῶς· ἀλλὰ τὸ μὴ χρανθῆναι μὲν τῇ κοινωνίᾳ τούτων καὶ τῆς ψώρας αὐτῶν, ἢ τῆς λοιμικῆς νόσου μετασχεῖν περὶ πολλοῦ ποιησόμεθα καὶ φυλάξωμεν ἑαυτοὺς κατὰ πάντα τρόπον καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν παντάπασιν ἀποσχώμεθα...».

(Θεοδώρητου Ιερομονάχου, ὁ. π., σελ. 198-204)

Κωνσταντῖνος Σάθας

- Ου μόνον δε τούτο, ἀλλὰ καὶ τον λοιπόν λαόν, τους τε ιερεῖς καὶ μονάζοντας τυραννικῶς ἐξεβίαζον (σ.σ. οἱ Λατῖνοι) εἰς το ὁμοφρονεῖν καὶ συγκοινωνεῖν αὐτοῖς καὶ μνημονεύειν. Καὶ ὅσοι μὲν ἐπείθοντο τοῖς δόγμασιν αὐτῶν, τούτοις φιλονίκως διετίθεντο, ὅσοι δε ἔλεγχαν αὐτούς ὡς αἰρετικούς καὶ τὴν κοινωνία αὐτῶν πάντῃ ἀπεστρέφοντο, ἐκόλαζον φανερώς...

(Κ. Σάθας, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τομ. Β', σελ. πγ')

Ἅγιος Μελέτιος Γαλασιώτης

- Μη πείθεσθε μονάζουσι, μηδέ τοῖς πρεσβυτέροις ἐφ' οἷς ἀνόμως λέγουσι, κακίστως εἰσηγοῦνται. Καὶ τι φημί μονάζουσι, καὶ τι

τοῖς πρεσβυτέροις; Μηδέ ἐπισκόποις εἵκετε τὰ μὴ λυσιτελοῦντα πράττειν και λέγειν καὶ φρονεῖν δολίως παραινοῦσιν. Ὅτινες περικείμενοι μόρφωσιν εὐσεβείας πᾶσαν την δύναμιν αὐτῆς εἰσὶν ἀπηρνημένοι... Οἷς οὐ προσῆκον πείθεσθαι, κἂν καὶ ποιμένες εἶεν, ἀλλὰ οὐδὲ ἐνδέχεται καλεῖν τούτους ποιμένας ὅλως, τοὺς λυμεῶνας και φθορεῖς τῆς χριστωνύμου ποιμένης καὶ μὴ τοὺς ὄρους σώζοντας τῆς ἀρχιερωσύνης.

(Αρχιμανδίτου Χρυσοστόμου Σπύρου, ὁ.π., εσώφυλλο)

- Ὅτι αἵρετικοί εἰσιν οἱ λατίνοι καὶ οἱ συγκοινωνοῦντες αὐτοῖς ἀπόλλυνται...

(Θεοδώρητου Ιερομονάχου, ὁ. π. , σελ. 108)

Ὅσιος Νικηφόρος

- Ὃταν παντού ἀναψε για τα καλά η φλόγα της ασεβείας, τότε ἐφθασε ο καπνός μέχρι και το Ἅγιον Ὄρος, επειδή ο βασιλεύς ἀκουσε ὅτι οι Πατέρες ἐπαυσαν τελείως το μνημόσυνό του(σ.σ. και του πατριάρχου Βέκκου)... στο τέλος ὁμως, ὅταν αντιλήφθηκε ὅτι αὐτό εἶναι ἀδύνατο, ἀναψε, ὅπως μπορούσε, ἐναντίον μας για τα καλά το πυρ των βασάνων απαιτώντας ἢ να κοινωνήσουμε μαζί του και δι' αὐτοῦ με την λατινική Εκκλησία ἢ να μας αφαιρέσει την ζωή με βίαιο τρόπο.

(V. Laurent- J. Darrouzes, Dossier Grec de l' union de Lyon, σελ. 487-493)

Ομολογία Ἀγιορειτῶν Πατέρων ἐπὶ Βέκκου

- Αυτοί ἅγιε Δέσποτα, δεν ἄφησαν ἄθικτο και ἀπαραχάρακτο κανένα ἀπὸ τα κυριότερα σημεία της πίστεως. Γι' αὐτό, ὄχι μόνο ἀποκόπτονται

από το πανταχού ίσο, καλό και ωραίο Σώμα του Χριστού, αλλά παραδίδονται και στον σατανά. Ο δε Απόστολος επισφραγίζοντας όλη την ευαγγελική και αποστολική διδασκαλία λέγει προς τους Γαλάτας, που εισήγαγαν τότε διαφορετική διδασκαλία σε ένα μόνο θέμα ότι: «Εἴ τις εὐαγγελίζεται ὑμᾶς παρ' ὃ παρελάβετε, κἄν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, ἀνάθεμα ᾗ ἐστω». Τα λόγια αυτά βέβαια τα απευθύνει πολύ περισσότερο και προς τους Ιταλούς, οι οποίοι τον τελευταίο καιρό έχουν εισαγάγει μύριες όσες διαφορετικές διδασκαλίες και ανατρέπουν ολόκληρη σχεδόν την ευαγγελική, αποστολική, κανονική και πατερική Παράδοση...

... Πως είναι λοιπόν νόμιμο και θεάρεστο να ενωθούμε με εκείνους, από τους οποίους αποκοπήκαμε δίκαια και κανονικά, εφόσον παραμένουν αμετάβλητοι στις αιρέσεις τους; Εάν το δεχθούμε αυτό, ανατρέπουμε μονομιάς τα πάντα και καταργούμε την Ορθοδοξία και μάλιστα σ' εκείνα τα σημεία που την ανατρέπουν και αυτοί που γίνονται δεκτοί τώρα αναξίως.

Διότι οι θείοι και ιεροί κανόνες λέγουν: «Ὅποιος συμπροσευχηθεῖ με ἀκοινώνητο ἀκόμη και μέσα σε σπίτι, να αφορίζεται(ι' αποστ.)». Και σε άλλο μέρος: «Ὅποιος κοινωνεῖ με ἀκοινωνήτους, να εἶναι ἀκοινώνητος, ἐπειδὴ ἐπιφέρει σύγχυση στην κανονική τάξη της Εκκλησίας» (β' Αντιοχ.). Και πάλι: «Ὅποιος δέχεται τον αιρετικό, υπόκειται στις ίδιες κατηγορίες μ' εκείνον» (ερμην. με' αποστ.). Αν λοιπόν δεχθούμε την ένωση, θα γίνουμε και εμεῖς υπόδικοι απέναντι στους θείους κανόνες που αποφαίνονται εν αγίῳ Πνεύματι, για όλα όσα και αυτοί κατηγορούνται και είναι υπεύθυνοι. Αυτό όμως δεν είναι καθόλου σωστό και δίκαιο.

Αλλά ούτε θα τους μνημονεύσουμε. Διότι και αυτό είναι ένα τέχνασμα του πονηρού που υποκρίνεται το φῶς, ενώ είναι σκότος. Έτσι και τώρα με το να προβάλλει την ένωση μ' αυτούς, θα επιφέρει με δόλιο τρόπο την απώλεια ολοκλήρου του σώματος της Εκκλησίας. Επειδή όμως δεν μπορεί να πείσει με φανερά επιχειρήματα προς αυτή

την κατεύθυνση, επιχειρεί εκ του αφανούς να βρει ένα παράθυρο και να περάσει μέσα το κακό στα κρυφά.

Εάν λοιπόν επιθυμούν πράγματι να ενωθούν μαζί μας, τότε ας αλλάξουν πρώτα και μετά να ενωθούν. Εάν όμως θέλουν να το κάνουν αυτό, ενώ συγχρόνως διατηρούν και τα σφάλματά τους, δεν θα τα καταφέρουν. Καταλήγουν μάλιστα να ζητούν έστω και την απλή μνημόνευση των ονομάτων τους. Δεν υπάρχει όμως κάποια σχέση μεταξύ μυστηριακής κοινωνίας και μνημονεύσεως ονόματος; Υπάρχει βεβαιότατα, όπως θα αποδείξουμε. Ω πόσο δυστυχώς είναι το κέρδος που θα επιτύχουν τώρα! Διότι τώρα θα είναι και η διόρθωσή τους αδύνατη, εφ'όσον θα έχουν πάρει εκείνο που θέλουν! Άλλωστε, οι αντιπαραθέσεις και οι διάλογοι δεν φαίνεται να έχουν γι'αυτούς σαν σκοπό την ευσέβεια...

... Ο μέγας Απόστολος του Κυρίου και Ευαγγελιστής Ιωάννης λέγει: «Εἴτις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τῇ διδαχὴν οὐ φέρει μεθ'ἑαυτοῦ, χαίρειν αὐτῷ μη λέγετε καὶ εἰς οἰκίαν μη λαμβάνετε. Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς» (Β' Ιω. 10-11). Αν λοιπόν εμποδιζόμαστε να τον χαιρετίσουμε απλά στον δρόμο και αν δεν μας επιτρέπεται να τον βάλουμε σ' ένα συνηθισμένο σπίτι, πως δεν είναι ανεπίτρεπτο να τον εισαγάγουμε, όχι σε σπίτι, αλλά στον ναό του Θεού και μάλιστα σ' αυτά τα ίδια τα άδυτά του;...

... Ποιος “άδης” θα αναφωνήσει το μνημόσυνο του πάπα – ο οποίος αποκόπηκε δίκαια από το Άγιο Πνεύμα εξαιτίας της αυθάδειάς του εναντίον του Θεού και των θείων Μυστηρίων- και θα γίνει με αυτό τον τρόπο εχθρός του Θεού; Διότι αν ακόμη και ο απλός χαιρετισμός μας καθιστά κοινωνούς των πονηρών έργων αυτού που χαιρετάμε, πόσο μάλλον η μνημόνευσή του εκφώνως και μάλιστα την στιγμή που αντικρίζουμε με φρίκη τα θεία Μυστήρια; Αν αυτός ο ίδιος που βρίσκεται μπροστά μας είναι η Αυτοαλήθεια, πως είναι δυνατόν να ανεχθεί ένα τόσο μεγάλο ψεύδος, το να συγκατατάσσεται δηλαδή ο πάπας μεταξύ των λοιπών Ορθοδόξων πατριαρχών; Και πώς θα τα ανεχθεί αυτά η ψυχή του Ορθοδόξου και δεν θα απομακρυνθεί

αμέσως από την εκκλησιαστική κοινωνία αυτών που τον μνημόνευσαν και δεν θα τους θεωρήσει ιεροκαπήλους;

Άλλωστε, η Ορθόδοξος Εκκλησία του Θεού δεχόταν από παλιά την αναφορά του ονόματος του αρχιερέως ενώπιον των αγίων Μυστηρίων ως τελεία συγκοινωνία. Διότι έχει γραφεί στην ερμηνεία της θείας Λειτουργίας, ότι ο λειτουργός αναφέρει το όνομα του αρχιερέως για να δείξει ότι υποτάσσεται στον ανώτερό του, ότι είναι κοινωνός του και ότι έχει δεχθεί δι' αυτού την πίστη και την χάρη της ιερουργίας των θείων Μυστηρίων...

... Ο Θεός έχει επίσης στηλιτεύσει κατά το παρελθόν κάτι ανάλογο με τους εξής λόγους: «*Ἱερεῖς ἠθέτουν νόμον μου καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἁγία μου*» (Ἰεζ. Κβ' . 26). Με ποιό τρόπο το έκαναν αυτό; Με το να μη κάνουν διάκριση μεταξύ βεβήλων και οσίων ανθρώπων, αλλά να έχουν τα πάντα κοινά με όλους. Και ποιό άλλο πλέον εναργές και αληθινό παράδειγμα από αυτό χρειαζόμαστε; Ή μήπως να κάνουμε την ένωση σαν ένα είδος Οικονομίας; Και πώς να γίνει δεκτή μία Οικονομία, η οποία βεβηλώνει τα θεία Μυστήρια, κατά τον θείο λόγο που προαναφέραμε και απωθεί απ' αυτά το Πνεύμα του Θεού και στερεί από τους πιστούς την άφεση των αμαρτιών και την Χάρη της υιοθεσίας που πηγάζει απ' αυτά τα Μυστήρια; Και τι πιο επιβλαβές από μία τέτοια Οικονομία;...

... Αλλά μήπως είναι σωστό να δωθεί στον αιρετικό πάπα το πρωτείο ολοκλήρου της Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού; Αυτό είναι πλήρης παραδοχή και όχι Οικονομία. Εκείνος δεν είναι άξιος τώρα ούτε για την τελευταία θέση. Λέγει δε σχετικά ο μέγας Πατήρ ημών Γρηγόριος ο Θεολόγος, χρησιμοποιώντας τον λόγο του Θεού για όσους μετανοούν: «*Αν βέβαια δεν μετανόησαν, ούτε εγώ τους δέχομαι. Θα τους δεχθώ μόνο αν σκύψουν, αν προσέλθουν αξίως, αν διορθώσουν το κακό που έκαναν. Και όταν τους δεχθώ, τότε θα τους απονείμω την θέση που τους ταιριάζει.*». Πού είναι όμως σε εκείνον και τους δικούς του η διόρθωσις; Πού η μετάνοια προς το καλό; Άρα λοιπόν δεν είναι άξιοι ούτε για την τελευταία θέση, πόσο μάλλον για την πρώτη!...

... Αλλά και ο μέγας Παύλος κινούμενος από τον ίδιο τον Κύριο που ομιλεί μέσα του μας βεβαιώνει: «Αίρετικόν ἄνθρωπον μετά μίαν καί δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδώς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καί ἁμαρτάνει ὣν αὐτοκατάκριτος»(Τίτ. γ'. 10). Και πάλι: «Στέλλεσθε ἀπό παντός ἀτάκτως περιπατοῦντος καί μή κατά τήν παράδοσιν ἥν παρελάβετε παρ' ἡμῶν»(Β' Θεσ. γ' , 6). Και σε άλλο μέρος μας παραγγέλλει με κάτι τέτοιους ούτε να συντρώγουμε (Α' Κορ. ε', 11). Τα όμοια μας επιτάσσει και ο Θεοφόρος και Μέγας Πατήρ ημών Ιγνάτιος, για να μας προφυλάξει από τα ανθρωπόμορφα θηρία, τους αιρετικούς, τους οποίους δεν πρέπει όχι μόνο να δεχόμαστε, αλλά αν είναι δυνατόν, ούτε να τους συναντάμε. Πως είναι λοιπόν δυνατόν να δώσουμε σ' αυτούς το δικαίωμα να είναι πρώτοι και κριτές των Ορθοδόξων Εκκλησιών και να διασαλπίσουμε το μνημόσυνό τους ως Ορθόδοξο κατά τον καιρό της κοινής λατρείας μέσα στην Εκκλησία και ενώπιον αυτής της ίδιας της μυστικής τραπέζης; Και μάλιστα ενώ καλούμαστε να μη τρώγουμε μαζί τους, ούτε να τους χαιρετάμε –για να μην υπάρχει κανενός είδους συναναστροφή μαζί τους– και των οποίων την συνάντηση μας ζητείται αν είναι δυνατόν να την αποφεύγουμε.

(Καλλίστου Βλαστού, Δοκίμιον ιστορικόν περί του Σχίσματος..., σελ. 105-111)

14^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς

- Καὶ γὰρ οἱ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας τῆς ἀληθείας εἰσὶ καὶ οἱ μὴ τῆς ἀληθείας ὄντες οὐδὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας εἰσὶ, καὶ τοσοῦτο

μᾶλλον, ὅσον ἂν καὶ σφῶν αὐτῶν καταψεύδοιντο, ποιμένας καὶ ἀρχιποιμένας ἱερούς ἑαυτοὺς καλοῦντες καὶ ὑπ' ἀλλήλων καλούμενοι· μηδὲ γὰρ προσώποις τὸν χριστιανισμόν, ἀλλ' ἀληθεία καὶ ἀκρίβεια πίστεως χαρακτηρίζεσθαι μεμυήμεθα.

(Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ἀναίρεσις γράμματος Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, ΕΠΕ 3, 608)

(σ.σ. Ἐξοχα ερμηνεύει την ανωτέρω πηγή ο π. Θεόδωρος Ζήσης: ...γράφει αυστηρότερα (από τον Άγιο Μάξιμο) ότι στην Εκκλησία ανήκουν όσοι δέχονται την αλήθεια της Εκκλησίας· όσοι δεν υπακούουν στην αλήθεια της Εκκλησίας δεν ανήκουν σ' αυτήν· έστω και αν ονομάζουν τους εαυτούς τους ποιμένες και αρχιποιμένες. Ο Χριστιανισμός, ο γνήσιος και αληθινός, δεν χαρακτηρίζεται από τα πρόσωπα, αλλά από την αλήθεια και την ακρίβεια της πίστεως. Θεόδωρος Ζήσης, ό.π., σ. 41)

- Αυτός (ο Ιωάννης Καλέκας, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως) που έπειτα γράφει τόσα πολλά εναντίον των μοναχών και επέτρεψε σε οποιονδήποτε επιθυμεί να ανακινεί όλη την παρ'εκείνου κατηγορία, **δεν υποβάλλει πολλαπλασίως τον εαυτό του σε αυτές τις αποκηρύξεις, αποχωρίζοντας τον εαυτό του από την Εκκλησία του Χριστού και ολόκληρο το σύστημα των Ορθοδόξων;** (Αναίρεσις εξηγήσεως τόμου Καλέκα,13, Ε.Π.Ε. τόμος 3,σελ.670)

(σ.σ. ο Άγιος Γρηγόριος σε αυτό το απόσπασμα, μας εξηγεί ότι ο πατριάρχης Καλέκας, παρόλο που δεν είχε καταδικασθεί επίσημα από Σύνοδο, ήταν ήδη χωρισμένος από την Εκκλησία του Χριστού. Στην επόμενη πηγή που θα παραθέσουμε, ο Άγιος θα ορίσει ποιος τελικά ανήκει στην Εκκλησία του Χριστού και ποιος όχι κατά την περίοδο της αιρέσεως. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι ο Άγιος δεν αναφέρει καν το αξίωμα του Καλέκα, θέλοντας μάλλον με αυτό τον τρόπο να δείξει ότι ο τελευταίος, είχε δυνάμει εκπέσει του αξιώματός του επειδή απώλεσε την ορθή πίστη.)

- Εφόσον ο Καλέκας είναι με αυτό τον τρόπο και τόσες φορές αποκομμένος από ολόκληρο το πλήρωμα των Ορθοδόξων, είναι κατά συνέπεια αδύνατο να ανήκει στους ευσεβείς, όποιος δεν έχει αποχωρισθεί από αυτόν. **Αντιθέτως, όποιος για τους λόγους αυτούς είναι αποχωρισμένος από τον Καλέκα, τότε ανήκει πράγματι στον κατάλογο των Χριστιανών και είναι ενωμένος με τον Θεό κατά την ευσεβή πίστη.**

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 268)

Ιωσήφ ο Καλόθετος

- ...Αντιθέτως, δεν γνωρίζω πως θα καταφέρει να μη συγκαταλεχθεί μετά των υποκριτών (Ματ. Κδ', 51) και απίστων, αυτός που δεν απέχει από την κοινωνία με τον αμετανόητο (Ακίνδυνο), η μάλλον αυτός που δεν εναντιώνεται διαρκώς και δεν προετοιμάζεται πάντοτε για να πολεμήσει κατά του αμετανοήτου, έως ότου διάκειται έτσι εχθρικά προς τον Θεό και τις αΐδιες ενέργειές Του.

(Ιωσήφ Καλοθέτου συγγράμματα, παρά Δ. Τσάμη, Λόγος 2, κεφ. 36-37, σ. 138)

- Όταν δε ο πατριάρχης Καλέκας “απέκοψε” τον θείο Γρηγόριο και τους ομόφρονές του από την Εκκλησία(1344), ο ιερός Ιωσήφ έγραφε: Ποια είναι η Εκκλησία, η οποία ισχυρίζεται (ο Καλέκας) ότι μας έχει αποδιώξει; Η των Αποστόλων; (σ.σ. Ασφαλώς όχι, αφού) Εμείς όμως είμαστε υποστηρικτές της και συμφωνούμε σε όλα μαζί της. Επιθυμήσαμε μάλιστα να πάθουμε τα πάντα για χάρη της κατά την παρούσα περίσταση και έχουμε σκοπό να υποφέρουμε με γενναιότητα κάθε πόνο και κόπο με την βοήθεια του Θεού. Εξαιτίας

δε αυτής υφίσταται ο διαρκής πόλεμος με τον Θρασύμαχο (Βαρλαάμ) και τον Γλαυκοφάνη (Ακίνδυνο). Επομένως δεν λέγει ότι μας έχει αποβάλει η Αποστολική Εκκλησία -διότι πως ήταν δυνατό να γίνει αυτό;- αλλά η καινοφανής Εκκλησία και τα παράδοξα δόγματα που αυτός συνέστησε με τα περί τον Θρασύμαχο και Γλαυκοφάνη νεαρά άτομα. Οι «φάγοντες τράπεζαν Ιεζάβελ» (Γ' Βασ. ιη', 19) περιφρόνησαν λόγους, νόμους, Προφήτες, Αποστόλους και τόσους άλλους. Πώς και είσαι εσύ Εκκλησία ευσεβών; Από τον τρόπο; Από τις πράξεις; Από τα υγιή δόγματα; Αφού λοιπόν έγινες εργαστήριο κάθε ψεύδους, κάθε συκοφαντίας, οποιουδήποτε φαύλου πράγματος, κάθε επαναστατικού φρονήματος, κάθε αδικίας, πλεονεξίας, ιεροσυλίας, αρπαγής και καπηλείας, έπειτα "χειροτονείς" -ώ του θράσους!- και τον εαυτό σου Εκκλησία. Δεν γνωρίζεις φαίνεται, ότι και οι Νεστόριος και Μακεδόσιος πιθανώς να ισχυρίστηκαν αυτό που και εσύ τώρα ισχυρίζεσαι, διότι και αυτοί είχαν τον ίδιο θρόνο με σένα.

Γιατί είσαι Εκκλησία; Από το ότι δωροδοκείς; Από το ότι εξαγοράζεις τις δίκες; Από το ότι δεν κάνεις διάκριση μεταξύ των ανιέρων και των αγίων; Από το ότι επιτρέπεις την είσοδο του ιερού σε όλους τους μολυσμένους και βεβήλους; Από το ότι καταπείθεις τους ανθρώπους να χορταίνουν από συγγενικό αίμα; Από το ότι πωλείς την Χάρι του Αγίου Πνεύματος; Από το ότι γέμισες την Εκκλησία με όλες τις αιρέσεις -προχωρώ δε και σ' αυτή την κορωνίδα των κακών- ή από το ότι πωλείς (διά της Σιμωνίας) την ευσέβεια την δική σου και των επισκόπων σου και όσων σε ακολουθούν, για τους οποίους και καυχάσαι ότι αποτελούν και Εκκλησία;

Τέτοιου είδους μεν είναι η κατά την γνώμη σου Εκκλησία, την οποία συνέστησες πριν από λίγο καιρό, αφού αποστάτησες από την δική μας. Η δική μας όμως Εκκλησία είναι από παλαιά αγνή, καθαρή, ειρηνική, αποχωρισμένη από οποιοδήποτε φαύλο και πονηρό πράγμα, ελεύθερη από οποιαδήποτε κακία, καθαρή από κάθε ακαθαρσία και κηλίδα. Σέβεται επίσης τα υγιή, καθαρά και αποδεδειγμένως ειλικρινή δόγματα των θεοφόρων ανδρών. **Κεφαλή της Εκκλησίας είναι ο**

Κύριός μας, μέλη δε και μέρη αυτής της Εκκλησίας το σύνολο και σύνταγμα των ευσεβών.

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 274-275)

- ...Άλλοτε πάλι χαρακτηρίζει την ψευδεκκλησία του Καλέκα «ὡς σφαλεράν καί πόρρω Θεοῦ βάλλουσαν ». Κατά συνέπεια ο πατριάρχης (σ.σ. άκριτος ακόμα από Ορθόδοξη Σύνοδο) «δεῖ ὑποταγῆναι τῇ ἡμετέρα ἐκκλησίᾳ, ἥς πρό ὀλίγου ἀφηνίασεν ἀποσκιρτήσας». **Για όλα αυτά ο ιερός Ιωσήφ συνιστούσε: «ἀποκοπτέον ἡμᾶς τῆς ἐκείνου κοινωνίας ».** Προσέθετε δε, ότι χρειάζονται πηγές δακρύων για να κλαύση κανείς το «σύντριμμα» της Εκκλησίας. Τις σφαγές -όχι των σωμάτων- αλλά των ψυχών και την καινοτομία της πίστεως. (Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 275)

Όσιος Μάξιμος ο Καυσοκαλυβίτης

- Ἐλθόντες ποτὲ πρὸς τὸν ὅσιον, ὡς συχνῶς εἴθισται, μοναχοὶ ἐκ τῆς Λαύρας, εἶχον μεθ' ἑαυτῶν κοσμικὸν ἐν μυχῶ τὰ Ἀκινδύνου νοσοῦντα παρὰ μηδενὸς γιγνωσκόμενον, ὃν ὁ μέγας μακρόθεν εἰδώς: «τὸν σὺν ὑμῖν Ἀκινδυνᾶτον καὶ ἄπιστον ἐκδιώξατε, ἐξεβόησε, πρότερον, καὶ τότε πρὸς ἐμὲ ἀφίχθητε· λίαν γὰρ τὸν ληρώδη Ἀκίνδυνον ὡς ὑπουργὸν τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ ψυχωλέθρου αἰρέσεως ὁ ὅσιος ἐβδελύττετο προφανῶς καὶ τοὺς θιασώτας αὐτοῦ καὶ κοινούς πάσης αἰρέσεως, οὐδ' ὀφθαλμοῖς ὅλως προσβλέπειν ἠνείχετο, ἀλλ' ἐλέγχων παρησίᾳ τῷ ἀπὸ Θεοῦ ἀναθέματι καθυπέβαλλεν». (Ευλ. Κουρίλα, Μνημ. Ἔργον, σ. 126)

15^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Ιωσήφ ο Βρυέννιος

- ... Ήταν δυνατό και εξαιρετικά εύκολο να συναινέσω με τους αρχιερείς της Κύπρου και να τους δεχθώ σε εκκλησιαστική κοινωνία (σ.σ. αυτό άλλωστε ήθελε το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως) μέσα σε τρεις μόνο ώρες, αφού άλλωστε όλη η υπόθεση είχε ανατεθεί σε μένα. Για τον σκοπό αυτό μάλιστα με παρακινούσαν και με πίεζαν με μύρια δώρα, απειλές, φόβητρα, υποψίες, υποσχέσεις, δόξα, κολακεία... Παρά ταύτα εγώ απετίναξα όλα εκείνα με μεγάλη ανδρεία –με την βοήθεια του Θεού φυσικά- και επέδειξα σε όλα γενναία αντίσταση χωρίς να ενδώσω ούτε στο ελάχιστο. Αντιθέτως, με όλη μου την ψυχή και την καρδιά διάλεξα την φτώχεια και την ακάθαρτη δυσφημία, μόνο και μόνο για να διατηρήσω καθαρή και αμώμητη την αγνή εν Χριστώ πίστη.

(Ιωσήφ Βρυεννίου, Τα ευρεθέντα έργα, Μελέτη περί της των Κυπρίων..., τόμος β', σ. 29)

- **Τι είδους κοινωνία μπορεί να υπάρξει μεταξύ αληθείας και πλάνης;** Αλλά και τι κοινό μεταξύ των Κυπρίων και ημών; Εκείνοι, αν και ήταν πάντοτε αυτόνομη Εκκλησία, πρόδωσαν την αυτονομία τους αυτή σε μία Εκκλησία, που είναι αντίθετη από εμάς στα καίρια σημεία των δογμάτων. Από τότε λοιπόν υπόκεινται ολωσδιόλου σ' αυτήν και ως τώρα την υπηρετούν εκουσίως ή ακουσίως. **Εμείς όμως, τι όφελος ή υπηρεσία ελπίζουμε να έχουμε από αυτούς, ώστε να δεχθούμε να κοινωνήσουν μαζί μας;** Ας μας αφήσουν ήσυχους, ή μάλλον ας χαθούν απ' εδώ. Διότι θέλουν μεν να ενωθούν με την Εκκλησία των Ορθοδόξων, αλλά όμως να μείνουν αμετάτρεπτες και όλες τους οι

συνηθισμένες τους υποχρεώσεις, τις οποίες οφείλουν να επιτελούν προς τους Λατίνους...

...Όλα αυτά όμως δεν θα σημάνουν την προσάρτησι της Εκκλησίας των Κυπρίων προς την οικουμενική, αλλά την υποταγή του οικουμενικού πατριάρχου και των υπό αυτόν, στον πάπα της Ρώμης χωρίς να το πάρουμε είδηση. Άλλωστε, και κάθε αίρεση παρακαλεί να ενωθεί με μας τους Ορθοδόξους, εφόσον θα διατηρήσει αμετάτρεπτες τις συνήθειές της. Αλλά και αυτός ο πάπας δεν ζητεί τίποτε άλλο από μας, παρά να τον αποκαλούμε άγιο και να συλλειτουργούμε με τους υπηκόους του.

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 284)

- Από τότε που οι Κύπριοι υπέκυψαν στους Λατίνους, πέρασαν διακόσια σαράντα έτη. Επίσης έζησαν τριάντα δύο πατριάρχαι αυτής εδώ της βασιλίδος των πόλεων και δεκαεπτά βασιλείς, οι οποίοι δεν σκέφτηκαν ούτε στο όνειρό τους να δεχθούν τους Κυπρίους σε εκκλησιαστική κοινωνία. Αυτούς λοιπόν που τόσο πολλοί και εξαίρετοι άνδρες περιφρόνησαν ως αναξίους για εκκλησιαστική κοινωνία με τους Ορθοδόξους, εμείς θα τους δεχθούμε, ωσάν να ήμαστε δήθεν αγιώτεροι και σοφώτεροι από όλους αυτούς; Μακριά από μας μία τέτοια άγνοια, για να μην πω πώρωςις! Διότι το να δεχθούμε αυτούς που εκείνοι απέφυγαν, προσάπτει μεν σε όλους εκείνους τη κατηγορία της μεγίστης απραξίας, σε μας δε, καταδεικνύει τελεία παραφροσύνη.

Εγώ φυσικά θα προτιμούσα να θανατωθώ μύριες φορές, παρά να δω την Ορθόδοξο Εκκλησία(η οποία ενώνεται βέβαια μόνο με την ουράνια Εκκλησία των πρωτοτόκων) ενωμένη με την Κυπριακή...

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 285)

- Πᾶς ὁ δυνάμενος λέγων τὴν ἀλήθειαν καὶ μὴ λέγων κατακριθήσεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ταῦτα ἔνθα πίστις ἐστὶ τὸ κινδυνευόμενον καὶ τῆς

ὅλης Ἐκκλησίας τῶν Ὁρθοδόξων ἡ κρηπίς. Τὸ γὰρ ἐφησυχάζειν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀρνήσεως ἴδιον, τὸ δὲ λέγειν, ὁμολογίας εἰλικρινοῦς.

(Ιωσήφ Βρυεννίου, ὁ.π., Τόμος Β΄, Θεσσαλονίκη 1990, σ. 18)

(σ.σ. Ὅταν οἱ Θεῖοι νόμοι υβρίζονται καὶ ἐμεῖς διατελούμε ἐν σιγῇ καὶ οὐ κατ' ἐπίγνωση οικονομία, στηριζόμενοι ἐν νεφελώδεις δυνητικές θεωρίες, τότε, μας ἀναμένει ἡ κόλασις, κατὰ τὸν Ἰωσήφ Βρυέννιο. Μὴ γένοιτο.)

Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός

- Ἀντιθέτως, ὅσοι ἀγαποῦν τὸν Θεό, πρέπει νὰ ἔχουν ἐτοιμασθεῖ νὰ πολεμήσουν μαζί τους στὰ ἔργα. Ἐπίσης, νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ υποφέρουν κάθε κίνδυνο γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ γιὰ τὸν ἀγῶνα νὰ μὴν μολυνθοῦν ἀπὸ τὴν κοινωνία με τοὺς ἀσεβεῖς.

(Α. Δημητρακοπούλου, Ὁρθόδοξος Ἑλλάς, σ. 106-107)

- Οἱ περισσότεροὶ ἀδελφοί, ἔχοντας πάρει θάρρος ἀπὸ τὴν ἐξορία μου, ἐλέγχουν με αὐστηρότητα τοὺς ἀληθίνοις (Λατινόφρονες) καὶ παραβάτες τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν πατρικῶν θεσμῶν. Τοὺς διώχνουν ἐπίσης ἀπὸ παντοῦ ὡς καθάρματα, **χωρὶς νὰ ἀνέχονται νὰ συλλειτουργοῦν μαζί τους, οὔτε νὰ τῆς μνημονεύουν καθόλου στὰ μυστήρια ὡς Χριστιανούς...**

...Νὰ συμβουλευθεῖς δὲ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποφεύγουν με κάθε τρόπο τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία με τὸν λατινόφρονα μητροπολίτη τους καὶ οὔτε νὰ συλλειτουργοῦν μαζί του, οὔτε νὰ τὸν μνημονεύουν καθόλου, οὔτε νὰ τὸν θεωροῦν ἀρχιερεῖα, ἀλλὰ ὡς μισθωτὸ λύκο!

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ὁ.π., σ. 297)

- Ο δε καλόγηρος αυτού του μισθωτού και όχι γνησίου ποιμένος σας, ο επίσκοπος Μονεμβασίας που προανέφερα, αφού έλαβε από τον βασιλέα την ηγουμενία της Μονής του Προδρόμου, **ούτε μνημονεύεται από τους καλόγηρους του, ούτε τον θυμιάζουν καθόλου ως Χριστιανό...**

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 298)

- **...Να αποφεύγετε λοιπόν και εσείς αδελφοί, την εκκλησιαστική κοινωνία με τους ακοινωνήτους και το μνημόσυνο των αμνημονεύτων.** Δείτε, εγώ ο αμαρτωλός Μάρκος σας λέγω, ότι όποιος μνημονεύει τον πάπα ως Ορθόδοξο αρχιερέα, είναι ένοχος να εκπληρώση όλο τον Λατινισμό, μέχρι και αυτού του ξυρίσματος της γενειάδος. Ο Λατινόφρων αυτός θα καταδικαστεί μαζί με τους Λατίνους και θα θεωρηθεί ως παραβάτης της πίστεως.

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 298)

(σ.σ. Το γεγονός ότι κανείς από τους μετέπειτα του Αθηναγόρα Πατριάρχες, δεν καταδίκασε τις αιρετικές πράξεις του τελευταίου, συμπεριλαμβανομένου και του μνημόσυνου του πάπα, τους κάνει το ίδιο αιρετικούς και συγκοινωνούς με τα έργα του. Μάλιστα συχνά, πυκνά, δήλωσαν ότι θα ακολουθήσουν και την ίδια γραμμή με τον Αθηναγόρα.)

- Φευκτέον αυτούς, ως φεύγει τις από όφεως, ως αυτούς εκείνους, η κακείνων πολλώ δήπου χείρονας, ως χριστέμπορους και χριστοκάπηλους... **Φεύγετε ουν αυτούς αδελφοί, και την προς αυτούς κοινωνίαν.** Οι γάρ τοιούτοι ψευδαπόστολοι, εργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εις αποστόλους Χριστού.

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 298)

- Λέγω δέ περί τοῦ πατριάρχου, μήπως δόξη αὐτῷ, προφάσει τάχα τιμῆς τῆς πρὸς ἐμέ, ἐν τῇ κηδεΐα τοῦ ταπεινοῦ μου τούτου σώματος ἢ καί ἐν τοῖς μνημοσύνοις μου στεῖλαί τινας τῶν ἀρχιερέων αὐτοῦ ἢ ὅλως τῶν κοινωνούντων αὐτῷ τινα συνενύξασθαι ἢ συμφορέσαι τοῖς ἐκ τοῦ ἡμετέρου μέρους ἱερεῦσι, τοῖς πρὸς τὰ τοιαῦτα προσκληθεῖσι, δοξάσας ὥς οἰωδήποτε τρόπῳ προσίεμαι, κἄν ἐν τῷ κρυπτῷ, τήν αὐτοῦ κοινωνίαν. Καὶ ἵνα μή ἡ σιωπὴ μου συγκατάβασιν τινα ὑπονοῆσαι παρέξῃ τοῖς μή καλῶς καὶ εἰς βάθος εἰδόσι τον ἐμόν σκοπόν, λέγω καὶ διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τῶν παρατυχόντων, πολλῶν καὶ ἀξιολόγων ἀνδρῶν, ὡς οὔτε βούλομαι, οὔτε δέχομαι τήν αὐτοῦ (σ.σ. του Πατριάρχου) ἢ τῶν μετ' αὐτοῦ κοινωνίαν, το παράπαν οὐδαμῶς οὔτε ἐπὶ ζωῆς μου, οὔτε μετὰ θάνατον, ὥσπερ οὐδέ τήν γεγонуῖαν ἔνωσιν καὶ τὰ δόγματα τὰ λατινικά, ἅπερ ἐδέξατο αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ δεφενδεύειν ταῦτα καὶ τήν προστασίαν ταύτην ἐμνηστεύσαντο ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ὀρθῶν τῆς Ἐκκλησίας δογμάτων. Πέπεισμαι γάρ ἀκριβῶς, ὅτι ὅσον ἀποδιῶσταμαι τούτου (σ.σ. του Πατριάρχου) καὶ τῶν τοιούτων(σ.σ. των ενωτικῶν), ἐγγίζω τῷ Θεῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ ὥσπερ τούτων χωρίζομαι, οὕτω ἐνοῦμαι τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοῖς ἁγίοις Πατράσι, τοῖς θεολόγοις τῆς Ἐκκλησίας· ὥσπερ αὖ πείθομαι τούς συντιθεμένους τούτοις ἀποδιῶστασθαι τῆς ἀληθείας καὶ τῶν μακαρίων τῆς Ἐκκλησίας διδασκάλων. Καὶ διὰ τοῦτο λέγω, ὥσπερ παρὰ πᾶσάν μου τήν ζωὴν ἡμὴν κεχωρισμένος ἀπ' αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐξόδου μου, καὶ ἔτι καὶ μετὰ τήν ἐμήν ἀποβίωσιν ἀποστρέφομαι τήν αὐτῶν κοινωνίαν καὶ ἔνωσιν, καὶ ἐξορκῶν ἐντέλλομαι, ἵνα μηδεὶς ἐξ αὐτῶν προσεγγίσῃ ἢ ἐν τῇ ἐμῇ κηδεΐᾳ ἢ ἐν τοῖς μνημοσύνοις μου, ἀλλ' οὐδέ ἄλλου τινός τῶν τοῦ μέρους ἡμῶν, ὥστε συμφορέναι ἐπιχειρῆσαι, καὶ συλλειτουργεῖν τοῖς ἡμετέροις· τοῦτο γάρ ἐστι τό τὰ ἄμικτα μίγνυσθαι. Δεῖ δέ παντάπασιν (σ.σ. παντελῶς) ἐκείνους εἶναι κεχωρισμένους ἡμῶν, μέχρις ἂν δῶ ὁ Θεὸς τήν καλὴν διόρθωσιν καὶ εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ.
(Λόγος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ μετέστη πρὸς τόν Θεόν, Patrologia Orientalis 17, 485-486)

Άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης

- «Πρὸ πάντων ἀναγκαιότερον φυλάσσειν αὐτοῦ καθαρὰν καὶ ἀκλινῇ τὴν ὁμολογίαν. Χωρὶς γὰρ τούτου τὰ πάντα εἰσὶ νεκρά... Οὕτω χωρὶς τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως οὐδὲν ὄφελος ἔσται...» καὶ «ὃ δοκεῖ ἐνεργεῖν (σ.σ. χωρὶς τὴν ορθή ὁμολογία) τοῦ πονηροῦ ἐστὶ ἐξαπάτη καὶ τῆς πλάνης ὑπάρχει καρπός». Καὶ ἀκόμη «οὐδὲ ἀγαθὰ εἰσιν ἃ δοκεῖ ποιεῖν ὁ ἄπιστος ἀγαθὰ, πονηρία δὲ μᾶλλον καὶ εἰς Θεοῦ παραλύπησιν».

(Αγ. Συμεών, Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, Ἔργα Θεολογικά, Ανάλεκτα Βλατάδων, 1981, σ. 113)

16^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Ιερός Γεννάδιος Σχολάριος

- Μη γένοιτο να κάνω αιρετική την Εκκλησία μου, την αγία μητέρα των Ορθοδόξων, δεχόμενος το μνημόσυνο του πάπα, εφόσον ομολογεί και πιστεύει εκείνα, για τα οποία δεν τον δέχεται η Εκκλησία μας. Όποιος λοιπόν ομολογήσει, ότι ο πάπας ορθοτομεί τώρα τον λόγο της αληθείας, ομολογεί ότι οι δικοί μας πρόγονοι είναι αιρετικοί. Η γνώμη μου λοιπόν ήταν και θα είναι αυτή. Και θα είμαι οπωσδήποτε πάντοτε ακοινώνητος προς τον πάπα και όσους έχουν εκκλησιαστική κοινωνία με αυτόν, όπως οι Πατέρες μας. Διότι πρέπει να μιμούμαστε την ευσέβειά τους, αφού δεν έχουμε την αγιοσύνη και την σοφία τους.

(Αρχιμανδρίτου Βασιλείου Παπαδάκη, ό.π., σ. 304)

18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης

- Άν ό προεστώς σου είναι σφαλερός εις την πολιτείαν καὶ τὰ ἔργα του μὴ περιεργάζεσαι. **Άν ὅμως είναι σφαλερός κατὰ τὴν πίστιν φεύγε καὶ παραιτήσέ τον**, ὅχι μόνο αν είναι ἄνθρωπος ἀλλὰ κὰν Ἄγγελος είναι ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

(Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Περί Συνεχοῦς Μεταλήψεως, σ. 175)

20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Επίσκοπος Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης

- Ο ευσεβής λαός κατὰ το Κανονικόν Δίκαιον, είναι ο φρουρός της Ορθοδοξίας και **έχει υποχρέωσιν** οσάκις αρχιερεὺς παρεκλίνη εκ των γραμμών της Ορθοδοξίας και γυμνή τη κεφαλὴ κηρύττη τί ασυμβίβαστον προς τα παραδεδεγμένα, **ο λαός αυτός ὅχι μόνον να διαμαρτύρεται ἀλλὰ και να διακόπτη πάσαν πνευματικὴν σχέσιν μετὰ του οὕτω πῶς παρεκτρεπομένου αρχιερέως.**

(Αυγουστίνος Καντιώτης, Πνευματικά Σαλπίσματα Ορθόδοξης Ζωῆς και Ομολογίας, Εκδόσεις Σταυρός, σ. 74)

π. Γεώργιος Μεταλληνός

- Οι θεολογικά εκφραγκευμένοι διεξάγουν διάλογο συνιτικό, δεχόμενοι τον πάπα ως κανονικό επίσκοπο της Εκκλησίας του Χριστού και τον **«μνημονεύουν»**, πολλοί δε από αυτούς έχουν προχωρήσει στην ένωση με τον παπισμό, κοινωνώντας με τους παπικούς, όπως ομολόγησε, ήδη το 1971, ο πατριάρχης Αθηνάγορας και πειστικά έχει υποστηρίξει σε πρόσφατο βιβλίο του ο συνάδελφος κ. Αθανάσιος Σακαρέλλος.
(π. Γεώργιος Μεταλληνός, Οφειλή Αγάπης, εκδ. Ορθ. Κυψέλη, σ.10)

Πρωθιερέας Καθηγητής Γεώργιος Φλωρόφσκυ

- Πολύ συχνά το μέτρον της αληθείας είναι η μαρτυρία της μειοψηφίας. Είναι δυνατόν να είναι η καθολική Εκκλησία το «μικρόν ποίμνιον». Ίσως υπάρχουν περισσότεροι ετερόδοξοι παρά ορθόδοξοι. Είναι δυνατόν να εξαπλωθούν οι αιρετικοί παντού, *ubique* και να καταλήξει η Εκκλησία, εις το περιθώριον της ιστορίας ή να αποσυρθεί εις την έρημον. Αυτό συνέβει κατ'επανάληψη εις την ιστορίαν και είναι πολύ πιθανόν να συμβεί και πάλι... **Το καθήκον της υπακοής παύει όταν ο επίσκοπος παρεκκλίνει από το καθολικό κανόνα και ο Λαός έχει το δικαίωμα να τον κατηγορήσει, ακόμη δε και να τον καθαιρέσει.**
(Γ. Φλωρόφσκυ, Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοσις, Θεσσ. 1976, σ. 71, 75)

π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος

- Ακόμα και ο π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος (του οποίου το βιβλίο «Τα Δύο Άκρα» έχει δεχθεί αυστηρή κριτική για την «οικονομία» που υποδεικνύει εκεί), διδάσκει πως όταν ο επίσκοπος «κηρύσσει

αιρετικά φρονήματα, τότε είναι **αιρετικός**», έστω κι αν η Εκκλησία δεν τον έχει ακόμα καταδικάσει επίσημα. «Μία τοιαύτη περίπτωση είναι η περίπτωση του Πατριάρχου. Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας έχει κηρύξει **αιρετικά φρονήματα**». Σ' αυτήν την περίπτωση και μετά από προσευχή, διαμαρτυρίες και αγώνα εναντίον του, έχει ο πιστός χριστιανός «δικαίωμα, προβαίνων έτι περαιτέρω, να παύση το μνημόσυνο αυτού, συμφώνως το ΙΕ' Κανόνι της Πρωτοδευτέρας Συνόδου. Τούτο όμως είναι το έσχατον βήμα, εις το οποίον δύναται να προχωρήση, αν θέλη να μη ευρεθή εις **σχίσματα** και εις ανταρσίας. Παύων δηλαδή το μνημόσυνο, δεν θα μνημονεύη ετέρου **Επισκόπου**, ...αλλά θα αναμένη μετ' ηρέμου συνειδήσεως την κρίσιν Συνόδου».

(Η Αποτείχιση Ορθοδόξων Πιστών από τους Αιρετίζοντες Επισκόπους της Ορθοδόξου Εκκλησίας και Δήλωση Αποτειχίσεως, Επιμέλεια: Σημάτης Παναγιώτης, Ξανθά- Νάκου Χριστίνα, Γεωργίτσης Κων/νος, Κυριακή της Ορθοδοξίας 2011, σ. 52)

Καλόμοιρος Αλέξανδρος

- **ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΛ. ΚΑΛΟΜΟΙΡΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
"ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ"**
Θεσσαλονίκη, Πάσχα 1972

Κύριε Διευθυντά, Χριστός Ανέστη!

Εις την απάντησίν σας προς τον Μοναχόν Θεόκλητον Διονυσιάτην διαπράττετε κι εσείς το υπό πολλών διαπραττόμενων **σφάλμα να διαχωρίσητε**, ως δύο εντελώς διαφορετικά πράγματα, **την αίρεσιν του Οικουμενισμού και την καινοτομίαν του νέου εορτολογίου**.

Διά τον μελετητήν της προσφάτου Ιστορίας ο διαχωρισμός αυτός είναι εντελώς τεχνητός και απαράδεκτος, η δε εμμονή των οψίμων κατά του Οικουμενισμού Νεοημερολογιτών αγωνιστών εις τον διαχωρισμόν αυτών, περά τα όσα έχουν γραφεί επί του θέματος, δίδει την εντύπωσιν εσκεμμένης παραποιήσεως της αληθείας και ελλείψεως καλής πίστεως.

Διατί έγινε η αλλαγή του εορτολογίου το 1924;

Ποίος εμελέτησε την πρόσφατον Εκκλησιαστικήν Ιστορίαν και δεν γνωρίζει ότι η αλλαγή αυτή ήτο το πρώτον συγκεκριμένον βήμα του Οικουμενισμού εις τον Ελληνικόν χώρον; Οι Νεσημερολογίται, διά να παραπλανήσουν τον λαόν, είχαν ισχυρισθή ότι προέβησαν εις μίαν διόρθωσιν διά λόγους αστρονομικής ακριβείας. Εάν τούτο ήτο αληθές θα είχαν εφαρμοσθεί εις την Ελλάδα ημερολόγιον αστρονομικώς τελειότερον του πεπαλαιωμένου ήδη ημερολογίου του Πάπα Γρηγορίου. Διατί εφαρμόσθη το επίσης εσφαλμένον ημερολόγιον του Πάπα; Μα απλούστατα, σκοπός δεν ήτο η επίτευξις αστρονομικής ακριβείας. Αυτό που επεδιώκετο ήτο η επίτευξις εορτολογικής ενότητος μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και των αιρετικών "Εκκλησιών" της Δύσεως. Επεδιώκετο η Ένωσις των Εκκλησιών τουλάχιστον εις τον εορτολογικόν τομέα, και τούτο ως πρώτον βήμα. **Η τακτική των Οικουμενιστών είναι πρόοδος διά βαθμίδων.** Η πρώτη βαθμίς ήτο η εορτολογική ένωσις των Εκκλησιών. Στο πρόγραμμα ήτο να επακολουθήσουν συν τω χρόνω όσα επηκολούθησαν και όσα θα επακολουθήσουν.

Φθάνει να αναγνώση κανείς την Εγκύκλιον του Οικουμενικού Πατριαρχείου του 1920 διά να πεισθή πλήρως. Η εγκύκλιος αυτή προτείνει ως πρώτον λίθον του οικουμενιστικού οικοδομήματος την φιλικήν προσαρμογήν της Ορθοδοξίας προς τας "Εκκλησίας" της Δύσεως "διά της παραδοχής ενιαίου ημερολογίου". Γράφεται επί λέξει: "Δύναται δε η φιλία αύτη και αγαθόφρων προς αλλήλους διάθεσις εκφαίνεσθαι και τεκμηριούται ειδικώτερον ως εξής:

α'. διά της παραδοχής ενιαίου ημερολογίου προς ταυτόχρονον εορτασμόν των μεγάλων χριστιανικών εορτών υπό πασών των Εκκλησιών...". Εις την εγκύκλιον αυτήν παραπέμπει και ο Θυατείρων Αθηναγόρας γράφων προσφάτως ότι: "η Ορθόδοξος Εκκλησία εξήλθε των τοιχωμάτων αυτής και εδημιούργησε σχέσεις και επεδίωξε συνεργασίαν ήδη από του 1920 διά της περιφήμου Εγκυκλίου του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, συνετέλεσεν εις την έναρξιν της Οικουμενικής Κινήσεως και την ίδρυσιν του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών...".

Εξ άλλου εις τα πρακτικά του περιβόητου δήθεν πανορθόδοξου συνεδρίου του Μαΐου - Ιουνίου 1923 βλέπομεν ότι η μεταρρύθμισις του ημερολογίου είχαν ως σκοπόν την "εξυπηρέτησιν εν τε τούτω τω μέρει της παγχριστιανικής ενότητος. Έπρεπε να γίνη "προς αποκατάστασιν της

ενόητος των χριστιανών τουλάχιστον εν τω σημείω τούτω". Το συνέδριον εκείνο διεκήρυξε σαφέστατα ότι "η διαρρύθμισις του ημερολογίου είναι ο πρώτος λίθος διά το οικοδόμημα της ενώσεως πασών των εκκλησιών".

Όπως βλέπετε ο Οικουμενισμός δεν ενεφανίσθη μόλις σήμερον με τον Αθηναγόραν. Εγεννήθη εις την Ελλάδα το 1924 και ανδρούται έκτοτε εντός των κόλπων της κρατικής Εκκλησίας. **Δεν επιτρέπεται λοιπόν, καλής πίστεως αγωνισταί, ως υμείς, να αγνοήτε την αλήθειαν αυτήν ότι το πρώτον προγεφύρωμα του Οικουμενισμού εις την Ελλάδα υπήρξε η καινοτομία του ημερολογίου.** Αυτός ήτο ο λόγος διά τον οποίον οι Παλαιοημερολογίται αντιμετώπισαν εξ αρχής το θέμα ως δογματικόν, ασχέτως εάν δεν εχρησιμοποιείτο τότε ευρύτερα ο όρος "Οικουμενισμός". Η συνείδησις του ορθοδόξου λαού είχε ταυτίσει από της πρώτης στιγμής την εορτολογικήν μεταρρύθμισιν με τον εκφραγκισμόν.

Ημερολογιακόν και Οικουμενισμός δεν είναι λοιπόν δύο διαφορετικά και ανεξάρτητα θέματα αλλά ένα και το αυτό, και ο αγών κατά του Οικουμενισμού, εάν είναι συνεπής, δεν είναι δυνατόν να περιορισθή εις τα σύγχρονα κατορθώματα της παναιρέσεως αυτής, είναι υποχρεωμένος να ανασκάψη τας ρίζας της και να συνθλίψη επί της πέτρας τα νεογνά της.

Νομίζω ότι παρεξηγήσατε τον π. Θεόκλητο όσον αφορά εις το ποίους εννοεί διά της φράσεως "ακραίοι τύποι". Σίγουρα δεν εννοεί τους τρεις Μητροπολίτας τους διακόψαντας το μνημόσυνον του Αθηναγόρα. Δεν έχει, όπως λέει και ο ίδιος, πράγματι κανένα λόγον να τα βάλη μαζί των εφ' όσον ούτοι έχουν, ως και πρότερον, πλήρη Εκκλησιαστικήν κοινωνίαν μετά πάντων των Αρχιερέων "αφού πέραν της διακοπής του μνημοσύνου ουδέν μετεβλήθη εις τας σχέσεις των μεθ' όλης της Εκκλησίας", εννοεί της οικουμενιστικής Εκκλησίας Αθηνών, Κωνσταντινουπόλεως, Μόσχας κλπ. Η παρατήρησις του π. Θεοκλήτου είναι οξυδεγκεστάτη και είναι πνευματικόν συμφέρον σας να την προσέξετε. Πράγματι ποίαν σημασίαν έχει η διακοπή του μνημοσύνου όταν παραμένει η εκκλησιαστική κοινωνία; Όταν η διακοπή του μνημοσύνου δεν σημαίνει διακοπήν κοινωνίας είναι πράξις χωρίς νόημα, είναι μία καθ' αυτό στρουθοκαμηλική ενέργεια αποσκοπούσα εις την καθησύχασιν της ιδίας συνειδήσεως και της συνειδήσεως των οπαδών. Δεν αποχωρούν οι τρεις

Μητροπολίται από της φλεγομένης υπό της αιρέσεως του Οικουμενισμού οικίας, κλείνουν μόνον τους οφθαλμούς διά να μη βλέπουν τας φλόγας και διδάσκουν τους οπαδούς των να κάμουν το ίδιον. Διατί λοιπόν να καταφερθή ο π. Θεόκλητος εναντίον των; Δεν διακηρύττουν και αυτοί, όπως και εκείνος, ότι "ουκ επέστη ο καιρός" δια την εγκατάλειψι του καταποντιζομένου πλοίου; Η διαφορά μεταξύ του π. Θεοκλήτου και των τριών Μητροπολιτών είναι μόνον εις ζητήματα τακτικής. Ουδεμία διαφορά μεταξύ των υπάρχει εις ζητήματα ουσίας. Κατά τη γνώμη μου η τακτική του π. Θεοκλήτου - κοινωνία και μνημόσυνον - είναι συνεπής. Δεν είναι δυνατόν όμως να λεχθή το ίδιον και διά την τακτικήν των τριών Μητροπολιτών - κοινωνία χωρίς μνημόσυνον. Ο π. Θεόκλητος έχει κατανοήσει τελευταίως ότι **κριτική του Οικουμενισμού και των οικουμενιστών με παράλληλον συνέχισιν εκκλησιαστικής κοινωνίας μετ' αυτών συνεπάγεται απαράδεκτον και αυτόχρημα γελοίαν ασυνέπειαν**. Αυτός νομίζω ότι είναι και ο λόγος διά τον οποίον διέκοψε την κατά του Οικουμενισμού δημοσιογραφίαν εφ' όσον είχε αποφασίσει - διά λόγους που ο Θεός γνωρίζει - να μη διακόψη την εκκλησιαστικήν κοινωνίαν μετά των οικουμενιστών. **Η συνέπεια και η σοβαρότης απαιτεί ένα από τα δύο: ή σιωπήν και κοινωνίαν μετά των οικουμενιστών, ή αγώνα και διακοπή κοινωνίας**. Δεν υπάρχει μέση κατάσταση εάν σεβόμεθα τους εαυτούς μας.

Μη κατηγορείτε λοιπόν τον άνθρωπον αδίκως. Δεν κατεφέρθη κατά των τριών Μητροπολιτών. Άλλους είχεν εις τον νουν του. "Ακραίοι τύποι" είμεθα ημείς, ο γράφων και οι όμοιοί μου, που δεν ηρκέσθημεν εις διακοπάς μνημοσύνων αλλά προχωρήσαμεν και εις διακοπήν κοινωνίας και εγίναμε Παλαιοημερολογίται.

Με εκτίμησιν
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΟΣ

Παναγιώτης Τρεμπέλας, Θεολόγος

- Αι μονοθελητικάί εξ άλλου έριδες παρουσιάζουσι περίπτωσιν, καθ'ην, ενώ ως ήδη είπομεν, πάντες σχεδόν οι την Εκκλησίαν διοικούντες επίσκοποι εφάινοντο συγκεκλεισμένοι εις την μονοθελητικήν πλάνην, την σημαίαν της ορθής πίστεως εν μέσω του ευσεβούς πληρώματος της Εκκλησίας, εβάσταζον στεργώς δύο μοναχοί, ο Σωφρόνιος (τότε μοναχός και μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Ιεροσολύμων) και ο Μάξιμος, **μολονότι ούτοι ουδεμίαν χειροτονίαν ιερωσύνης έφερον.**

Το παράδειγμα του μοναχού Μαξίμου αντισταχθέντος προς πάσας τας προδιδούσας την Ορθοδοξίαν εκκλησιαστικάς αρχάς και διωχθέντος σκληρώς και αποθανόντος εν πλήρη χωρισμῷ και αποσχίσει απ' αὐτῶν ἵνα ανακηρυχθῇ ἔπειτα ὑπὸ τῆς Εκκλησίας ομολογητῆς τῆς πίστεως ἅγιος, αποδεικνύει περιλάμπρως **τα δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ καθήκοντα** τῶν ἀπλῶν μελῶν τῆς Εκκλησίας πρὸς προάσπισιν τῆς πίστεώς των, ὅταν αποδεδειγμένως αὐτὴ διώκεται.

(Π.Ν. Τρεμπέλα, *Οι λαϊκοί εν τη Εκκλησία*, σ. 148-9)

Επίσκοπος Παραμυθίας Παύλος (Επιστολη προς τον Πατριάρχη
Δημήτριο)

- Προς Την Αυτού Θειοτάτην Παναγιότητα
Τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κύριον Δημήτριον
Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον-Φανάριον

Παναγιώτατε,

Ελάβομεν τηλεγράφημα Υμετέρας Παναγιότητος και το υπ' αριθ.
Πρωτ. 449 Ειρηνικόν Υμών Γράμμα, δι' ων αγγέλετε ημίν τα της

αναδείξεως και καταστάσεως Υμών εις τον Πρωτόθρονον Πατριαρχικόν θρόνον.

Εδοξάσαμεν τον Θεόν, διότι ωκονόμησε ούτω τα πράγματα και απεκλείσθησαν διαβεβλημένα και επί ηθική και επί πίστει ορθή πρόσωπα. Πιστεύομεν ότι είσθε θεοπρόβλητος. Έχομεν δι' ελπίδος ότι θα ορθώσητε το ανάστημά σας και “θα βάλετε εις την θέσιν των” τα κακώς έχοντα εν τω Πατριαρχείω ήτοι την επί ζημία της ορθοδοξίας αχαλίνωτον τάσιν προς ένωσιν με τους αιωνίως αμετανοήτους και επιβουλευομένους την Ορθόδοξον κατ' Ανατολάς Αγίαν Εκκλησίαν ημών, την όντως Εκκλησίαν.

Παναγιώτατε Πάτερ και Δέσποτα, βαθυσεβάστως παρακαλούμεν και ικετεύομεν γονυκλινώς: δηλώσατέ το μετά παρηρησίας και απεριφράστως “ότι δεχόμεθα διάλογον με τους Καθολικούς και Πρωτεστάντας και Αντιχαλκηδονίους υπό τον ρητόν όρον όπως έκαστος, όσον αφορά το δόγμα, θελήση να παραδεχθεί ανεπιφυλάκτως πάντα τα υπό των 7 Αγίων Οικουμενικών Συνόδων θεσπιθέντα και ουδέν πέραν τούτων”. Επιτραπήτω μοι με όλον τον οφειλόμενον σεβασμόν να προσθέσω ότι πρέπει το Οικουμενικόν Πατριαρχείον πρωτίστως να προσέξη την ένωσιν των Ορθοδόξων Εκκλησιών και είτα να προχωρή μετά περισκέψεως πολλής εις διάλογον δια την ένωσιν μετά των αιρετικών. Εν εναντία περιπτώσει θα γίνη το αντίθετον. Η Ορθοδοξία θα κομματιασθή προς χαράν των Παπικών και των άλλων εχθρών του Σταυρού του Χριστού. Αλλά τότε τι λόγον θα δώσωμεν εις τον Θεόν εν ημέρα κρίσεως;

Ελπίζοντες ότι θα αναθεωρήσετε τα όσα εδηλώσατε, ότι θα ακολουθήσητε πιστώς την γραμμήν του Προκατόχου Σας όσον αφορά την ένωσιν, συγχαίρομεν Υμάς θερμώς επί τη αναδείξει Σας ως Οικουμενικού Πατριάρχου και ευχόμεθα εκ βάθους καρδιάς όπως ο Κύριος ο Θεός ημών χαρίζηται Υμίν μακροζωίαν και δυνάμεις πολλάς, σωματικές και πνευματικές, ίνα φέρητε εις

αίσιον πέρας την υψηλήν αποστολήν Σας προς δόξαν της Εκκλησίας και του Ουρανίου Αυτής Δομήτορος.

Επί τούτοις δηλούμεν, Παναγιώτατε, ότι πριν ή λάβωμεν το τίμιον Υμών γράμμαν εμνημονεύσαμεν του ονόματός Σας εν Ύδρα ευρισκόμενοι και συλλειτουργούντες μετά του Αγίου Ύδρας εν Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου, επί τη αγία Αυτού μνήμη· εξακολουθούμεν δε μνημονεύοντες Υμών εν ταις Ιεραίς Λειτουργίαις· πλην δεν διστάζομεν να δηλώσωμεν ότι τελούμεν πάντοτε εν επιφυλακή και εις περίπτωσιν που ήθελε διαπιστωθή αντορθόδοξός τις ενέργεια του Πατριαρχείου, δίχα συμφώνου γνώμης πασών των Ορθοδόξων Εκκλησιών, θα διακόψωμεν και Υμών το μνημόσυνο, διότι δεν το ανέχεται η συνείδησις ημών να μνημονεύωμεν της Κεφαλής ημών ως ορθοτομούσης, ενώ δεν ορθοτομεί.

Τέλος επικαλούμενοι τας θεοπειθείς ευχάς της Υμετέρας σεπτής Κορυφής εκφράζομεν την ευγνώμονα ευχαριστίαν ημών προς το Οικουμενικόν Πατριαρχείον δια τας επί τοις ονομαστηρίοις ημών ευχάς Αυτού και διατελούμεν μετά σεβασμού βαθέος της Υμετέρας Παναγιότητος.

Ελάχιστος εν Χριστώ αδελφός

+ Ο Μητροπολίτης Παραμυθίας, Φιλιατών και Γηρομερίου Παύλος
(Περιοδικό Ιερά Παρακαταθήκη, Αριθμ. Φύλ. 51, σ. 6-7)

Προκήρυξις Αγιορειτών Πατέρων προς τον Ορθόδοξον Ελληνικόν Λαόν

- Εάν οι καθολικοί και λοιποί αιρετικοί θέλουν να επιστρέψουν εις την Ορθοδοξίαν, να έλθουν αυτοί προσπίπτοντες και ζητούντες το έλεος, ασπαζόμενοι εις το ακέραιον τα δόγματα και Παραδόσεις της αμωμήτου Ορθοδόξου ημών Πίστεως και όχι να τρέχωμεν ημείς οι Ορθόδοξοι προς τους αιρετικούς. Ποιούμεν έκκλησιν προς τον οικουμενικόν ημών Πατριάρχη (σ.σ. εννοεί τον Αθηναγόρα) να

παύση εξακολουθών τας φιλενωτικές του ενεργείας, καθ' όσον, εάν συνεχίση, θ' αποκηρύξωμεν και αυτόν.

(Θεοδωρήτου Ιερομονάχου, ό.π., σελ. 140)

Υπόμνημα Αγιορειτών Μοναχών προς την Αριστείνδην
Σύνοδον της Εκκλησίας της Ελλάδος

- ...Ότι ἔστι κακὴ ὁμόνοια καὶ καλὴ διαφωνία· ἔστι σχισθῆναι καλῶς καὶ ὁμονοῆσαι κακῶς· οἷς γάρ ἡ φιλία πρόξενος ἀπωλείας, τούτοις τὸ μῖσος ὑπόθεσις ἀρετῆς γίνεται· καὶ κρείσσων ὁμονοίας, ἢ ὑπὲρ ἀπαθείας διάστασις (Ι. Βρυεννίου, «Ἄπαντα», Τόμος Α', σελ. 482). Δὲν εἶναι δυνατόν πλέον, Σεβασμιώτατοι, νὰ ὁμιλῶμεν περὶ «οἰκονομίας ἄχρι καιροῦ», ὅταν αἱ προθέσεις καὶ τὰ προγράμματα τοῦ Οἴκ. Θρόνου τυγχάνουσι σφόδρα προδοτικὰ καὶ ἐπίβουλα τῆς ὀρθῆς πίστεως. Ποία εἰσέτι οἰκονομία εἶναι δυνατόν νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἀνιάτως νοσήσαντα; Ὅταν δὲ ὁ καιρὸς παρέρχηται καὶ κατὰ τὰς ὑψηλῆς τῆς πονηρᾶς οἰκονομίας ὁ «ἀσθενῶν» λαμβάνῃ ἀντὶ θεραπευτηρίων συνταγῶν συγχαρητηρίους ἐπιστολάς διὰ τὸ λαμπρὸν τῆς ὑγείας τοῦ ἅμα καὶ πορείας, τί ἂν εἴῃ τῆς οἰκονομίας ταύτης ζημιωδέστερον; «Τις εὐσεβὴς σιγήσειεν, ἐνώπιον τῆς τραγικῆς ταύτης πραγματικότητος; τί ὅλως ἡρεμήσει; καὶ γὰρ τὴν συγκατάθεσιν ἢ σιωπὴ σημαίνει». (Μελέτιος Ομολογητής)...

... Κατὰ τὸ παρελθὸν ὅμως ὅλως διαφόρως ἐνήργουν οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν Προϊστάμενοι, διὰ παρομοίας ἢ ἥσσανος τῆς σήμερον περιπτώσεις. Οὕτως ὁ πρὸ 16 αἰώνων ἀμαυρώσας τὸν Οἴκ. Θρόνον Κων)λεως Νεστόριος, εὐθὺς μετὰ τὴν κήρυξιν τῶν κατὰ τῆς Θεοτόκου βλασφημῶν ρημάτων του, ἐδέχετο τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ Ρώμης Κελεστίνου ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων πατριαρχῶν.

«Φανερώς τοίνυν ἴσθι, ταύτην ἡμῶν τὴν ἀπόφασιν, ὡς ἐὰν μὴ περὶ τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξης, ἅπερ καὶ ἡ Ρωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ πᾶσα ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ ἁγία ἡ κατὰ τὴν μεγάλην Κων)λιν Ἐκκλησία ἕως σοῦ κάλλιστα κατέσχε καὶ ταύτην τὴν ἄπιστον καινότητα ἣτις ἐπιχειρεῖν χωρίζει, ὅπερ συνάπτει ἡ Ἀγία Γραφή, ἐντὸς ΔΕΚΑΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ἡριθμημένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως ΦΑΝΕΡΑ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΩ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΘΕΤΗΣΗΣ, ἀπὸ πάσης καθολικῆς ἐκκλησίας ΕΚΒΕΒΛΗΣΑΙ... Ἐπειδὴ ΠΑΝΤΕΣ ὀφείλουσιν εἰδέναι τὸ πραττόμενον, ὅσάκις περὶ κοινοῦ πράγματος ἢ ἡ σκέψις». (Σ. Μήλια, Πρακτικά Συνόδων... Τόμ. Α', σελ. 448)...

...Τὴν σήμερον ὅμως οἱ ποικίλοι αἰρετικοὶ δι' ἐκάστην νέαν κακοδοξίαν των δέχονται πληθύν' συγχαρητηρίων ἐπιστολῶν... **...Ἡ μεθ' ἡμῶν ἐφεξῆς Ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία δημιουργεῖ ἐν ἡμῖν ἰσχυροτάτην κρίσιν συνειδήσεως, ἐφ' ὅσον, παρὰ τὰς ἀνωτέρω ἀντικανονικὰς ἐνεργείας τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν συνεργατῶν του, ἐξακολουθεῖτε τὴν μετὰ αὐτοῦ ἀβρόφρονα συνεργασίαν καὶ συμπόρευσιν.**

Αἱ κατὰ καιροὺς ἐμφανισθεῖσαι Ὑμέτεραι διαφωνίαι, εἰς τινα δευτερευούσης φύσεως ζητήματα, διαρκοῦσιν τόσον ὀλίγον καὶ ἀντιμάχονται τοσοῦτον ἰσχυρῶς πρὸς εὐθὺς ἑτέρας καὶ ὑπεναντίας ἐνεργείας Ὑμῶν, ὥστε νὰ ἔχη παρὰ τοῖς πιστοῖς πλήρη ἐφαρμογὴν, τὸ κατοτέρω παράγγελμα τοῦ μεγάλου Καισαρέως. «Οἵτινες τὴν ὑγιᾶ ὀρθόδοξον πίστιν προσποιοῦντες ὁμολογεῖν, κοινωνοῦσι δὲ τοῖς ἑτερόφροσιν, τοὺς τοιούτους, εἰ μετὰ παραγγελίαν μὴ ἀποστῶσιν, μὴ μόνον ἀκοινωνήτους ἔχειν, ἀλλὰ μηδὲ ἀδελφοὺς ὀνομάζειν»...

... Περαινοῦντες, ἐπιθυμοῦμεν καὶ αὖθις, μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1964 γενομένην ἡμετέραν «Προκήρυξιν», νὰ δηλώσωμεν Ὑμῖν καὶ πᾶσιν, ὅτι, «οὐκ ἀρνησόμεθα τὴν φιλὴν Ὀρθοδοξίαν», ἔστω καὶ ἀν' μυριάκις θανάτῳ παραδοθῶμεν. Προσπάθεια δὲ ἐπιβολῆς κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα μετὰ τῶν αἰρετικῶν ομάδων τῆς Δύσεως, θὰ εὕρη ἡμᾶς

σφόδρα ὑπεναντίους πολλῶ δὲ μᾶλλον τυχὸν ἔνωσις μετὰ αὐτῶν ντὲ φάκτο.

(Θεοδώρητου Ιερομονάχου, ό. π. , σελ. 142-151)

21^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

Διακήρυξη Κληρικών

- Το θέμα της κοινωνίας με τους αιρετικούς, ως και της εν συνεχεία **κοινωνίας με τους κοινωνούντες**, οι οποίοι με την πράξη τους αυτή **αποβαίνουν ακοινωνήτοι**, είναι το μείζον και **επείγον** θέμα στην σημερινή εκκλησιαστική ζωή. Το εκκλησιαστικό σώμα νοσεί επικίνδυνα· **υπεύθυνοι για την νόσο** είμαστε όλοι, όχι μόνον οι κοινωνούντες με τους ετεροδόξους, αλλά και **όσοι κοινωνούμε με τους κοινωνούντες**· η εκτροπή και η παράβαση μοιάζει με τα συγκοινωνούντα δοχεία...

(Μαρτυρία ή Αποστασία; Σκέψεις και εκτιμήσεις μετά τη Ραβέννα, Ορθόδοξος Τύπος, φ. 1466, 12.07.2002)

Επιστολή Αγιορειτών Πατέρων προς την Ιεράν Κοινότητα Αγίου Όρους

•

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ (2006)

Πρὸς τὴν Ἱεράν Κοινότητα, τοὺς ἁγίους Καθηγούμενους καὶ ἀντιπροσώπους

τῶν εἴκοσι Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἀθω

Ἐνταῦθα

Ἅγιοι Καθηγούμενοι καὶ Ἅγιοι Πατέρες, εὐλογεῖτε:

Ἐπιθυμοῦμε μὲ τὸ παρὸν νὰ ἐκφράσουμε τὴν βαθύτατη ἀνησυχία καὶ τὴν λύπη μας γιὰ ὅσα συμβαίνουν στὴν Ἁγία Ὁρθοδοξία μας ἐπὶ ἔτη, καταλυτικὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Ἁγίων Πατέρων καὶ ἀντίθετα πρὸς ὅσα οἱ ἱεροὶ κανόνες τῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν συνόδων θεσπίζουν. Διερωτώμεθα ἂν ἔχει συνέλθει κάποια σύνοδος καὶ κατήργησε τοὺς κανόνες ποὺ ἀπαγορεύουν τὴν συμπροσευχὴ μὲ τοὺς αἰρετικούς, πράγμα ποὺ οὔτε αὐτὴ μπορεῖ νὰ κάνει, ἢ ἂν ὁ πάπας μετανόησε καὶ ἀποκήρυξε τὶς αἱρέσεις τοῦ Filioque, τοῦ πρωτείου, τοῦ ἀλάθητου, τῶν ἀζύμων, τοῦ καθαρτηρίου πυρός, τῆς κτιστῆς χάριτος, τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τόσες ἄλλες, γιὰ τὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἔχει καταδικασθῇ καὶ ἀναθεματισθῇ ἐπανειλημμένως ἀπὸ ὀρθόδοξες συνόδους καὶ ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Ἀγιορεῖται Μοναχοί:

Ὁργίσθηκε ὁ οὐρανός, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα οἱ Ἅγιοι Πατέρες μὲ τὸ θέαμα καὶ τὸ ἄκουσμα ὧν ἔλαβαν χώραν στὸ Φανάρι κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου 30 Νοεμβρίου τρέχοντος ἔτους (2006). Πρωτοφανῇ καὶ πρωτάκουστα πράγματα στὴν δισχιλιετῇ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. «Καταπεφρόνηται τὰ τῶν Πατέρων δόγματα, ἀποστολικαὶ παραδόσεις ἐξουθένηται, νεωτέρων ἀνθρώπων ἐφευρέματα ταῖς ἐκκλησίαις ἐμπολιτεύεται», ὅπως λέγει ὁ Μ. Βασίλειος γιὰ ἀνάλογα φαινόμενα τῆς ἐποχῆς του. Ὅλα ἔγιναν στὴν κυριολεξία ἄνω κάτω. Ἀντὶ ὁ αἰρετικὸς πάπας νὰ κείτεται κάτω, ὅπως βλέπουμε νὰ παρίστανται οἱ αἰρετικοὶ στὶς εἰκόνες τῶν Ἁγίων Συνόδων, καὶ νὰ ἐκβάλλεται ἀπὸ τὴν Θεία Λειτουργία, βάσει τοῦ λειτουργικοῦ προστάγματος «τὰς θύρας, τὰς θύρας, ἐν σοφίας πρόσχωμεν» τὸν ἀνεβάσαμε σὲ θρόνο ὑψηλό, ὅπου καθόταν συμφορώντας ὠμοφόριο, τὸν ἐθυμίασαν οἱ ὀρθόδοξοι διάκονοι, τὸν

ἀσπάσθηκε ὁ πατριάρχης στὸ «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους», ἀπήγγειλε ὡς πρωεστῶς τὸ «Πάτερ ἡμῶν», τοῦ ἔψαλσαν «Πολυχρόν ιον» ἀπὸ τὸν χορὸ τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ εἰδικὰ συντεθειμένο τροπάριο ἀπὸ Ἀγιορείτη ὕμνογράφο – Κύριε ἐλέησον!- ἂν ἀληθεύουν βέβαια οἱ δημοσιογραφικὲς πληροφορίες, καὶ τοῦ ἐπετράπη νὰ δώσῃ στὸ ἐκκλησίασμα τὴν εὐλογία του, μᾶλλον δὲ τὴ ἀλογία του κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες. Ἐπιτρέψαμε νὰ διαιρεθεῖ ἡ ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσα Ἐκκλησία τῶν Ἀγίων καὶ νὰ ἐνωθεῖ μὲ ἐκκλησίες καὶ συνάξεις πονηρευομένων αἰρετικῶν. Προσβάλαμε ὅλους τοὺς Ἁγίους μάρτυρες καὶ ὁμολογητὲς ποὺ ἀγωνίσθηκαν μέχρι αἵματος ἐναντίον τῶν αἱρέσεων, γιατί παρουσιάσαμε ὡς ἀνωφελεῖς καὶ περιττοὺς τοὺς ἀγῶνες, τὰ μαρτύρια καὶ τὴν ὁμολογία τους. Δὲν θὰ λυποῦνται οἱ ἐπὶ Βέκκου μαρτυρήσαντες ὅσοι Ἀγιορεῖτες Πατέρες, ποὺ ἀρνήθηκαν νὰ δεχθοῦν καὶ νὰ μνημονεύσουν τὸν πάπα, βλέποντας ὅχι μόνο νὰ ἀπορρίπτουμε τὸ παράδειγμά τους σιωπῶντες, ἀλλὰ καὶ νὰ κάνουμε τὰ ἀντίθετα; Γιατί τότε ἐκεῖνοι καὶ ὅλοι οἱ προηγούμενοι μάρτυρες καὶ ὁμολογητὲς ὁμολόγησαν καὶ μαρτύρησαν;

Γνωρίζετε, σεβαστοὶ Πατέρες, καλύτερα ἀπὸ ἐμᾶς τίς ἀντορθόδοξες καὶ βλάσφημες ἐνέργειες, δηλώσεις καὶ ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἄλλων προκαθημένων καὶ ἐπισκόπων, ποὺ συνιστοῦν κραυγαλέα καὶ ἐμφανῇ – γυμνὴ τὴ κεφαλὴ- ἀποδοχὴ καὶ διδαχὴ τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, τῆς μεγαλύτερης ἐκκλησιολογικῆς αἱρέσεως ὅλων τῶν ἐποχῶν, ποὺ ἀθετεῖ τὴν μοναδικότητα τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ταυτίζει μὲ τίς αἱρέσεις, τῶν ὁποίων δέχεται τὰ μυστήρια ὡς ἔχοντα καὶ μεταδίδοντα ἁγιαστικὴ καὶ σώζουσα Χάρη. Ἐκτὸς τῆς ἀναγνώρισεως τοῦ Βαπτίσματος τῶν Παπικῶν καὶ Λουθηριανῶν ἔχουμε καὶ μετοχὴ στὸ κοινὸ ποτήριο μὲ τοὺς Μονοφυσιτὲς, καὶ σὲ πολλὰς περιπτώσεις μὲ τοὺς Παπικοὺς στὶς Κυκλάδες καὶ στὴ Διασπορά.

Ἐκτιμοῦμε, μὲ πολὺ μεγαλύτερη λύπη, ὅτι ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ Ἁγίου Ὁρους τὰ τελευταῖα ἔτη δὲν ἀντιμετωπίζει μὲ σθένος καὶ γενναιότητα ὁμολογητικὴ τὰ φαινόμενα αὐτὰ τῆς

ἀποστασίας, ὅπως ἔπρατταν παλαιότερα οἱ Ἀγιορεῖτες Πατέρες. Ὁ πατριάρχης ἔχει μετρήσει τὶς ἀντιδράσεις μας, καὶ ἐπειδὴ εἶναι χλιαρὲς καὶ πολλὰς φορὲς ἀνύπαρκτες, πρὸς χωρεῖ χωρὶς ἐμπόδια στὴν ἔνωση μὲ τὸν ἀμετανόητο καὶ παραμένοντα στὶς αἱρέσεις του πάπα. Μᾶς μέτρησε καὶ χάρηκε σφόδρα καὶ κατὰ τὴν τελευταία του ἐπίσκεψη στὸ Ἅγιο Ὅρος, στὸ ὁποῖο λὲς καὶ ἦλθε γιὰ νὰ πάρει συγκατάθεση καὶ εὐλογία τῶν Ἀγιορειτῶν γιὰ ὅσα εἶχε σχεδιάσει νὰ πράξει μὲ τὸν πάπα λίγες μέρες ἀργότερα.

Ἐμεῖς, ταπεινοὶ ἱερομόναχοι, ἐξομολογητικὰ σᾶς ἀποκαλύπτουμε ὅτι ἔχουμε σκανδαλισθεῖ μὲ τὴν σιωπὴ καὶ ἀπραξία τῆς πνευματικῆς μας ἡγεσίας στὸ Ἅγιο Ὅρος, καὶ μαζὶ μὲ μᾶς ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Οἰκουμένης ὀρθόδοξο καὶ φιλομόναχο πλήρωμα. Περιμένουν ὅλοι νὰ ἀκούσουν τὴν φωνὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς σοφότερους καὶ λογιότερους μάθαμε ὅτι, ὅταν ἡ πίστις κινδυνεύει, **εἴμαστε ὅλοι ὑπεύθυνοι, ἂν σιωπήσουμε καὶ δειλιάσουμε,** ὅπως ἔλεγε ὁ Θεόδωρος Στουδίτης. Ἰδιαίτερα ὁ μοναχὸς δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπει τὴν παραμικρὴ καινοτομία σὲ θέματα πίστεως, κατὰ τὸν αὐτὸν «Ἅγιο Πατέρα καὶ μεγάλο μοναστικὸ ἡγέτη, ὁργανωτὴ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ Γέροντα ὅλων μας». Δὲν φοβήθηκε τὶς ἀπειλὲς καὶ τοὺς διωγμοὺς τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων καὶ πατριαρχῶν, ἀλλὰ μέσα στὴν Κωνσταντινούπολη, στὸν περίβολο, τῆς Μεγάλης Ἱερᾶς Μονῆς Στουδίου, ὁργάνωσε λιτανεῖα μὲ λαμπαδηφορία χιλίων μοναχῶν, ποὺ κρατοῦσαν τὶς ἀπαγορευμένες ἅγιες εἰκόνες στὰ χέρια τους. Δέκα χιλιάδες μοναχοὺς τῆς Παλαιστίνης συγκέντρωσαν παλαιότερα στὰ Ἱεροσόλυμα οἱ Ἅγιοι Σάββας Ἡγιασμένος καὶ Θεοδόσιος Κοινοβιάρχης, ἄλλοι μέγιστοι μοναχικοὶ ἡγέτες, καὶ ἔσωσαν τὴν Ὀρθοδοξία ἀπὸ τὴν αἵρεση τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Ποιὸς θὰ σώσει τώρα τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τὴν δολιότητα τοῦ Παπισμοῦ; Οἱ ἐπιστολὲς διαμαρτυρίας ποὺ κατὰ καιροὺς ἔστειλε ἡ Ἱερὰ Κοινότης στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη δὲν ἔφεραν κανένα ἀποτέλεσμα. **Δὲν εἶναι πλέον καιρὸς λόγων, ἀλλὰ ἔργων.** Δὲν θέλουμε νὰ σᾶς δείξουμε ἐμεῖς οἱ ἅμα θεῖς καὶ ταλαίπωροι ἁμαρτωλοί, οὔτε νὰ ἐμφανιστοῦμε ὡς ὁμολογητές, ἰδιαίτερως τοὺς ἐπὶ Βέκκου μαρτυρήσαντες θέλουμε νὰ τιμήσουμε, μιμούμενοι τὴν στάση τους. **Νὰ μὴ δειλιάσουμε καὶ θέσουμε τὰ μοναστήρια μας πάνω**

ἀπὸ τὴν καθαρότητα τῆς πίστεως, πάνω ἀπὸ τὸν Θ εὐ καὶ τὴν ἀλήθεια.

Πιστεύουμε ὅτι μετὰ τὶς τόσες ἔγγραφες καὶ προφορικὲς διαμαρτυρίες καὶ ἐνστάσεις, τὶς ὑπαναχωρήσεις, ὀπισθοχωρήσεις καὶ συμβιβασμούς, τὸ μόνο ποὺ θὰ εὐφράνει τοὺς Ὁρθοδόξους καὶ θὰ καταισχύνει τοὺς κακόδοξους εἶναι ἡ διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ πατριάρχου καὶ ἀπανταχοῦ συμφωνούντων ἢ σιωπώντων ἐπισκόπων. Συγκεντρῶστε, Ἅγιοι Πατέρες, τοὺς μοναχοὺς τῶν κοινοβίων, τῶν σκητῶν καὶ τῶν κελλιῶν σὲ παμμοναστικὴ ἀγωνιστικὴ σύναξη, εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ καθαιρέστε τοὺς πύργους τῶν αἱρέσεων καὶ τοῦ Παπισμοῦ καὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Ἀναλάβετε τὸν καλὸ ἀγῶνα τῆς Πίστεως. **Ἐμεῖς, ἂν ἐσεῖς ἀπρακτήσετε, θὰ προτιμήσουμε νὰ πράξουμε τὰ θεάρεστα καὶ ὄχι τὰ εὐάρεστα.** Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φωτίζει ὅλους, καὶ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος νὰ σκέπει καὶ νὰ εὐλογεῖ τὸ Περιβόλι της, νὰ προστατεύουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπὸ **Θεοτοκομάχους καὶ ἁγιομάχους αἰρετικούς**, ὡς καὶ ἀπὸ **δειλοὺς ποιμένες** ποὺ ἀφήνουν τὴν ποίμνην ἀπροστάτευτη στὶς ἐπιθέσεις τῶν λύκων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐξαιτούμενοι τᾶς εὐχᾶς σας διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ, οἱ ὑπογράφοντες:

Προηγούμενος Ἐφραίμ Ἱερομόναχος, Δικαῖος Σκήτεως Ἀποστόλου Ἀνδρέου καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί, I.M. Βατοπεδίου, Γέρων Εὐστράτιος, Ἱερομόναχος, I.M.M. Λαύρας, Γέρων Ἱερομόναχος Ποιμὴν, I.M. Ζωγράφου, Γέρων Ἱερομόναχος Βασίλειος, I.M. Ζωγράφου, Γέρων Ἱερομόναχος Βησσαρίων, I.M. Ζωγράφου, Ἀρτέμιος Μοναχός, I.M.M. Λαύρας, Παῖσιος Μοναχός, I.M.M. Λαύρας, Σάββας Μοναχός, I.M.M. Λαύρας, Χαρίτων Ἱεροδιάκονος, I.M.M. Λαύρας, Χαρίτων Μοναχός, Καρούλια, I.M.M. Λαύρας, Ἀθανάσιος Μοναχός, I.M.M. Λαύρας, Γέρων Βλάσιος Μοναχός, Καρούλια, I.M.M. Λαύρας, Ἀκάκιος Μοναχός, I.Κάθισμα Ἀγίας Τριάδος I.M.M. Λαύρας, Γέρων Ἡσαΐας Μοναχός, I. κελλίον Γενέσιος τῆς Θεοτόκου, I.M.M. Λαύρας, Χερουβὶμ Μοναχός, I. Κάθ. Ἀγ. Ἀρχαγγέλων, I.M.M. Λαύρας, Δαμασκηνὸς Ἱερομόναχος, I. κελ. Ἀγ. Τριάδος, Καρυαί, I.M.M. Λαύρας, Γέρων Νεκτάριος Μοναχός,

Ι.Κελ. Ἀγ.Τριάδος, Καρυαί, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Θεόληπτος Μοναχὸς καὶ ἡ συνοδεία αὐτοῦ, Ι. Καλύβη Τιμίου Προδρόμου, Ι. Σκήτη Ἀγ. Ἄννης, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Γαβριὴλ Ἱερομόναχος, Ι. Κελ. Ἀγ. Γεωργίου (Καρτσοναίων), Ι.Σκ. Ἀγ. Ἄννης, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Χρυσόστομος Ἱερομόναχος Κάρτσωνας, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Γαβριὴλ Ἱερομόναχος, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Κοσμάς Μοναχός, Ι.Κελ. Ἀγ. Παντελεήμωνος, Ι. Σκ. Ἀγ. Τριάδος, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Σωφρόνιος Μοναχός, Ι. Καλ. Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου, Ι.Σκ. Ἀγ. Τριάδος, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Παρθένιος Μοναχός, Βουλευτήρια, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Σεραφεῖμ Ἱερομόναχος, Ι. Κελ. Ἀγ. Πάντες, Ι. Σκ. Ἀγ. Ἄννης, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Δανιὴλ Μοναχός, Ἀγ. Ἄννα, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Γεράσιμος Μοναχός, Ι. Καλ. Ἀγ. Γερασίμου Κατουνάκια, Ι.Μ.Μ. Λαύρας, Γέρων Βενέδικτος Ἱερομόναχος, Ι. Κέλ. Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης, Ι.Μ. Βατοπεδίου, Παῖσιος Μοναχός, Ι.κ. Ἀγ. Ἀρχαγέλων (Σαββαίων), Καρυαί, Ι. Μ. Χιλανδαρίου, Σιλουανὸς Μοναχός, Ι. Καλύβη Ἀγ. Νικολάου, Νέα Σκήτη, Ι.Μ. Ἀγ. Παύλου, Γαβριὴλ Μοναχός, Ἱερὸν Κουτλουμουσιανὸν Κελλίον ὁσίου Χριστοδούλου, Δοσίθεος Μοναχός, Κουτλουμουσιανὸν κάθισμα, Γέρων Νεκτάριος Μοναχός, Ι. Κάλ. Ἀγ. Τριάδος Ι. Σκήτεως Κουτλουμουσίου, Γέρων Μωϋσῆς Μοναχός, Ι. Καλ. Ἀγ.Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ι. Σκ. Ἀγ. Παντελεήμονος, Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, Παῖσιος Μοναχός, Ι. Κ. Ἀγίας Βαρβάρας, Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, Γέρων Ἀβραὰμ Ἱερομόναχος, Ι. Καλ. Ὁσίου Γερασίμου Κεφαλ., Ι. Σκήτη Ἀγίου Παντελεήμονος, Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, Γέρων Σπυρίδων Μοναχός, Ι. Κελ. Ἀγ. Νικολάου, Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, Θεόδουλος Μοναχός, πρῶην Κουτλουμουσιανός, Γέρων Χρυσόστομος Ἱερομόναχος, Ι. Κελ. Ἀγ. Σπυρίδων, Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, Ἰλαρίων Μοναχός, Ι. Κάθισμα Δοχειαρίου, Γέρων Νικόδημος Μοναχός, Ι. Κ. Ἀγ. Νεκταρίου Καψάλας, Ι.Μ. Παντοκράτορος, Γαβριὴλ Ἱερομόναχος, Ι.Κ. Παναγίας Γοργοῦπηκόου, Ι.Μ. Παντοκράτορος, Ἰσαὰκ Μοναχός, Ι. Ἠσυχ. Γέν. τῆς Θεοτόκου, Καψάλα, Ι.Μ. Παντοκράτορος, Γέρων Ἀθανάσιος Μοναχός, Ι. Κάθ. Ἀγ. Ἀθανασίου, Ι.Μ. Παντοκράτορος, Γέρων Μελέτιος Μοναχός, Γενέσιον Θεοτόκου, Καψάλα, Ι.Μ. Παντοκράτορος, Γέρων Γρηγόριος Μοναχός, Ι. Κέλ. Ἀγ. Νικολάου, Καψάλα, Ι.Μ. Παντοκράτορος, Γέρων Ὀνούφριος Μοναχός, Ι.Κ. Κοιμήσεως Θεοτόκου, Καρυαί, Γέρων Νικόλαος Μοναχός, Ι. Κελ. ἁγ. Δημητρίου, Καρυαί, Γαβριὴλ Ἱερομόναχος, Ι. Κελ.

Αγ. Αρχαγγέλων, Καρυαί, Θεόφιλος Μοναχός, Ίερ. Κελλίον «Σάμπρη»
Ι.Μ. Κωνσταμονίτου, Γαβριήλ Μοναχός, Ι. Μ. Κουτλουμουσίου
Κελλίον όσίου Χριστοδούλου. Ή συλλογή ύπογραφών συνεχίζεται.
(Πηγή:http://krufosxoleio.blogspot.gr/2013/07/blogpost_9915.html)

Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση

- Δεν έχουν άλλωστε ευθύνη για την Εκκλησία μόνον οι επίσκοποι· η Εκκλησία δεν είναι ιδιοκτησία κανενός· ο επίσκοπος από κοινού με τους πρεσβυτέρους, αλλά και με τους πιστούς, ως ενιαίο σώμα με κεφαλή τον Χριστό, έχουν όλοι αναλογική ευθύνη. Δεν χρειάζεται να υπομνήσω ότι πολλές φορές, όταν πλανήθηκαν πατριάρχες και επίσκοποι, την Εκκλησία εφύλαξαν απλοί παπάδες και μοναχοί, ότι φύλαξ της Ορθοδοξίας αποδείχθηκε ο πιστός λαός. **Υπακοή στην Εκκλησία δεν σημαίνει υπακοή σε συγκεκριμένα πρόσωπα, τα οποία ενδέχεται να πλανώνται, αλλά υπακοή στην αλήθεια της Εκκλησίας, όπως αυτή προκύπτει μέσα από το Ευαγγέλιο και την διαχρονική παράδοση των Αγίων Πατέρων.**

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ό.π.,σ. 16)

- Τι σημαίνει, όμως υπακοή στην Εκκλησία; Υπακοή στον αρχιεπίσκοπο, στον επίσκοπο, στον ιερέα ως φυσικά πρόσωπα, ασχέτως προς το αν τα πρόσωπα αυτά κάνουν με τη σειρά τους υπακοή στην αλήθεια της Ορθοδόξου πίστεως και ζωής, αν ορθοτομούν τον λόγο της αληθείας, αν είναι καλοί ή μισθωτοί ποιμένες, που αφήνουν τα πρόβατα στην διάθεση των λύκων; Πρέπει λοιπόν να ακολουθούμε και να υπακούουμε όλους τους ποιμένες, καλούς και κακούς, και ότι μας λένουν, αλήθεια ή ψεύδος, ορθόδοξο ή πλανεμένο να το ακολουθούμε; Ασφαλώς όχι. Όσα η Αγία Γραφή και οι Πατέρες λένουν περί υπακοής στους ποιμένες προϋποθέτουν ότι

αυτονοήτως πρόκειται περί των καλών ποιμένων, που αγρυπνούν και φροντίζουν για την αλήθεια και για την σωτηρία των πιστών. Το κλασικό π.χ. χωρίο της Προς Εβραίους επιστολής του Αποστόλου Παύλου «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν και ὑπέικετε », ως αιτιολογία αυτής της υπακοής παρουσιάζει την άγρυπνη φροντίδα των κληρικών για την ψυχική σωτηρία των ποιμαινομένων: «Αὐτοί γάρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπέρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες ». Στην ίδια συνάφεια συνιστά στους πιστούς να μνημονεύουν τους «ἡγουμένους», ποιους όμως ηγουμένους; Αυτούς οι οποίοι τους διδάσκουν τον λόγο του Θεού και των οποίων η ζωή, βλεπόμενη και ελεγχόμενη από τους πιστούς, οδηγεί στο να μιμούνται την πίστη τους: «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τον λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες την ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε την πίστιν».

Τα ίδια ισχύουν και για όσα πολύ συχνά λέει ο Άγιος Ιγνάτιος Αντιοχείας περί υπακοής εις τον επίσκοπο στις επιστολές του, τα οποία ακρίτως επικαλούνται πολλοί υποστηρίζοντες την «επισκοποκεντρική» εκκλησιολογία, που καταντάει να είναι πολλάκις δεσποτική και τυραννική, τουτ'αυτό παπική. Μακάρι να ήσαν οι επίσκοποι σαν τον Άγιο Ιγνάτιο, με μαρτυρικό φρόνημα και ετοιμότητα μέχρι θανάτου, ταπείνωση παραδειγματική και αγωνιστική διάθεση και δράση εναντίον των αιρέσεων, στοιχεία που κυριαρχούν και διαποτίζουν τις επιστολές του. Ο π. Γεώργιος Μεταλληνός συχνά λέγει ότι, όταν ευρίσκεται σε συνάξεις, ιδιαίτερα ιερατικές, όπου προβάλλεται με βάση τον Άγιο Ιγνάτιο η απόλυτη υπακοή στον επίσκοπο, παρατηρεί ότι αυτό πρέπει να συμπληρώνεται και από το ερώτημα «οἷον δεῖ εἶναι τον ἐπίσκοπον» κατά τον Άγιο Ιγνάτιο.

Τέτοιους αξίους ποιμένες, ορθοτομούντας τον λόγον της αληθείας, μνημονεύει η Εκκλησία μας κατά τη διάρκεια της Θείας Ευχαριστίας και των άλλων ακολουθιών. Είναι ποτέ δυνατόν να υιοθετήσει κανείς την άποψη, ότι πρέπει να κάνουμε υπακοή σε

ποιμένες, που δεν κηρύττουν την αλήθεια του Ευαγγελίου, που δικαιολογούν την παναίρεση του Οικουμενισμού και που με την ζωή τους την τρυφή και ανήθικη οδηγούν πολλούς στο βυθό της απωλείας; Και ότι, όταν αυτό επισημαίνεται, είναι εξύβριση και ανταρσία και σκανδαλισμός των πιστών; Τι να μιμηθούμε από την αναστροφή τους και την πίστη τους; Αν στην ιστορία της Εκκλησίας είχε επικρατήσει αυτή η στρεβλή έννοια της υπακοής, η σατανική υπακοή, τότε θα είχε κυριαρχήσει η αίρεση, γιατί έπρεπε οι Άγιοι να κάνουν υπακοή στους αιρετικούς πατριάρχες και επισκόπους, θα είχαν επικρατήσει επίσης ο Νικολαϊτισμός και ο Σοδομισμός.

Το καθήκον μάλιστα της αγίας ανυπακοής σε αυτές τις περιπτώσεις είναι περισσότερο επιβεβλημένο, όταν η αίρεση και η ηθική σήψη έχουν προσλάβει μεγάλες διαστάσεις, όταν η Εκκλησία φαίνεται να είναι ενωμένη, σύμφωνη, με την πλάνη και την αίρεση, όπως συμβαίνει στις ημέρες μας με την παναίρεση του Οικουμενισμού. Δεν βλέπουμε επισκόπους να αντιδρούν, να κηρύσσουν εναντίον του Οικουμενισμού, εναντίον του Παπισμού και του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών». Αν οι επίσκοποι το έπρατταν, θα τους αφήναμε ως ηγουμένους να προηγούνται· εμείς θα σιωπούσαμε, και θα σιωπήσουμε, αν τους φωτίσει ο Θεός και το πράξουν.

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ό.π., σ. 17-20)

- Δεν υποχρεούται κανείς νά υπακούει σέ επίσκοπους καί σέ συνόδους, όταν δέν ὀρθοτομοῦν τόν λόγο τῆς ἀληθείας. Σύνοδος (809) ἐδικαίωσε τόν μοιχοζεύκτη ἱερομόναχο Ἰωσήφ καί τόν ἀποκατέστησε. Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος θεωρεῖ ὅτι ἡ «μοιχειανική αὐτή αἵρεσις» μαζί μέ τή διάλυση τοῦ Εὐαγγελίου διέλυσε καί τούς ἱερούς κανόνες. Καί ὅχι μόνον δέν υπακούει ὁ ἴδιος, ἀλλά συνιστᾷ καί στούς ἄλλους ἀνυπακοή καί διακοπή τοῦ μνημοσύνου τῶν συνεργησάντων. Ἡ αἵρεση δέν εἶναι Ἐκκλησία· οἱ αίρετικοί καί οἱ

κοινωνοῦντες πρὸς αὐτοὺς δὲν εἶναι Ἐκκλησία. Στὴ συνάφεια μάλιστα αὐτὴ ὁ Ἅγιος Θεόδωρος, στηριζόμενος ἀσφαλῶς καὶ στὴν προγενέστερη πατερικὴ παράδοση πού ἐμνημονεύσαμε, κατὰ τὴν ὁποία Ἐκκλησία ὑπάρχει ἐκεῖ πού ὑπάρχει ἀλήθεια, ὅπως καὶ στὴ διαβεβαίωση τοῦ Κυρίου ὅτι εὐρίσκεται ἐκεῖ, ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι στό ὄνομά του, λέγει ὅτι καὶ τρεῖς μόνον Ὁρθόδοξοι ἀποτελοῦν Ἐκκλησία: «Μὴ θῶμεν σκάνδαλον τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἐστὶ καὶ ἐν τρισὶν ὀρθοδόξοις ὀριζομένη κατὰ τοὺς ἁγίους». Ὅχι μόνο δὲν ὑποχρεούμεθα νὰ ὑπακούουμε σὲ κληρικούς πού διδάσκουν καὶ δογματίζουν καινοτομίες, ἀλλὰ οὔτε ὡς κληρικούς πρέπει νὰ τοὺς δεχόμαστε: «Παραγγελίαν γὰρ ἔχομεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου, παρ' ὃ παρελάβομεν, παρ' ὃ οἱ κανόνες τῶν κατὰ καιροὺς συνόδων καθολικῶν τε καὶ τοπικῶν ἐάν τις δογματίζη ἢ προστάσῃ ποιεῖν ἡμᾶς, ἀπαράδεκτον αὐτὸν ἔχειν μηδὲ λογίζεσθαι αὐτὸν ἐν κλήρῳ ἁγίων».

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ὁ.π., σ. 54-55)

- Δεν αποτελεί λοιπόν δικαιολογία για κανένα επίσκοπο το ότι ο πάπας δεν πάτησε το πόδι του στη δική του επαρχία ή το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, ότι ο ίδιος δεν συμπροσευχήθηκε με τους παπικούς ή τους προτεστάντες. Εφ' όσον δεν αντέδρασε, δεν διαμαρτυρήθηκε, δεν ωμολόγησε, είναι εξίσου συνυπεύθυνος, ενωμένος στην πλάνη και στην αίρεση του οικουμενισμού.

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ὁ.π., σ.20)

- Σαφέστατη είναι η διάκριση που κάνει ο ίδιος ο Χριστός μεταξύ καλού και κακού ποιμένος και η σύσταση να υπακούουμε μόνον στους καλούς και όχι στους κακούς, στους μισθωτούς ποιμένες, οι οποίοι ενδιαφέρονται μόνο για το συμφέρον τους, δεν θυσιάζονται για τα πρόβατα, τα οποία αφήνουν απροστάτευτα στις επιθέσεις των λύκων: «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν

προβάτων· ὁ μισθωτός δέ και οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τον λύκον ἐρχόμενον και ἀφίησι τὰ πρόβατα και φεύγει· και ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά και σκορπίζει τὰ πρόβατα». Πολλοὶ ψευδοποιμένες έχουν εισέλθει ὀχι διὰ της θύρας εἰς την αυλήν των προβάτων, δια της Χάριτος δηλαδή του Θεοῦ, ἀλλά «ἀλλαχόθεν», με ποικίλους τρόπους σιμωνίας, και εἶναι γι' αὐτό ὀχι θεόκλητοι και δημόκλητοι, ὀπως γράφει ὁ Ἄγιος Νικόδημος στο «Συμβουλευτικό Ἐγχειρίδιο», ἀλλά αὐτόκλητοι. **Αὐτοὺς λοιπὸν τα πρόβατα τους θεωροῦν ὡς ξένους, δεν τους υπακούουν οὔτε τους ακολουθοῦν.** (Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ὀ.π., σ.22)

(σ.σ. Φυσικά ἡ διάκριση μεταξύ των καλῶν και κακῶν ποιμένων που κάνει ὁ π. Θεόδωρος Ζήσης, εκφράζει τη διαχρονική συνείδηση της Ὀρθοδόξου Εκκλησίας. Ἀν ἰσχυε το ἀντίθετο, ὀπως πολλοὶ ανιστόρητα ισχυρίζονται στις μέρες μας, υπερασπιζόμενοι την επισκοποκεντρική αἵρεση, ὁ Ἄγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος δεν θα ἔλεγε ὀτι «Ἐν ἐκτρέπον μοι, τους κακοὺς ἐπισκόπους... .. Αἰσχρόν μὲν εἰπεῖν, ὡς ἔχει, φράσω δε ὀμως· ταχθέντες εἶναι τοῦ καλοῦ διδάσκαλοι, κακῶν ἀπάντων ἐσμέν ἐργαστήριον », οὔτε ὁ πολὺς Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θα ἔγραφε το περίφημο «Τῶν δὲ Ἰσαύρων ἔνεκεν μηδὲν δέδιθι λοιπὸν· καὶ γὰρ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ ὁ ἡγεμὼν πάντα ἐποίησεν ὑπὲρ τούτου· καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ ἐσμέν πολλῶ μᾶλλον ἐνταῦθα ὄντες ἢ ὀτε ἐν Καισαρείᾳ ἦμεν. **Οὐδένα γὰρ λοιπὸν δέδοικα ὡς τοὺς ἐπισκόπους πλὴν ὀλίγων.** Ὅλως τοίνυν τῶν Ἰσαύρων ἔνεκεν μηδὲν δέδιθι· καὶ γὰρ ἀνεχώρησαν καὶ τοῦ χειμῶνος καταλαβόντος οἴκοι εἰσὶ συγκεκλεισμένοι, ἂν ἄρα λοιπὸν μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐξέλθωσιν».

Βλ. Ἐπη εἰς ἑαυτόν, Ποίημα ιβ', εἰς ἑαυτόν και περὶ ἐπισκόπων, ΕΠΕ 10, 174 κ' 192. Καθὼς και: TLG, Joannes Chrysostomus Scr. Eccl., Epistulae ad Olympiadem (epist. 1-17), Epistle 9, section 4, line 23.)

- Τόση προσοχή και διάκριση πρέπει να έχουμε σε θέματα πίστεως, ως προς το ποιους **θα υπακούουμε** και ποιους **θα ακολουθούμε**, ώστε ακόμη και αν ο ίδιος ο Παύλος τους έλεγε διαφορετικά από όσα τους ευαγγελίσθηκε ή κατέβαινε και από τον ουρανό άγγελος, για να τους διδάξει διαφορετικά, **έπρεπε να μη υπακούσουν**: «*Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω*».

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, ό.π., σ.24)

- Υπομείναμε, υπομείναμε, υπομείναμε τους οικουμενισμούς και τους εκσυγχρονισμούς επί ένα αιώνα. Κάναμε υπομονή και υπακοή· περιμέναμε και ελπίζαμε να παύσουν τα σκάνδαλα, οι συμπροσευχές, οι συγχρωτισμοί, οι συγκρητισμοί, οι ισοπεδώσεις, οι ανανεώσεις, για να επανέλθουν στο σώμα της Εκκλησίας και οι σκανδαλισθέντες αδελφοί μας. Δεν θα αφήσουμε και άλλους να φύγουν· ενιστάμεθα και διαμαρτυρόμεθα. **Θα διακόψουμε την κοινωνία με όσους κοινωνούν με τον ακοινώνητο, αιρετικό και σχισματικό πάπα.** Ο δρόμος στο εξής δεν θα είναι ανθόσπαρτος. Η Μεγάλη Εβδομάδα έρχεται εφέτος πολύ ενωρίτερα.

(Ζήση Θ., Με το αρνίο ή με το θηρίο; Με τον Χριστό ή με τον πάπα; , Περιοδ. Θεοδρομία, Ιανουάριος – Μάρτιος 2001)

- Ας μας ξεκαθαρίσουν λοιπόν μερικοί εκκλησιαστικοί ηγέτες ότι έχουν προσχωρήσει σ' αυτήν την «προοδευτική» άποψη, για να καθορίσουμε και εμείς την στάση μας απέναντί τους, την οποία ούτως ή άλλως είμαστε υποχρεωμένοι να καθορίσουμε, διότι διαφορετικά, **κοινωνούμε και εμείς «τοῖς ἔργοις αὐτῶν τοῖς πονηροῖς»** (Β' Ιω. 11). Εμείς επιθυμούμε να έχουμε κοινωνία όχι προς τους ακοινωνήτους, αλλά προς τους αγίους και πιστούς όλων των εποχών, να πιστεύουμε όπως πίστευαν όλοι οι προ ημών Άγιοι Πατέρες, στους οποίους πειθόμεθα και υπακούουμε.

(π. Θεοδώρου Θ. Ζήση, Διαθρησκευτικές Συναντήσεις, Αρνησις του Ευαγγελίου και προσβολή των Αγίων Μαρτύρων)

- Ιερεύς, της Ι.Μ. Δημητριάδος, αποφασισμένος να διακόψει το μνημόσυνο του επισκόπου του, όταν διακριτικά του υπενθύμισα τις πιθανές διώξεις και ποινές (σ.σ. και όχι την αντικανονικότητα της αποτείχισης) μου είπε: «Προτιμώ να καλλιεργώ τα χωράφια μου, ως απλός αγρότης, και να κρατήσω την πίστη μου, παρά να συνεργήσω στη κατεδάφισή της και να πάω στην κόλαση μαζί με τον πατριάρχη και τους επισκόπους». **Τα λόγια αυτά εκφράζουν την διαχρονική**

συνείδηση της Εκκλησίας για την στάση όλων των πιστών και των λαϊκών απέναντι των επισκόπων και των πρεσβυτέρων σε περίπτωση που δεν ορθοτομούν τον λόγο της αληθείας, αλλά ενισχύουν την αίρεση και την πλάνη.

(Παναγιώτη Σημάτη, Η Αποτείχιση από τους Οικουμενιστές επείγουσα υπόθεση προβλεπόμενη από τους Αγίους Πατέρες, Αίγιο 2010, σ. 17)

- Ο Άγιος Θεόδωρος (σ.σ. ο Στουδίτης) όχι μόνον δεν συνήνεσε και δεν συνεφώνησε με τον δεύτερο γάμο του αυτοκράτορος, τον οποίον θεώρησε ως «ἔξω θεσμῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων», αλλά αμέσως ἤλεγξε το ατόπημα και διέρρηξε την κοινωνία και προς τον αυτοκράτορα και προς τον πατριάρχη, διότι η πράξη αυτή, όπως λέγει, καταλύει το Ευαγγέλιο και τους ιερούς κανόνες, αποτελεί αλλοίωση των αναλλοιώτων εντολών του Θεού, τις παρουσιάζει ως αλλοιούμενες και τρεπτές, επομένως και τον Θεό ως τρεπτό και αλλοιωτό.

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, Κακή Υπακοή..., ό.π., σ. 50)

- Καί από την ἐπιστολή αυτή (σ.σ. Αγίου Θεοδώρου Στουδίτου, Θεοφίλω ἡγουμένω 1, 39, PG 1048-1049), στην οποία συνιστᾶ στον Θεόφιλο «ὅπως φεύγη τήν αίρεσιν, ἡγουν τούς αίρετικούς, τοῦ μήτε κοινωνεῖν αὐτοῖς, μήτε ἀναφέρειν ἐν τῇ εὐαγεστάτῃ αὐτῆς μονῇ ἐπὶ τῆς θείας λειτουργίας, ὅτι μέγισται ἀπειλαί κεῖνται παρὰ τῶν ἁγίων ἐκφωνηθεῖσαι τοῖς συγκαταβαίνουσιν αὐτῇ μέχρι καί ἐστιάσεως», αλλά καί από ἄλλες παρόμοιες ἀναφορές προκύπτει ὅτι ὁ Άγιος Θεόδωρος τήν διακοπή τῆς κοινωνίας δέν τήν ἐκλαμβάνει ἀπλῶς ὡς «κάποιο ἔλεγχος καί ἀποδοκιμασία τῆς πράξεως» καί ὡς «ἐθιμοτυπικοῦ χαρακτήρα», ὅπως ὑποστηρίζεται στήν διδακτορική διατριβή του Β. Τσίγκου (Εκκλησιολογικές θέσεις τοῦ Αγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, Θεσσαλονίκη 1999, σελ. 72έ.), αλλά ὡς διακοπή τῆς λειτουργικῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπισκόπου. Ἐχει δίκαιο εἰς αὐτό ὁ π. Θεοδώρητος (Μαῦρος) κρίνων τήν ἐν λόγῳ διατριβήν, καί καθ' ὃ μέτρο, ὡς σύμβουλος καθηγητής δέν ἐπρόσεξε καί ὁ γράφων αὐτές τίς θέσεις, ὁρθῶς

κρίνεται από τόν π. Θεοδώρητο, ἔστω καί ἄνωνύμως (βλ. Περιοδική ἔκδοση «Ὁ Ἀγιορείτης», περίοδος β', ἔτος ε', Ιούν.- Ιούλ.- Αὐγ. 1999, ἀρ. φύλλου 341). Μόλις εὐκαιρήσουμε, θά προσπαθήσουμε νά διασαφήσουμε πληρέστερα τό θέμα, ἐρμηνεύοντας τά ἐλάχιστα, πού παρέσυραν τόν κ. Β. Τσίγκο, διά τῶν περισσοτέρων, **πού συνηγοροῦν ὑπέρ τῆς διακοπῆς τοῦ λειτουργικοῦ μνημοσύνου.**

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, *Κακή Ὑπακοή...*, ὁ.π., Ὑποσημείωση 57, σ. 55)

(σ.σ. Διά το προαναφερθέν ζήτημα, σας παραπέμπω στην εξαιρετική ἐρευνα του ιερομονάχου Ευθυμίου Τρικαμηνά, με τίτλο: «*Η Αντιμετώπισις της Αιρέσεως του Οικουμενισμοῦ κατά τον Ὅσιο Θεόδωρο τον Στουδίτη. Η Διακοπή της Μνημονεύσεως, Λάρισα 2010*».)

- Αὐτοί οἱ Λατινόφρονες Ὁρθόδοξοι, ἀντίστοιχοι τῶν σημερινῶν Οἰκουμενιστῶν, μετά τήν ἐπιστροφή τῶν Ὁρθοδόξων ἀπό τήν Φλωρεντία καί τήν ἀποθεωτική ὑποδοχή τοῦ Ἀγίου Μάρκου ἀπό τοὺς πιστοὺς στήν Κωνσταντινούπολη, γιά νά μήν τόν ἔχουν ἐμπόδιο στήν ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τῆς οὐνιτικῆς ληστρικῆς συνόδου καί γιά νά μήν ἀκούγεται ὁ λόγος του, τόν ἀπομόνωνσαν μέ ἐξορία στό νησί τῆς Λήμνου (1440-1). Τί ἔπρεπε λοιπόν νά κάνει ὁ Ἅγιος Μάρκος; Νά ὑπακούσει στόν λατινόφρονα πατριάρχη Μητροφάνη (1440-1443) καί στόν διάδοχό του Γρηγόριο (1443-1451) καί νά ἐξακολουθήσει νά τοὺς μνημονεύει στίς ἱερές ἀκολουθίες γιά νά μή χαρακτηρισθεῖ ὡς ἀνυπάκουος καί δημιουργός σχίσματος; Ὅσοι ἀγνοοῦν τήν εὐαγγελική καί πατερική ἀλήθεια καί αὐστηρότητα καί προτιμοῦν νά εἶναι ἀρεστοί ὄχι στό Θεό, ἀλλά στους ἀνθρώπους, αὐτό θά συνιστοῦσαν. Ἀντίθετα ὅμως ὁ σοφός τά θεῖα καί ἄκαμπτos στό φρόνημα ἱεράρχης καί Ὁμολογητής ὄχι μόνο ἔπαυσε ὁ ἴδιος νά ἔχει ἐκκλησιαστική κοινωνία μέ τοὺς Λατινόφρονas-Οἰκουμενιστάs, ἀλλά καί γιά νά ἀποφευχθεῖ κάθε ἐξαπάτηση τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ἔδωσε ἐντολή ὀλίγον πρό τοῦ θανάτου του, ὅπως θά ἔπραττε σήμερα καί ὁ

ἐπιζῶν γέρων μητροπολίτης πρώην Φλωρίνης κ. Αὐγουστῖνος, ἐάν ἐπέτρεπε τό γῆρας του, νά διαμηνύσουν στόν πατριάρχη νά μή στείλει δικούς του ἀρχιερεῖς ἢ κληρικούς ἢ κάποιους πού ἔχουν κοινωνία μαζί του νά λάβουν μέρος στήν κηδεία καί στά μνημόσυνά του, νομίζοντας ὅτι ἴσως καί ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδέχεται τήν κοινωνία μετ' αὐτοῦ. Διακηρύσσει ἐντόνως ὅτι δέν θέλει νά ἔχει κοινωνία μέ τούς Λατινόφρονες οὔτε ζῶν οὔτε μετά θάνατον, γιατί ἔχει πεισθῇ ὅτι ὅσο ἀπομακρύνεται ἀπό τόν πατριάρχη καί τους ὁμοίους του, τόσο περισσότερο πλησιάζει πρὸς τόν Θεό καί πρὸς τους Ἁγίους. Στό τέλος αὐτῆς τῆς συγκλονιστικῆς προθανάτιας ὁμολογίας του ὁ Ἅγιος Μάρκος διατυπώνει τήν γνώμη ὅτι πρέπει νά εἴμαστε χωρισμένοι ἀπό τούς Λατινόφρονες-Οἰκουμενιστάς, μέχρις ὅτου ὁ Θεός οἰκονομήσει τήν διόρθωση καί εἰρήνευση τῆς Ἐκκλησίας Του... (σ.σ. Στη συνέχεια του ανωτέρω αποσπάσματος, ακολουθεῖ ἡ πηγὴ που χρησιμοποίησε ὁ πατέρας Θεόδωρος. Εἰδώ, μπορείτε νά τὴν βρεῖτε στο λήμμα Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός).

(Πρωτοπρεσβύτερου Θεοδώρου Ζήση, Κακὴ Ὑπακοή..., ὁ.π., σ. 69 κ.ε.)

Κορναράκης Ἰωάννης, Θεολόγος

- Γράφετε, σεβαστοὶ πατέρες (σ.σ. ομιλεῖ γιὰ τὸ κείμενο Ὁμολογία Πίστεως κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, συνταχθέν ὑπὸ τοῦ π. Θ. Ζήση καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν πατέρων), ὅτι οἱ οἰκουμενιστὲς πατριάρχες καὶ λοιποὶ, αὐτὴν τὴν παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ: **«τὴν διδάσκουν "γυμνὴ τὴ κεφαλὴ", τὴν εφαρμόζουν καὶ τὴν ἐπιβάλλουν στὴν πράξη κοινωνοῦντες παντοιοτρόπως μέ τούς αἰρετικούς, με συμπροσευχές, ανταλλαγές ἐπισκέψεων καὶ ποιμαντικές συνεργασίες»!**

Με τὸ κείμενο αὐτό, περιγράφετε κατὰ λέξη τὸν ΙΕ' κανόνα τῆς πρωτοδευτέρας, ὁ ὁποῖος σας δίνει τὸ δικαίωμα (σ.σ. τὴν υποχρέωση σύμφωνα με τοὺς Ἁγίους Πατέρες) νά διακόψετε τὸ μνημόσυνο τῶν πατριαρχῶν, ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων. **Δεν το κάνετε ὁμως, καὶ δεν θα το κάνετε ποτέ! Ἐν τούτοις, με τὴν στάση σας αὐτή, παραλογίζεσθε. Διότι ἀποφαίνεσθε ὅτι, οἱ οἰκουμενιστὲς «θέτουν εαυτοὺς ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας», ἐφ' ὅσον παραβαίνουν κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλά, ἀραγε, εἶναι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἱερεῖς**

εκείνοι, οι οποίοι καταγγέλλουν ανωνύμως, απλώς με χαρτοπόλεμο -ανιαρό και ανίερο-, πατριάρχες, αρχιεπισκόπους και επισκόπους; Επιπλέον, τους αναγνωρίζουν, τους κάνουν, κάποτε, και δώρα, και δημοσίως τούς χαρακτηρίζουν ορθοδόξους θεολόγους; Την στιγμή που δεν κάνουν οι ίδιοι χρήση του κανόνος που γνωρίζουν, αλλά συμπορεύονται με αυτούς, τους οποίους αναγνωρίζουν και καταγγέλλουν ως οικουμενιστές, πρέπει να μην είναι, και αυτοί, μέλη της Εκκλησίας. Θα ήσαν μέσα στην Εκκλησία, εφ' όσον θα διέκοπταν το μνημόσυνο των οικουμενιστών προϊσταμένων τους" και, τότε, σύμφωνα με τον κανόνα αυτόν, θα ήσαν «ορθόδοξοι μετά τιμής της πρεπούσης», επειδή: «ουχί σχίσμα επροξένησαν εις την Εκκλησίαν με τον χωρισμόν αυτό, αλλά μάλλον ελευθέρωσαν την Εκκλησίαν από το σχίσμα και την αίρεσιν των ψευδοεπισκόπων αυτών» (Πηδ. σ. 35).

(Ιωάννη Κορναράκη, Προς τους σεβαστούς κληρικούς της Συντακτικής Επιτροπής του κειμένου ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ κατά του Οικουμενισμού.

Προς τους Γέροντα Ιωσήφ, Αγίου Όρους, π. Γ. Μεταλληνό, π. Θ. Ζήση, π. Μάρκον Μανώλη και π. Σαράντη Σαράντο. Δημοσιεύτηκε στις 14 Ιουν.

2009. Βλ. <http://www.apotixisi.blogspot.gr/2013/07/vbehaviorurldefaultvmlo.html>)

Σημάτης Παναγιώτης, Θεολόγος

- Μέχρι τώρα, κάποιες από τις απόψεις που διατυπώνονταν στο διαδίκτυο, έφτασαν σε επίπεδο τρομοκρατίας του τύπου: όσοι σκέπτονται την αποτείχιση απεργάζονται το σχίσμα ή κινούνται από το διάβολο! (Νύξεις για το θέμα έκανε ο π. Θεόδωρος Ζήσης, αλλά περί αυτού κατωτέρω).

Αυτό όμως, το επιχείρημα εναντίον της αποτείχισης -που επαναλαμβάνω είναι μία ορθόδοξη και προβλεπόμενη, αλλά και εφαρμοσθείσα από τους Πατέρες πρακτική-, πόσο απέχει από βλασφημία κατά των αγίων Πατέρων που συνέταξαν εν Αγίω Πνεύματι τους Ι. Κανόνες, χωρίς να ομιλήσουν περί στρατηγών και οι οποίοι, κυρίως, προέτρεπαν την άμεση παύση της επικοινωνίας άμα τη εκδηλώσει της αιρέσεως; Και αν οι Πατέρες διδάσκουν την άμεση διακοπή της μνημονεύσεως, πως συνεχίζουν κάποιοι να υποστηρίζουν ότι δεν είναι καιρός για αποτείχιση, ακόμα και σήμερα που η αίρεση του Οικουμενισμού κοντεύει «να τα

‘κατοστήσει» και εμφανίζεται ναρκισσευόμενη, περιπαίζουσα και καρκινωδώς εξαπλούμενη;

(Παναγιώτη Σημάτη, ό.π., σ. 3)

- Προχωρούμε, λοιπόν, με δισταγμούς και φόβο και δέος. Και αφού δεν είμαστε Άγιοι και δεν έχουμε, ως εκ τούτου πληροφορία από το Θεό (άραγε και οι άγιοι δεν θεωρούσαν επισφαλή μια «πληροφορία» από μόνη της, χωρίς να στηρίζεται στην συμφωνία των ήδη Αγίων Πατέρων;), κάνουμε κάτι πιο σίγουρο: μελετήσαμε τους Αγίους Πατέρες και τους Ιερούς Κανόνες και με συνοχή καρδιάς προσπαθούμε να εφαρμόσουμε–υπακούσουμε σε αυτούς, που από κοινού, σαν ένας άνθρωπος μας συμβουλεύουν: **καμία επικοινωνία με την αίρεση**. Κανένας Πατέρας δεν μας είπε: όταν κηρύσσεται αίρεση, εσείς δεν θα διακόπτετε το μνημόσυνο, παρά θα ακολουθείτε τους ηγέτες σας, ή τους πνευματικούς και τους επισκόπους σας, διότι τάχα «αυτοί γαρ αγρυπνούνσι υπέρ των ψυχών ημών» κι αυτοί θα δώσουν λόγο για σας. Αντίθετα, μας είπαν να απομακρυνόμαστε από τους αιρετικούς, να μην υπακούουμε σε θεολόγους και Πατέρες ανεξέλεγκτα, όταν πρόκειται για θέματα αιρέσεως, αλλά να εξετάζουμε «την αναστροφή» των σύγχρονων Πατέρων μας, να ελέγχουμε αν κοινωνούν με αιρετικούς, αν αντί ποιμένες, είναι ψευδοποιμένες και, αν διαπιστώσουμε την Ορθοδοξία τους, τότε μόνο να τους ακολουθούμε.

(Παναγιώτη Σημάτη, ό.π., σ. 13)

Σωτηρόπουλου Νικολάου, Θεολόγου

- Μερικοί, όχι μόνον Οικουμενισταί, αλλά και μη Οικουμενισταί, όχι μόνον άσεβεις, αλλά και εύσεβεις, νομίζουν ότι δεν πρέπει να χαρακτηρίζονται ως αίρέσεις γνῶμες και ως αίρετικοί πρόσωπα, που δεν έχουν προηγουμένως κριθῇ και καταδικασθῇ ἀπὸ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ’αὐτὴ ἡ ἄποψι δὲν εἶνε ὀρθή. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ· «Αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὡν αὐτοκατάκριτος» (Τίτ.3: 10-11). Ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία

καταδίκασε αίρεσι, τὸν ᾿Αρειανισμό, καὶ αίρετικό, τὸν ᾿Αρειο, ἔγινε τὸν 4^{ον} μ.Χ. αἰῶνα (τὸ 325). Μέχρι δὲ τότε ἐμφανίσθηκαν διάφοροι αίρετικοί. Καὶ πῶς οἱ πιστοὶ πρὸ τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου θὰ μπορούσαν νὰ ἐφαρμόσουν τὴ σύστασι τοῦ ἀποστόλου Παύλου περὶ τῆς τηρητέας στάσεως ἀπέναντι τοῦ Α ἢ τοῦ Β αίρετικοῦ, ἂν πρὸ Συνόδου δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θεωροῦν κανένα αίρετικό; Πῶς ἐπίσης οἱ πιστοὶ πρὸ Συνοδικῆς ἀποφάνσεως θὰ μπορούσαν νὰ τηρήσουν τὴ σύστασι τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, «Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε»; (Β΄ Ἰωάν. 10). Ὅταν κανεὶς «γυμνῇ τῇ κεφαλῇ», σαφῶς δηλαδή, λέγει κάτι ἀντίθετο πρὸς τὴν Πίστι, δυνάμεθα καὶ πρὸ Συνοδικῆς ἀποφάνσεως νὰ χαρακτηρίσωμε αὐτὸ αίρεσι, καὶ αὐτὸν αίρετικό (Βλέπε ΙΕ΄ Κανόνα Πρωτοδευτέρας Συνόδου). Ἡ Γραφὴ λέγει: «Πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμόνια» (Ψαλμ. 95: 5). Καὶ γιὰ τὴ λατρεῖα τῶν ἐθνικῶν λέγει: «Ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις» (Ψαλμ. 105: 37), «Ἄ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει καὶ οὐ Θεῷ» (Α΄ Κορ. 10: 20). Ὁ ἀρχιεπισκοπικὸς Πατριάρχης ἀντιθέτως πρὸς τὴ Γραφὴ λέγει, ὅτι σὲ ὅλες τὶς Θρησκείες ὁ αὐτὸς Θεὸς ὑπάρχει καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ τὸν αὐτὸ Θεὸ λατρεύουν μὲ διαφορετικὸ τρόπο. Ἐρωτοῦμε: Δὲν εἶνε τοῦτο ὀλοφάνερη αίρεσι, ἢ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξεγείρῃ σὲ διαμαρτυρίαν ὅλους τοὺς πιστούς; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει: «Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ’ ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει» (Α΄ Κορ. 14: 34. Βλέπε καὶ στίχ. 35). Ἐπίσης γράφει: «Γυναικὶ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός» (Α΄ Τιμ. 2: 12).

Συμφώνως πρὸς τοὺς θεοπνεύστους αὐτοὺς λόγους δὲν ἐπιτρέπεται στίς γυναῖκες νὰ ὁμιλοῦν καὶ νὰ διδάσκουν στίς ἐκκλησιαστικὰς συνάξεις, τὴν ὥρα τῆς λατρείας. Ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται στῇ γυναίκα νὰ ἐξουσιάζῃ τὸν ἄνδρα. Ἐν τούτοις ὁ θεολόγος κ. Παντελεῆς Καλαϊτζίδης, ὁ διευθυντὴς καὶ ὁ ἰθύνων νοῦς τῆς ᾿Ακαδημίας τῶν Θεολογικῶν Σπουδῶν τοῦ Μητροπολίτου Δημητριάδος, ἔχει τὸ θράσος

νὰ ἀντιτίθεται στὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ νὰ λέγῃ ὅτι πρέπει καὶ οἱ γυναῖκες νὰ ὁμιλοῦν στὶς ἐκκλησιαστικὲς λατρευτικὲς συνάξεις, προχωρεῖ δὲ καὶ λέγει ἀκόμη, ὅτι πρέπει οἱ γυναῖκες νὰ χειροτονοῦνται, νὰ γίνωνται καὶ ἐπίσκοποι, καὶ ὡς ἐπίσκοποι, ἐννοεῖται, νὰ ἐξουσιάζουν ὄχι μόνο τοὺς ἄνδρες τους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱερεῖς. Καὶ ἐρωτοῦμε: Δὲν εἶνε τοῦτο ὀλοφάνερη αἵρεσι; Καὶ πῶς ὁ Δημητριάδος διώρισε καὶ κρατεῖ στὴ διεύθυνσι τῆς Ἀκαδημίας τοῦ θεολόγο μὲ αἵρετικὲς ἀντιλήψεις;... Ἐὰν λοιπὸν κάποιος λέγῃ κάτι σαφῶς διαφορετικὸ καὶ ἀντίθετο ἀπὸ τὴν Πίστι, οἱ πιστοὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα (σ.σ. ορθότερα, τὴν υποχρέωση) νὰ θεωροῦν τὸ λόγο τοῦ αἵρεσι καὶ αὐτὸν αἵρετικὸ πρὸ Συνοδικῆς ἀποφάνσεως (σ.σ. ἀρα υποχρεοῦται, ἀν θέλουν νὰ εἶναι ορθόδοξοι, νὰ ἀποτειχίζονται ἀπὸ αὐτόν καὶ πρὸ Συνοδικῆς Διαγνώσεως, σύμφωνα πάντα με τὸν 15^ο Κανόνα τῆς ΑΒ' Συνόδου που επικαλέσθη ὁ ἴδιος ὁ κ. Σωτηρόπουλος). Ἐὰν π.χ. ἐγὼ τρελλαθῶ καὶ κηρύξω ὅτι ἡ Θεία Κοινωνία δὲν εἶνε μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶνε σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ, ἀλλὰ ψωμὶ καὶ κρασί μὲ συμβολικὴ ἔννοια, χρειάζεται Συνοδικὴ ἀπόφανσι, γιὰ νὰ θεωρηθῶ αἵρετικὸς καὶ νὰ ὑποστῶ κριτικὴ καὶ ἔλεγχος; **Ἀλλωστε οἱ Οἰκουμενικὲς καὶ ἄλλες Σύνοδοι συγκλήθηκαν, γιὰ νὰ καταδικάσουν διδασκαλίας, οἱ ὁποῖες θεωρήθηκαν αἱρέσεις, καὶ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θεωρήθηκαν αἵρετικὰ πρὸ τῆς συγκλήσεώς των.** Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἐκδώσει φυλλάδιον, στὸ ὁποῖον, χωρὶς ἀπόφασιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κατονομάζει 500 περίπου κινήσεις ὡς αἱρέσεις, οἱ ὁποῖες δροῦν στὴν Ἑλλάδα. Κακῶς ἔπραξε ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία; Ἀριστα ἔπραξε. Ἀριστα πράττουν καὶ ὅσοι χαρακτηρίζουν τὴ Μεταπατερικὴ Θεολογία ὡς αἵρεσι καὶ τὸν Οἰκουμενισμό ὡς παναἵρεσι καὶ πανθρησκεία, καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῶν ὡς αἵρετικούς, καὶ διαμαρτύρονται μὲ ὅλη τὴ δύναμιν τῆς ψυχῆς των. Ἀνοχὴ ἢ εὐγένεια σὲ θέματα Πίστεως δὲν ἐπιτρέπεται.

(Ορθόδοξος Τύπος, 13/04/2012)

- Το κακὸ μὲ τοὺς οἰκουμενιστὲς ἐκκλησιαστικοὺς ἡγέτες παράγινε. Καὶ ἀπὸ τὶς διαμαρτυρίες τῶν εὐσεβῶν δὲν ἰδρῶνουν τὰ αὐτιά τους. Ὅλο τὸν ἰδρῶτα τους ἔχυσαν κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἀγωνία τους νὰ ἀναρριχηθοῦν στοὺς ὑψηλοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θρόνους. Καὶ γιὰ ἄλλη περίπτωση δὲν ἄφησαν οὔτε μιὰ σταγόνα ἰδρῶτος. **Γι' αὐτὸ οἱ εὐσεβεῖς ζητοῦν νὰ γίνη κατὰ τῶν οἰκουμενιστῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν κάτι ἰσχυρότερο ἀπὸ τὶς διαμαρτυρίες. Καὶ ἰσχυρότερο ἀπὸ τὶς διαμαρτυρίες εἶναι τὸ νὰ παύσουν τὸ μνημόσυνο προΐσταμένων, ἰδίως δε τοῦ ἀρχιοικουμενιστοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίου.** Ἡ παῦσι τοῦ μνημοσύνου θὰ στοιχίση στοὺς ἐνόχους. Καὶ ἴσως σκεφθοῦν τὶς εὐθύνες καὶ τὴν ἐνοχὴ τους, καὶ ἀλλάξουν μυαλὸ καὶ τακτική. Ἀλλὰ ἐκτὸς τῆς Ἰ. Μονῆς Ἑσφιγμένου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, τοῦ π. Εὐθυμίου Τρικαμηνᾶ καὶ ἐνὸς ἢ δύο ἀκόμη κληρικῶν, θὰ εὑρεθοῦν ἄλλοι ἥρωες κληρικοὶ νὰ παύσουν καὶ αὐτοὶ τὸ μνημόσυνο ἐνόχων στὸ ὑψιστὸ ζήτημα τῆς Πίστεως; Ἡ παῦσι τοῦ μνημοσύνου δὲν στοιχίζει μόνο στοὺς ἐνόχους· στοιχίζει καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ παύουν τὸ μνημόσυνο, στοιχίζει ἀπηνεῖς διωγμούς. Γι' αὐτὸ καὶ κληρικοί, οἱ ὅποιοι προηγουμένως ἦταν ὑπὲρ τῆς παύσεως τοῦ μνημοσύνου, τώρα, κατόπιν, ὅπως φαίνεται, καταθλιπτικῶν πιέσεων, καὶ ὑπολογισμοῦ συνεπειῶν, κόστους δηλαδὴ σ' αὐτοὺς, λέγουν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ παυθῇ τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου καὶ ἄλλων. Καὶ γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν παλινωδία τους φέρουν δύο ἐπιχειρήματα.

Δὲν πρέπει, λέγουν, νὰ γίνη παῦσι τοῦ μνημοσύνου χάριν τῆς ἐνότητος τῆς ἐκκλησίας, καὶ γιὰ νὰ μὴ καθαιρεθοῦν οἱ παύοντες τὸ μνημόσυνο καὶ βρεθοῦν ἐκτὸς ἐκκλησίας.

Σαθρὰ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἀντίθετα πρὸς τοὺς Ἰ. Κανόνες, τὸν ΛΑ' Ἀποστολικό καὶ τὸν ΙΕ' τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων δύναται κληρικὸς νὰ παύσῃ τὸ μνημόσυνο προΐσταμένου γιὰ θέμα πίστεως καὶ δικαιοσύνης.

Κατὰ τὸν ΙΕ' Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου οἱ παύοντες τὸ μνημόσυνο δὲν προσβάλλουν τὴν Ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐνεργοῦν ὑπὲρ τῆς ἐνότητος· δὲν δημιουργοῦν σχίσμα, ἀλλὰ ἐνεργοῦν

κατὰ τοῦ σχίσματος. Ἐπὶ λέξει ὁ Κανὼν λέγει: «Οὐκ ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν, καὶ οὐ σχίσματι τὴν ἔνωση τῆς Ἐκκλησίας κατέτεμαν, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ρύσασθαι».

Ἐπίσης ὁ Κανὼν γι' αὐτοὺς τοὺς κληρικοὺς λέγει, ὅτι, ὄχι μόνο δὲν ὑπόκεινται σὲ ἐπιτίμιο, ἀλλὰ καὶ εἶνε ἄξιοι τιμῆς. Καὶ συνεπῶς, ἂν ἀδίκως καθαιρεθοῦν, δὲν εἶνε ἐκτὸς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀξιώτερα μέλη τῆς Ἐκκλησίας (σ.σ. ...ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθοδόξοις ἀξιωθήσονται...). Καθαιρέθηκαν ἀδίκως καὶ μεγάλοι Πατέρες καὶ εἶνε οἱ ἀκαθαίρετοι πύργοι τῆς ἐκκλησίας.

Ἄς παυθῇ λοιπὸν τὸ μνημόσυνο τῶν προδοτῶν τῆς Πίστεως, μήπως μετανοήσουν καὶ σωθοῦν. Αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς.

(Δημοσιεύτηκε στὸν «Ὁρθόδοξο Τύπο», φ. 1680, 2007, με τίτλο “Σαθρὰ Επιχειρήματα”)

- Συχνά δε ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδοξίας με τὶς αντορθόδοξες διδασκαλίες καὶ ἐνέργειές του ἐρχεται στὴν Ελλάδα. Καὶ αφοῦ δὲν φέρει τὴν ορθή διδαχή, οἱ ιεράρχες μας τι ἐπρεπε νὰ κάνουν; Ἐπρεπε νὰ εφαρμόσουν τὸ θεόπνευστο λόγο τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου καὶ νὰ μὴν τον δέχονται, νὰ μὴν τον χαιρετίζουν. Ἡ μάλλον. Πρῶτού νὰ ἔλθει στὴν Ελλάδα, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνες ἐπρεπε νὰ εἶχαν παύσει τὸ μνημόσυνο τοῦ καὶ διακόψει σχέσεις μαζί του. Καὶ αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν σχίσμα, ἀλλ’ ἀποτροπὴ σχίσματος κατὰ τὸν ΙΕ’ Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου...

...Γι’ αὐτές τὶς στάσεις καὶ συμπεριφορές ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Οἰκουμενιστοῦ, τουτέστι τοῦ παναιρετικοῦ καὶ πανθρησκειακοῦ, δὲν εὐθύνονται οἱ Ἱεράρχες; Ασφαλῶς εὐθύνονται καὶ ἐνέχονται σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ αφοῦ ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης βεβαιώνει, ὅτι ὁ δεχόμενος καὶ χαιρετίζων διδάσκαλο χωρὶς τὴν ορθή διδαχή, αἰρετικό διδάσκαλο, «κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς», γίνεται συμμέτοχος στα πονηρὰ ἔργα τοῦ καὶ συνεπῶς χάνει τὴ σωτηρία καὶ πηγαίνει στὴν κόλασι, ὅπως ἐκεῖνος.

(Δημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ Σταυρὸς, Ἰανουάριος 2013, Αρ. Τεύχους 585, σ. 14-15)

- Σωτηρόπουλος: ...Δὲν ἔχουμε ἥρωες. Ἔχουμε καλοὺς ἱερεῖς, ἀλλὰ ὄχι τόσο καλοὺς, ὥστε νὰ μὴν εἶναι δειλοί. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, εἶναι πνεῦμα δυνάμεως καὶ ὄχι δειλίας, νὰ δώσει στοὺς ἱερεῖς δύναμη ἀπὸ τὴ δύναμη ποὺ ἔδωσε τὴν Πεντηκοστή, ὥστε νὰ γεννηθοῦν ἥρωες μέσα στὴν Ἐκκλησία, ποὺ νὰ μὴν ὑπολογίζουν κακοὺς ἐπισκόπους, ἀλλὰ νὰ ὑπολογίζουν τὸ Χριστό.

Τηλεθεατής: Γιατί αὐτοὶ οἱ καλοὶ Ἐπίσκοποι, δὲν κόβουν τὸ Μνημόσυνό του;

Σωτηρόπουλος: Γιατί δὲν εἶναι τόσο καλοί, ὥστε νὰ μὴν εἶναι δειλοί.
Δὲν θέλουν νὰ ἔχουν περιπέτειες...

(σ.σ. Εἰδώ, ο κ. Σωτηρόπουλος δείχνει γιὰ ἄλλη μία φορά ὅτι συμφωνεῖ με τὴν Αποτεῖχισι, αφού ἐν ἀντιθέτει περιπτώσει θα ἀπαντούσε με ἐντελῶς διαφορετικὸ πνεῦμα στὸν Τηλεθεατή.)

(SuperB, Ἐκπομπὴ Βαγγέλη Κουτρομπέλη μὲ θέμα «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἡ Ἀλήθεια», Καλεσμένος ὁ κ. Νίκος Σωτηρόπουλος. Πάτρα 1996, 2:10:40-1:20:00)

